

LATVIJAS ZVĒRINĀTU ADVOKĀTU PADOME

**METODISKIE NORĀDĪJUMI
(APKĀRTRAKSTS)**

**Par zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus atsevišķu nodarbošanos,
kuras Latvijas Republikas Advokatūras likums tieši neaizliedz, savienojamību ar
advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā**

**Apstiprināti ar
Latvijas Zvērinātu advokātu padomes
2011.gada 1.marta lēmumu Nr.65 (protokols Nr.3)**

Rīga, 2011

Satura rādītājs

I	IEVADS	4
[a]	Advokatūras likums un Latvijas advokatūras tradīcijas	4
	§ 1 - Advokatūras likums un tā satura ģenēze.....	4
	§ 2 - Latvijas advokatūras ētika un tradīcijas	5
[b]	Zvērinātu advokātu un viņu palīgu stāvoklis un uzdevumi.....	8
	§ 5 - Zvērinātu advokātu un viņu palīgu stāvoklis	8
	§ 7 - Zvērinātu advokātu un viņu palīgu uzdevumi	10
[c]	Zvērinātu advokātu un viņu palīgu pamatnodarbošanās un blakus nodarbošanās	12
	§ 10 - Advokāta prakse kā profesionāla pamatnodarbošanās.....	12
	§ 11 - Zvērinātu advokātu un viņu palīgu brīvība izvēlēties blakus nodarbošanos.....	13
[d]	Zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbošanās, kuras ir tieši aizliegtas saskaņā ar Advokatūras likumu.	13
	§ 12 - Tiešs aizliegums sastāvēt valsts un pašvaldības, kā arī to kapitālsabiedrību dienestā.....	13
	§ 14 - Aizlieguma <i>ratio</i>	16
	§ 15 - Aizlieguma piemērošana Padomes praksē.....	16
[e]	Zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbošanās, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz.....	17
	§ 16 - Citu blakus nodarbošanos aizliegums ētisku apsvērumu dēļ.....	17
	§ 17 - Padomes 12.09.2000. lēmums	18
	§ 18 - Padomes 15.06.2010. lēmums	18
[f]	Apkārtraksta mērķis un sekas	19
	§ 19 - Apkārtraksta mērķis un nolūks	19
	§ 20 – Padomes atruna.....	19
II	PADOMES 15.06.2010. LĒMUMS UN TĀ PASKAIDROJUMS	20
[a]	Padomes 15.06.2010. lēmuma tiesiskais pamats, saturs, tvērums un raksturs.....	20
	§ 22 - Padomes 15.06.2010. lēmuma tiesiskais pamats	20
	§ 23 - Padomes 15.06.2010. lēmuma saturs.....	20
	§ 24 - Padomes 15.06.2010. lēmuma tvērums	20
	§ 26 - Padomes 15.06.2010. lēmuma neizsmeļošais raksturs	21
[b]	Padomes 15.06.2010. lēmuma pamatā esošie ētikas apsvērumi	21
	§ 27 - Padomes 15.06.2010. lēmuma ētikas pamatapsvērumi	21
	§ 28 - Pienākums saglabāt profesionālo neatkarību.....	22
	§ 33 - Pienākums saglabāt un vairogt uzticību un stiprināt Latvijas advokatūras reputāciju un prestižu	24
	§ 38 - Pienākums pilnvērtīgi izpildīt savus profesionālos pienākumus	26
[c]	Padomes 15.06.2010. lēmuma satura paskaidrojums	28
	§ 42 - Padomes 15.06.2010. lēmuma 1.punkta kodolīgs, vispārīgs un neizsmeļošs paskaidrojums.....	28
	§ 45 - Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkta kodolīgs, vispārīgs un neizsmeļošs paskaidrojums.....	29
	§ 48 - Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkta kodolīgs, vispārīgs un neizsmeļošs paskaidrojums.....	30
[d]	Padomes 15.06.2010. lēmuma satura ģenēze un atbilstība Latvijas advokatūras tradīcijām	32
	§ 52 - Padomes 15.06.2010. lēmuma satura ģenēze	32
	§ 55 - Padomes 15.06.2010. lēmuma atbilstība Latvijas advokatūras tradīcijām	33
	§ 56 - Padomes 15.06.2010. lēmumā ietverto vispārīgo principu tulkošana un piemērošana līdz šim un turpmāk	34
III	VADLĪNIJAS PAR PADOMES 15.06.2010. LĒMUMA PIEMĒROŠANU - ATSEVIŠĶU KONKRĒTU BLAKUS NODARBOŠANOS, KURAS ADVOKATŪRAS LIKUMS TIEŠI NEAIZLIEDZ, PIEĻAUJAMĪBA	36
[a]	Vadlīniju raksturs, atjaunināšana un pārskatīšana.....	36
	§ 57 - Vadlīniju vispārīgais un neizsmeļošais raksturs.....	36
	§ 58 - Vadlīniju atjaunināšana un pārskatīšana	36
[b]	Saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbība.....	36
	§ 59 - Vispārīgas piezīmes	36
	§ 63 - Profesionālās neatkarības apdraudējums (Padomes 15.06.2010. lēmuma 1.punkts).....	38
	§ 64 - Sabiedrības uzticības mazināšana un/vai kaitējums advokatūras reputācijai (Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkts)	39
	§ 65 - Advokāta profesionālo pienākumu pilnvērtīgas pildīšanas traucējums (Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkts).....	39

[c] Darba tiesiskās attiecības	40
§ 66 - Vispārīgas piezīmes.....	40
§ 68 - Profesionālās neatkarības apdraudējums (Padomes 15.06.2010. lēmuma 1.punkts).....	40
§ 73 - Sabiedrības uzticības mazināšana un/vai kaitējums advokatūras reputācijai (Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkts).....	42
§ 76 - Advokāta profesionālo pienākumu pilnvērtīgas pildīšanas traucējums (Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkts).....	44
[d] Amats kapitālsabiedrību un citu organizāciju pārvaldes institūcijās, kā arī prokūrista amats	44
§ 77 - Vispārīgas piezīmes.....	44
§ 78 - Profesionālās neatkarības apdraudējums (Padomes 15.06.2010. lēmuma 1.punkts).....	44
§ 80 - Sabiedrības uzticības mazināšana un/vai kaitējums advokatūras reputācijai (Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkts).....	45
§ 83 - Advokāta profesionālo pienākumu pilnvērtīgas pildīšanas traucējums (Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkts).....	46
IV KĀRTĪBA, KĀDĀ PADOME TURPMĀK LEMS PAR BLAKUS NODARBOŠANOS, KURAS ADVOKATŪRAS LIKUMS TIEŠI NEAIZLIEDZ, PIEĻAUJAMĪBU.....	47
[a] Lemšanas gadījumi	47
§ 84 - Gadījumi, kad Padomei jālemj par blakus nodarbošanos, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, pieļaujāmību	47
[b] Kārtība attiecībā uz personām, kuras vēlas iestāties advokatūrā.....	47
§ 85 - Līdzšinējā un turpmākā kārtība	47
[c] Kārtība attiecībā uz Latvijas advokatūras locekļiem.....	47
§ 86 - Līdzšinējā kārtība	47
§ 87 - Jauna kārtība.....	47
§ 88 - Paziņošanas pienākums	48
§ 90 - Disciplinārtbildība par paziņošanas pienākuma pienācīgu neizpildīšanu	48
§ 91 - Pienākums lūgt darbības apturēšanu uz laiku, atskaitīšanu no advokatūras, neuzsākt vai izbeigt nepieļaujamo blakus nodarbošanos.	48
§ 92 - Zvērinātu advokātu palīgu patronu atbildība.....	49
§ 93 - Padomes lēmumi	49
§ 94 - Padomes tiesības pieprasīt informāciju un paskaidrojumus	49
§ 95 - Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas kompetence.....	49
§ 96 - Pārejas periods.....	50
V NOBEIGUMA NOTEIKUMI	51
[a] Padomes 15.06.2010. lēmumā un apkārtrakstā paustās Padomes nostājas lietderīgums	51
§ 98 - Padomes 15.06.2010. lēmumā un apkārtrakstā paustās Padomes nostājas lietderīgums	51
[b] Padomes 15.06.2010. lēmumā un apkārtrakstā paustās Padomes nostājas atbilstība citu Eiropas valstu advokatūru modernajai praksei.....	52
§ 99 – Vispārīgas piezīmes.....	52
§ 100 – Igaunijas Republika.....	53
§ 101 – Lietuvas Republika	53
§ 102 – Somijas Republika	53
§ 103 – Zviedrijas Karaliste.....	53
§ 104 – Čehijas Republika.....	53
§ 105 – Polijas Republika	53
§ 106 – Vācijas Federatīvā Republika	54
§ 107 – Francijas Republika	54
§ 108 – Krievijas Federācija	54

I IEVADS

[a] Advokatūras likums un Latvijas advokatūras tradīcijas

1. Advokatūras likums un tā satura ģenēze. Bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes (turpmāk – *Padome*) ilggadējais loceklis un Lielvācijas okupācijas laikā atjaunotās zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Pēteris Eglītis Latvijas Republikas okupācijas laikā pagājušā gadsimta piecdesmito gadu beigās tālredzīgi paredzēja, ka pēc Latvijas brīvības atgūšanas atjaunot Latvijas tiesu iekārtu nebūs grūti, jo būs iespējams izlietot Latvijas brīvības laikā gūto pieredzi.¹ Latvijas advokatūru atkal atjaunoja līdz ar 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (turpmāk – *Advokatūras likums*) spēkā stāšanos 1993.gada 21.maijā.² Viss Advokatūras likuma kodols principā tika pārņemts³ no Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma devītās sadaļas „Personas, kas pastāv pie tiesu iestādēm” trešās nodaļas „Zvērināti advokāti un zvērinātu advokātu palīgi”⁴ (1936.gada izdevuma redakcijā) noteikumiem (280. - 280.⁹⁰ pants),⁵ kas noteica zvērinātu advokātu un viņu palīgu darbību Latvijas Republikas pirmsokupācijas periodā no 1935.gada⁶ līdz 1940.gadam, un kuru pamatā savulaik izstrādāja pati Padome.⁷ Tāpat pie Advokatūras likuma noteikumu izstrādāšanas ņemti vērā starptautiskie tiesību instrumenti, kas tajā laikā noteica advokātu darbību, kā, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas 1990.gada 14.decembrī apstiprinātie „Pamatprincipi par advokātu lomu”⁸ un

¹ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Lielvācijas okupācijas laikā atjaunotās zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Pēteris Eglītis, „Latvijas advokatūra”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.1., 1959.g., 31.lpp.

² Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Augstākās Padomes lēmuma „Par Latvijas Republikas Advokatūras likuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību”, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 42.lpp. et seq., 1. un 2.punktā.

³ Skat. 1993.gada 30.marta Latvijas Republikas Augstākās Padomes vakara sēdes stenogrammu, pieejama Latvijas Republikas Saeimas mājas lapā: <http://www.saeima.lv>, kā arī bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Latvijas Republikas advokatūras darbības organizācija un pamatprincipi. Tiesību akti par advokatūras darbības organizāciju un advokātu darbību”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.g., 8.lpp.

⁴ 1935.gada 31.janvāra likuma redakcijā - otrās nodaļas. Skat. 1935.gada 31.janvāra Latvijas Republikas likumu „Pārgrozījumi un papildinājumi Tiesu iekārtas likumos.”, publicēts: „Valdības Vēstnesis”, Rīga: Latvijas valdības oficiālais laikraksts, 1935.g., Nr.35., 1935.gada 11.februāris, 1.lpp. et seq. un „Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājums”, Rīga: Kodifikācijas nodaļas izdevums, 1935.g., Nr.3, 18.02.1935., Nr.15, 22.lpp. et seq.

⁵ Skat. „Tiesu iekārta.”, Rīga: Kodifikācijas nodaļas 1936.gada izdevums, 1936.g.

⁶ Pirms 1935.gada Tiesu iekārtas likuma grozījumiem advokatūras darbību Latvijas teritorijā noteica plaši zināmais Krievijas Impērijas 1864.gada 20.novembra Tiesu iekārtas likums (kā tas vēlāk grozīts un papildināts, tajā skaitā, ar 1918.gada 6.decembra Latvijas Tautas padomes „Pagaidu nolikumu par Latvijas tiesām un tiesāšanas kārtību”), kuru, nodibinot Latvijas Republiku, mūsu likumdevējs bija atstājis spēkā. Skat. „Tiesu iekārtas likumi.”, Rīga: Tieslietu ministrijas kodifikācijas nodaļas 1924.gada izdevums, 1924.g.; 1918.gada 6.decembra Latvijas Tautas padomes pagaidu nolikuma „Par Latvijas tiesām un tiesāšanas kārtību”, publicēts: „Latvijas Pagaidu Valdības likumu un rīkojumu krājums”, Rīga: Valsts kancelejas likumu kārtības nodaļas izdevums, 1919.g., Nr. 1, 15.07.1919., Nr. 10, 12.lpp. et seq., 1.punktā un 1919.gada 5.decembra Latvijas Tautas padomes likumu „Par agrāko Krievijas likumu spēkā atstāšanu Latvijā”, publicēts: „Likumu un valdības rīkojumu krājums”, Rīga: Valsts kancelejas likumu kārtības nodaļas izdevums, 1919.g., Nr. 13, 31.12.1919., Nr. 154, 170.lpp. Kā Latvijas tiesas, tā Latvijas advokatūra tika noorganizēta pēc bijušās Krievijas tiesu iekārtas parauga. Skat. bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināts advokāts Pēteris Miķelsons, „Dažas piezīmes par advokāta darbu un ētiku”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.10./11., 1970.g., 37.lpp.

⁷ Skat., piem., Kornelijus Veitmanis, Aleksandrs Mengelsons, „Tieslietu ministrijas un tiesu vēsture. 1918-1938”, Rīga: Tieslietu ministrijas izdevums, 1939.g., 443., 446. - 447.lpp.

⁸ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Latvijas Republikas advokatūras darbības organizācija un pamatprincipi. Tiesību akti par advokatūras darbības organizāciju un advokātu darbību”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.g., 8.lpp., 53.lpp. et seq.

Eiropas Padomes standarti.⁹ Ar vēlākiem grozījumiem Advokatūras likumā iestrādāti gan atbilstošie Eiropas Savienības tiesību noteikumi,¹⁰ gan Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumu¹¹ atziņas.

2. Latvijas advokatūras ētika un tradīcijas. Ja dažām profesijām ētikas noteikumi radīti un tradīcijas veidojušās tikai salīdzinoši nesen, tad to nekādi nevar teikt par advokatūru. Reizē ar advokatūras organizācijas rašanos sāka veidoties arī advokatūras ētika un tradīcijas. Eiropas vecākās valstīs advokatūras organizācija pastāv jau simtiem gadu.¹² Šaurākā nozīmē Latvijas advokatūras organizācija pastāv no 1921.gada 19.marta, kad pirmo reizi ievēlēja Padomi. Tomēr nepareizi būtu šo datumu uzstādīt par Latvijas advokatūras vēstures sākumu. Pirms šī datuma, kā arī pirms Latvijas Republikas nodibināšanas 1918.gada 18.novembrī, vairākus gadu desmitus Latvijas teritorijā darbojās organizēta advokatūra uz Krievijas Impērijas 1864.gada 20.novembra tiesu iekārtas likuma pamata, kas veidoja Latvijas advokatūras ētikas un tradīciju pamatus. No šī laika ir izkristalizējušies daudzi Latvijas advokātu ētikas principi.¹³ Savulaik Latvijas advokatūra pārņēma tos ētikas principus un tradīcijas, kādas ilgajā praksē bija izstrādātas Krievijas advokatūrā, īpaši Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomē un tiesu palātā, kam Baltijas guberņu advokatūra savulaik bija pakļauta. Šie principi bija celti uz stingriem pamatiem, jo Krievijas advokatūra darbojās labi un tas sevišķi sakāms par Baltijas apgabala advokatūru.¹⁴ Jau no Padomes pirmās ievēlēšanas 1921.gada 19.martā ar zvērinātu advokātu Gustavu Zemgalu, kā pirmo priekšsēdētāju (vēlāk - otro Latvijas Valsts Prezidentu) priekšgalā, vecās advokatūras tradīcijas bija stipras un Padome ar gandarījumu vienmēr varēja atzīmēt, ka tie viņas locekļi, kas lielā skaitā bija aizgājuši maģistratūrā, kā arī advokātu darbā palikušie, godam nesa augstu veco advokatūras karogu.¹⁵ Latvijas Republikas pirmsokupācijas periodā šīs tradīcijas tika vēl vairāk nostiprinātas un tālāk attīstītas.¹⁶

⁹ Skat. 1993.gada 30.marta Latvijas Republikas Augstākās Padomes vakara sēdes stenogrammu, pieejama Latvijas Republikas Saeimas mājas lapā: <http://www.saeima.lv>.

¹⁰ Tajā skaitā 1977.gada 22.marta Eiropas Kopienu Padomes direktīva 77/249/EEK par pasākumiem, kas palīdz advokātiem sekmīgi īstenot brīvību sniegt pakalpojumus, publicēts: „Eiropas Kopienu Oficiālais Vēstnesis”, L 78, 26.03.1977., 17.lpp. et seq. un 1998.gada 16.februāra Eiropas Parlamenta un Eiropas Savienības Padomes Direktīva 98/5/EK par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija, publicēts: „Eiropas Kopienu Oficiālais Vēstnesis”, L 77, 14.03.1998., 36.lpp. et seq.

¹¹ Tajā skaitā 2002.gada 4.jūnija Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumu lietā Nr.2001-16-01, publicēts: „Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumi. 2001”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003.g., 171.lpp. et seq. un 2003.gada 6.oktobra Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumu lietā Nr.2003-08-01, publicēts: „Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumi. 2003”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005.g., 94.lpp. et seq.

¹² Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un tās vice-priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Voldemārs Minkevičs, „Advokatūras ētika”, publicēts: J.Ankravs, Ā.Dzirkalis, A.Auziņš (red.), „Darbam un tiesībām” – Latvijas Senāta Apvienotās Sapulces priekšsēdētājam Aleksandram Gubenim veltīts rakstu krājums, Rīga: Latvijas Krimināltiesību biedrības izdevums, 1939.g., 46.lpp.

¹³ Kā savulaik pamatoti aizrādījis bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un tās vice-priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Voldemārs Minkevičs. Skat. Voldemārs Minkevičs, „Advokatūras ētika”, publicēts: J.Ankravs, Ā.Dzirkalis, A.Auziņš (red.), „Darbam un tiesībām” – Latvijas Senāta Apvienotās Sapulces priekšsēdētājam Aleksandram Gubenim veltīts rakstu krājums, Rīga: Latvijas Krimināltiesību biedrības izdevums, 1939.g., 46.lpp.

¹⁴ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Lielvācijas okupācijas laikā atjaunotās zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Pēteris Eglītis, „Latvijas advokatūra”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.1., 1959.g., 29.lpp. un bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināts advokāts Pēteris Miķelsons, „Dažas piezīmes par advokāta darbu un ētiku”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.10/11., 1970.g., 37.lpp.

¹⁵ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis, zvērināts advokāts Juris Ķēmanis, „Jauno advokātu stāža pienākumi”, publicēts: „Jurists”, Rīga, Nr.8-9 (33-34), 1931.g., 192.lpp.

¹⁶ Tās, starp citu, atspoguļotas Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskatos, kuros publicēti arī Padomes lēmumi disciplinārlietās, kas atklāj daudzus Latvijas advokatūras ētikas principus un norāda Latvijas advokatūras locekļiem,

3. 1940.gadā PSRS okupācijas vara prettiesiski pārtrauca Padomes un visas Latvijas advokatūras darbību un attīstību,¹⁷ tā vietā instalējot mūsu tiesību sistēmā padomju tiesību instrumentus, tajā skaitā PSRS Augstākās Padomes 1938.gada 16.augusta „Likumu par PSRS, Savienoto Republiku un Autonomo Republiku tiesu iekārtu”¹⁸ un 1939.gada 16.augustā PSRS Tautas Komisāru Padomes apstiprinātos „Noteikumus par PSRS advokatūru”,¹⁹ kā arī attiecīgi pārveidojot Latvijas tiesu iekārtu.²⁰ Jau 1941.gada 11.janvārī ar pirmo kopsapulci savu darbību uzsāka jaunā padomju advokatūra Latvijas PSR Advokātu kolēģijas personā,²¹ kas bija Latvijas PSR Tieslietu tautas komisariātam pakļauta „brīvprātīgu” advokātu apvienība.²² Zvērināto un privāto advokatūru likvidēja. Advokāti turpmāk bija spiesti strādāt padomju valsts izveidotajās juridiskajās konsultācijās, bet privātā prakse tika aizliegta. Advokatūra tika pakļauta padomju valsts varas uzraudzībai, kura liedza no okupācijas varas viedokļa politiski neuzticamiem advokātiem turpināt profesionālo darbību.²³ Pret daudziem „oficiāli likvidētās” Latvijas advokatūras locekļiem tika vērstas nežēlīgas represijas un terors. Lielvācijas okupācijas laikā Padomes un advokatūras darbība tika atjaunota²⁴ uz Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma pamata,²⁵ tomēr normāla advokatūras un Padomes darbība totalitārisma, okupācijas un kara apstākļos bija būtiski ierobežota.²⁶ Arī Lielvācijas okupācijas laikā daudzi Latvijas advokatūras locekļi, īpaši ebreju tautības advokāti, tika represēti un nogalināti. Otrās PSRS okupācijas laikā, kas ilga līdz pat Latvijas

kāda rīcība nav savienojama ar advokāta amatu. Kopā pavisam savulaik Padome izdevusi 15 pārskatus, kas attiecas uz laika posmu no 1921.gada 19.marta līdz 1939.gada 31.decembrim. Diemžēl mūsdienās šie pārskati ir kļuvuši par bibliogrāfisku retumu, tādēļ būtu vēlama to atkārtota izdošana. Tāpat Latvijas advokatūras tradīcijas atspoguļotas speciālajā literatūrā, ko savulaik sastādījuši bijušās Krievijas un Latvijas advokatūras locekļi, piem., bijušais Maskavas Zvērinātu advokātu padomes loceklis un zvērināts advokāts Markov A.H., „Правила адвокатской профессии в России: Опыт систематизации постановлений советов присяжных поверенных по вопросам профессиональной этики”. Москва: Тип. О. Л. Сомовой, 1913 г. (starp citu, uz šo darbu kā autoritāti Latvijas advokatūrai profesionālās ētikas jomā savulaik norādījis bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Advokatūras likuma projekta (1935.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Jūlijs Šmits. Skat. Jūlijs Šmits „Advokātu ētika”, publicēts: „Students” – akadēmiskās dzīves laikraksts, Nr.222.,1935.gada 12.aprīlis, 3.lpp).

¹⁷ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Lielvācijas okupācijas laikā atjaunotās zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Pēteris Eglītis, „Latvijas advokatūra”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.1., 1959.g., 30.-31.lpp.

¹⁸ Skat. 1940.gada 29.novembra Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes paziņojumu „Par PSRS, Savienoto Republiku un Autonomo Republiku tiesu iekārtas likumu”, publicēts: „Latvijas PSR Likumu, dekrētu un valdības noteikumu krājums”, Rīga: Latvijas PSR Tieslietu tautas komisariāta Kodifikācijas daļas izdevums, 1941.g., Nr. 9, 25.04.1941., Nr. 103, 257.lpp. et seq.

¹⁹ Skat. 1940.gada 25.novembra Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes lēmumu (554.) „Par Noteikumu par PSRS advokatūru izsludināšanu vispārējai zināšanai”, publicēts: „Latvijas PSR Likumu, dekrētu un valdības noteikumu krājums”, Rīga: Latvijas PSR Tieslietu tautas komisariāta Kodifikācijas daļas izdevums, 1941.g., Nr. 8, 21.04.1941., Nr. 98, 245.lpp. et seq.

²⁰ Skat. 1940.gada 11.novembra Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija dekrētu „Par Latvijas PSR tiesu sistēmas pārveidošanu”, publicēts: „Latvijas PSR Likumu, dekrētu un valdības noteikumu krājums”, Rīga: Latvijas PSR Tieslietu tautas komisariāta Kodifikācijas daļas izdevums, 1941.g., Nr. 7, 10.04.1941., Nr. 74, 189.lpp. et seq.

²¹ Skat., piem., Rūdolfis Velde, „Par advokātu darbu un advokatūras turpmākiem uzdevumiem” (saīsināts ziņojums Latvijas PSR advokātu kolēģijas locekļu 1941.gada 23.marta kopsapulcei), publicēts: „Padomju Tiesa un Prokuratūra”, Rīga: Latvijas PSR Tieslietu tautas komisariāta izdevums, Nr.1., 1941.g., 18.lpp.

²² Skat. Prof. Dr.iur. Dītrihs Andrejs Lēbers (red.), „Latvijas tiesību vēsture.1914-2000”, Rīga: Fonds Latvijas Vēsture, 2000.g., 342.lpp.

²³ Turpat.

²⁴ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Lielvācijas okupācijas laikā atjaunotās zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Pēteris Eglītis, „Latvijas advokatūra”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.1., 1959.g., 31.lpp.

²⁵ Skat. 1942.gada 13.marta ģenerālkomisāra Dr. Drehslera (Drechsler) rīkojumu „Par vietējo tiesu iestāžu pagaidu darbību Latvijas ģenerālapgabalā”, publicēts: „Rīkojumu Vēstnesis”, Rīga: Izdevniecība un spiestuve „Tēvija”, 1942.g., Nr. 45, 26.03.1942., 221.lpp. et seq. Skat. arī „Zvērinātā advokatūra”, Rīga: Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1943.g.

²⁶ Skat. Dr.hist. Valters Ščerbinskis, „Zvērināti advokāti, viņu palīgi un advokatūra Latvijā. 1919-1945.”, publicēts: Dr.hist. Ēriks Jēkabsons un Dr.hist. Valters Ščerbinskis, „Latvijas advokatūra. 1919-1945. Biogrāfiskā vārdnīca”, Rīga: Latvijas Valsts vēstures arhīvs, 2007.g., 28.lpp.

atjaunošanai 1990.gadā, Latvijas teritorijā atkārtoti tika ieviesta advokatūra pēc padomju advokatūras parauga, kuru, starp citu, raksturoja vispārējā profesionālās kvalitātes līmeņa krišanās un advokatūras politizēšana, kādēļ advokātiem vairs nevajadzēja rēķināties vienīgi ar likumu un profesionālo ētiku, bet dažkārt svarīgākā bija politiskās situācijas pareiza izpratne.²⁷ Arī otrās PSRS okupācijas laikā advokāti bija pakļauti nepamatotām represijām gan tautības, gan politisko uzskatu, gan citu iemeslu dēļ.²⁸ Latvijas PSR Advokātu kolēģija, kas vēlāk tika pārdēvēta par Latvijas Advokātu kolēģiju,²⁹ tika demontēta, un 1980.gada 12.novembra Latvijas PSR likums „Par Latvijas PSR advokatūras nolikuma apstiprināšanu”³⁰ galīgi zaudēja spēku 1993.gada 21.maijā.³¹

4. Līdz ar Latvijas advokatūras pilnīgu atjaunošanu 1993.gada 21.maijā tika atjaunoti arī Latvijas advokatūras ētikas principi un tradīcijas, kuras veido stingru mūsdienu Latvijas advokatūras pamatu.³² Mainās Latvijas advokātu paaudzes, bet iedibinātie Latvijas advokatūras principi un pamati turpina pastāvēt kopsakarā ar Latvijas tiesas sistēmas pamatiem. Advokatūra var veselīgi attīstīties vienīgi tad, ja tā kā korporācija ir brīva un neatkarīga un pati veic stingru uzraudzību, strikti ievēro Advokatūras likuma un advokātu profesionālās ētikas noteikumus, kā arī savas tradīcijas.³³ Vecā Krievijas Impērijas advokatūra, pie kuras kādreiz piederēja arī Latvijas advokatūra, ir vienmēr bijusi pirmajās rindās cīņās par brīvībām. Tā ir bijusi stipra ar savu pašdisciplīnu, un Latvijas advokatūra tāda būs tikai tad, ja vecās tradīcijas tajā nezdīs un jaunās advokatūras sagatavošana būs dibināta uz neatlaidīgu darbu un stingru disciplīnu.³⁴ Pirms Latvijas Republikas okupācijas vairāku gadu desmitu gaitā izstrādātās un nodibinātās Latvijas advokatūras tradīcijas bez šaubām ir respektējamas un ievērojamas mūsdienās, cik tālu tās

²⁷ Turpat, 21.lpp.

²⁸ Skat. bijusī Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas priekšsēdētāja, zvērināta advokāte Ilze Krastiņa, „Ētiska neatkarība – mūsu zelts”, Rīga: Biedrība „Latvietis”, 2010.g., 7.lpp.

²⁹ Skat. 1990.gada 29.maija Latvijas PSR Advokātu kolēģijas prezidija lēmumu Nr.31 „Par Latvijas PSR Advokātu kolēģijas nosaukuma maiņu”, nav publicēts.

³⁰ Skat. 1980.gada 12.novembra Latvijas PSR likumu „Par Latvijas PSR advokatūras nolikuma apstiprināšanu”, publicēts: „Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs”, Rīga: Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija izdevums, 1980.g., Nr. 47 (2915), 20.11.1980., 1739.lpp. et seq.

³¹ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Augstākās Padomes lēmuma „Par Latvijas Republikas Advokatūras likuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību”, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 42.lpp. et seq., 3., 14. un 15.punktu.

³² Skat. 1993.gada 30.marta Latvijas Republikas Augstākās Padomes vakara sēdes stenogrammu, pieejama Latvijas Republikas Saeimas mājas lapā: <http://www.saeima.lv>, kas, starp citu, atklāj, ka Advokatūras likumā ietvertas atsevišķas Latvijas advokatūras tradīcijas, tomēr ievērojot, ka advokatūra kā ļoti vecs institūts, saglabājoties ne tikai cauri gadu simtiem, bet cauri gadu tūkstošiem, ir sevī uzņēmusi daudzas un dažādas tradīcijas, visas šīs tradīcijas nav bijis iespējams iekļaut Advokatūras likumā. Ciešo saikni ar Latvijas Republikas pirmsokupācijas perioda advokātu sabiedrībai uzskatāmi akcentē arī tas, ka šogad, piemēram, tiek plaši svinēta Latvijas advokatūras 90 gadu jubileja. Tāpat šādu saikni uzskatāmi demonstrē arī Latvijas advokatūras simbolu atjaunošana. Skat. 2003.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.71 „Par zvērinātu advokātu amata simboliem”, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 106.lpp. et seq. Arī iepriekš Padome savos lēmumos ir norādījusi uz nepieciešamību ievērot Latvijas advokatūras tradīcijas. Skat., piem., Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas nolikuma, kas apstiprināts ar 2007.gada 20.novembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.169 ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2009.gada 9.jūnija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.107, 6.2.punktu, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 85.lpp. et seq.

³³ Skat. bijusī Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas priekšsēdētāja, zvērināta advokāte Ilze Krastiņa, „Ētiska neatkarība – mūsu zelts”, Rīga: Biedrība „Latvietis”, 2010.g., 3., 10.lpp. Skat. arī Kornelijs Veitmanis, Aleksandrs Menģelsons, „Tieslietu ministrijas un tiesu vēsture. 1918-1938”, Rīga: Tieslietu ministrijas izdevums, 1939.g., 431.lpp.

³⁴ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis, zvērināts advokāts Juris Kēmanis, „Jauno advokātu stāža pienākumi”, publicēts: „Jurists”, Rīga, Nr.8-9 (33-34), 1931.g., 196.lpp.

nerunā pretī pēc 1993.gada 21.maija Latvijas advokatūras pieņemtajiem noteikumiem³⁵ apzināti ieviestajām jaunām mūsu advokatūras tradīcijām, kā arī Latvijas advokatūras integrācijas procesam Eiropas un citu civilizēto valstu advokatūru saimē. Piemēram, Latvijas Republikas pirmsokupācijas periodā Padome, sekojot vecās Krievijas advokatūras paraugam, aizliedza jebkādu advokātu reklamēšanos,³⁶ tomēr mūsdienās Padome vairs neuztur spēkā tik striktu nostāju reklamēšanās jautājumos.³⁷ Bez tam, vienmēr jāatceras tas, ka gandrīz pusgadsimtu ilgušās Latvijas Republikas okupācijas laikā Latvijas advokatūras tradīciju normāla attīstība tika paralizēta, tādēļ atsevišķos gadījumos, iespējams, mūsdienās pastāvošo fundamentāli atšķirīgo apstākļu dēļ objektīvi nepieciešama lielāka vai mazāka apmēra atkāpšanās no tām (*clausula rebus sic stantibus*).

[b] Zvērinātu advokātu un viņu palīgu stāvoklis un uzdevumi

5. Zvērinātu advokātu un viņu palīgu stāvoklis. Advokatūras likums noteic, ka zvērināti advokāti un viņu palīgi ir Latvijas Republikas tiesu sistēmai piederīgi³⁸ profesionāli juristi, kas sniedz juridisko palīdzību un kas savā profesionālajā darbībā ir neatkarīgi un pakļauti vienīgi likumam.³⁹ Zvērināti advokāti pastāv pie Latvijas Republikas apgabaltiesām.⁴⁰ Jau pati vieta, kuru advokatūra ieņemt mūsu tiesu iekārtas likumos – mūsdienās - 1992.gada 15.decembra likuma „Par tiesu varu” nodaļā „Tiesu sistēmai piederīgas personas”, noteic advokatūras nozīmi taisnas tiesas laukā,⁴¹ un tā kā advokatūra ir tiesu iekārtas sastāvdaļa, tad tai pienākas tik pat augsta un cienījama vieta kā maģistratūrai un prokuratūrai,⁴² un nevienam nav tiesības šo būtisko stāvokli noniecināt.⁴³ Vēl jo vairāk, Padome

³⁵ Tajā skaitā 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas statūtu, 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa un 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tie vēlāk grozīti un papildināti) noteikumiem, kā arī citiem noteikumiem, kas ietverti, piem., Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas institūciju pieņemtajos lēmumos.

³⁶ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Advokatūras likuma projekta (1935.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Jūlijs Šmits, „Advokātu ētika”, publicēts: „Students” – akadēmiskās dzīves laikraksts, Nr.222.,1935.gada 12.aprīlis, 2.lpp. Skat. arī, piem. 1930.gada 15.janvāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes apkārtraksta „Visiem Latvijas zvērinātiem advokātiem un zvērinātu advokātu palīgiem”, III.nodaļu, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1929.gada 1.aprīļa līdz 1930.gada 31.martam – V (IX darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1930.g., 16.lpp. et seq. un 1937.gada 16.jūnija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu disciplinārlietā Nr.1287, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1937.gada 1.janvāra līdz 1937.gada 31.decembrim – XIII (XVII darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1938.g., 78.lpp. et seq.

³⁷ Skat. 2010.gada 23.marta Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.77, Pielikums Nr.1.- „Latvijas zvērinātu advokātu personiskās reklāmas pamatprincipi”, pieejams Latvijas Zvērinātu advokātu padomes mājas lapā: <http://www.advokatura.lv>

³⁸ Skat. arī 1992.gada 15.decembra likuma „Par tiesu varu” (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 106.² panta pirmo daļu.

³⁹ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 3., 5. un 6.pantu. Zvērinātu advokātu palīgi darbojas savu patronu – zvērinātu advokātu tiešā vadībā un uzraudzībā, kā arī pēc pēdējo norādījumiem, kuri zvērinātu advokātu palīgiem ir saistoši un obligāti. Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 92. un 104.pantu, kā arī 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas statūtu (kā tie vēlāk grozīti un papildināti) 3.2.1., 3.2.2. un 3.3.2.punktu. Zvērinātu advokātu palīgu darbību uzrauga un vada arī Latvijas Zvērinātu advokātu padome un tās izveidota Zvērinātu advokātu palīgu profesionālās sagatavošanas, darbības uzraudzības un eksāmenu komisija. Skat., starp citu, 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 103.pantu.

⁴⁰ Skat. 1992.gada 15.decembra likuma „Par tiesu varu” (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 106.² panta pirmo daļu.

⁴¹ Kā savulaik pamatoti aizrādījis bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināts advokāts Marks Mendelis Hilmans. Skat. zvērināts advokāts Marks Mendelis Hilmans, „Par paredzamām pārgrozībām zvērinātās advokatūras organizācijā”, publicēts: „Jurists”, Rīga, Nr.8 (42), 1932.g., 210.lpp.

⁴² Kā savulaik pamatoti aizrādījis bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Advokatūras likuma projekta (1935.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Jūlijs Šmits. Skat. zvērināts advokāts Jūlijs Šmits, „Advokātu ētika”, publicēts: „Students” – akadēmiskās dzīves laikraksts, Nr.222.,1935.gada 12.aprīlis, 2.lpp.

⁴³ Kā pamatoti aizrādījusi Latvijas Zvērinātu advokātu padomes loceklis, zvērināta advokāte Guna Kaminska. Skat. zvērināta advokāte Guna Kaminska, „Ētikas nozīme advokātam”, publicēts: „Advokātu ētikas problēmas”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003.g., 17.lpp.

atrod par piemērotu šeit atkal⁴⁴ atgādināt to, ka savulaik Latvijas tiesas un to iekārta tika izveidotas lielā mērā pateicoties tieši advokatūrai.⁴⁵

6. Zvērināti advokāti un viņu palīgi ir finansiāli patstāvīgas⁴⁶ pašnodarbinātas personas, kas piekopj reglamentētu⁴⁷ brīvo⁴⁸ profesiju, tātad profesiju, kas ir neatkarīga un nav pakļauta politiskiem vai ekonomiskiem ierobežojumiem.⁴⁹ Pēc savas būtības zvērināti advokāti un viņu palīgi neskaitās valsts dienestā, un viņu amats pat nav savienojams ar to. Advokāta arods ir īpaša profesija - kalpošana tiesību aizsardzībai sabiedrībā un valstī. Blakus advokāta aroda saimnieciskai pusei pastāv arī tā sabiedriskā puse, blakus materiālām interesēm ar šo arodu kā ar jebkuru intelektuālu darbu sabiedrības un valsts labā saistītas arī personas morālās (nemantiskās) intereses. Un tieši šajā morālajā elementā izpaužas advokāta aroda būtība. Zvērināti advokāti un viņu palīgi pastāv pie tiesām, viņu darbībai (praksi) ir publisks raksturs, un viņi ir apveltīti ar tiesībām un pienākumiem, kas izriet no viņu sabiedriskā stāvokļa. Līdz ar to advokātu darbību (praksi) šajā nozīmē var uzskatīt par zināma veida dienestu, dienestu tiesu resorā.⁵⁰ Par cik advokāta amats, starp citu, prasa personas zināmu pilsonisku un citādu briedumu,⁵¹ Advokatūras likums izvirza samērā stingras reputācijas, vecuma, izglītības, darba pieredzes un citas prasības personas uzņemšanai par zvērinātu advokātu vai viņa palīgu,⁵² kā arī

⁴⁴ Skat., piem., Latvijas Republikas Saeimas Juridiskai Komisijai adresēti Latvijas Zvērinātu advokātu padomes motīvi pie konkrētām tēzēm likumprojektam par advokatūru, Rīga: A.Krēšliņa grāmatu spiestuve, 1933.gada janvāris, motīvi pie 12.-13.tēzēm, kā arī „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1932.gada 1.janvāra līdz 1932.gada 31.decembrim – VIII (XII. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1933.g, motīvi pie 12.-13.tēzēm, 51.lpp.

⁴⁵ Latvijas tiesu pirmsokupācijas perioda satversmi un pamatlikumu – 1918.gada 6.decembra Latvijas Tautas padomes pagaidu nolikumu „Par Latvijas tiesām un tiesāšanas kārtību” pēc zvērinātu advokātu - pirmā Latvijas Republikas tieslietu ministra Pētera Jurševska un viņa biedra Eduarda Strautnieka ierosinājuma izstrādāja, starp citu, zvērināti advokāti Eduards Strautnieks, Arveds Bergs, Kristaps Valters, Juris Ķēmanis, Vilis Holcmanis. Tāpat vairums pirmo Latvijas tiesnešu kā zemākās tiesās, tā Latvijas Senātā nāca tieši no advokatūras. Tūlīt pēc Latvijas valsts proklamēšanas 1918.gadā viens no pirmajiem un galvenajiem uzdevumiem bija Latvijas tiesu noorganizēšana. Stāvoklis bija grūts, jo tādu juristu, kas agrāk strādājuši Krievijas tiesās, Latvijā tikpat kā nemaz nebija. Tas izskaidrojams ar to, ka Krievijas valdība savā laikā neļāva latviešiem ieņemt tiesu amatus dzimtenē, bet izkaisīja viņus pa plašo Krieviju. Tādēļ arī agrākie Krievijas tiesneši – latvieši, kas atgriezās Latvijā vēlāk, varēja ieņemt tiesnešu amatus Latvijas tiesās tikai vēlāk. Pirmajā laikā turpretim Latvijas tiesu tiesneši bija jāizvēlas galvenā kārtā no advokatūras. Advokatūras nopelni šinī ziņā tikuši atzīmēti, jo daudzi tā laika latviešu advokāti pārtrauca savu agrāko advokāta praksi un iestājās Latvijas tiesās parniecīgu, salīdzinoši ar advokātu ienākumiem, algu, lai tikai dotu iespēju noorganizēt Latvijas tiesas, bez kurām jaunā Latvijas valsts nevarēja pastāvēt. Skat. bijušais Latvijas advokatūras loceklis un Lielvācijas okupācijas laikā atjaunotās zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Alberts Kviesis, „Latvijas tiesas”, publicēts: „Valsts pieci gadi. 1918.-1923.”, Rīga: Brīvās Zemes izdevums, 1923.g., 56.lpp. Skat. arī Kornelijs Veitmanis, Aleksandrs Mengēlsons, „Tieslietu ministrijas un tiesu vēsture. 1918-1938”, Rīga: Tieslietu ministrijas izdevums, 1939.g., 19.lpp. et seq.

⁴⁶ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 115.pantu. Zvērinātu advokātu palīgu darba samaksu nosaka viņu patroni – zvērināti advokāti. Skat. 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas statūtu (kā tie vēlāk grozīti un papildināti) 3.2.4.punktu.

⁴⁷ Skat. 2001.gada 20.jūnija likuma „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzišanu” (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 30.pantu.

⁴⁸ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 106.pantu. Tomēr no advokāta kā tiesu sistēmai piederīgas personas stāvokļa izriet, ka advokatūra nebūt nav „brīvā profesija” tādā mērā kā, piemēram, ārstu vai inženieru profesija. Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Advokatūras likuma projekta (1935.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Jūlijs Šmits, „Advokātu ētika”, publicēts: „Students” – akadēmiskās dzīves laikraksts, Nr.221, 1935.gada 18.marts, 2.lpp. Kā jau minēts, zvērinātu advokātu palīgi jebkurā gadījumā pakļauti viņu patronu – zvērinātu advokātu tiesai vadībai un uzraudzībai.

⁴⁹ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Advokāta neatkarības problēmas”, publicēts: „Jurista Vārds”, Nr.38., 2010.gada 21.septembris, 17.lpp.

⁵⁰ Skat. arī Мальшев К. И., „Курс гражданского судопроизводства. Т. I.”, С.-Петербург: Тип. М. Стасюлевича, 1874. г., с.215.

⁵¹ Skat. 1993.gada 21.aprīļa Latvijas Republikas Augstākās Padomes vakara sēdes stenogrammu, pieejama Latvijas Republikas Saeimas mājas lapā: <http://www.saeima.lv>.

⁵² Skat., starp citu, 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 14., 15., 16. un 83.pantu.

advokātu profesionālās darbības un uzvedības prasības.⁵³ Advokātiem ir jābūt neatkarīgiem,⁵⁴ un viņu darbam jābūt patstāvīgam.⁵⁵ Lai, starp citu, nodrošinātu zvērinātu advokātu un viņu palīgu profesionālo neatkarību, Advokatūras likuma 6.pantā noteiktas vairākas privilēģijas (īpašas tiesības un tiesiskas garantijas), kuras bauda zvērināti advokāti un viņu palīgi.⁵⁶ Arī citi Latvijas Republikas likumi garantē šādas privilēģijas.⁵⁷

7. Zvērinātu advokātu un viņu palīgu uzdevumi. Latvijas Republikas Satversme garantē ikvienam tiesības uz advokāta palīdzību,⁵⁸ tas ir, tiesības uz juridisko palīdzību.⁵⁹ Advokātiem piekrīt svarīga loma sabiedrības pamatbrīvību aizstāvībā.⁶⁰ Svarīgākais zvērinātu advokātu un viņu palīgu uzdevums ir sniegt juridisko palīdzību, aizstāvot un pārstāvot personu likumīgās intereses tiesās un pirmstiesas izmeklēšanā.⁶¹ Latvijā, tāpat kā visās citās civilizētās valstīs, tiesu iekārta ir organizēta tā, ka bez advokatūras tiesu iestādes nemaz nevar funkcionēt.⁶² Advokatūra ir tiesiskas valsts justīcijas neatņemama sastāvdaļa.⁶³ Advokatūrai ir īpaša nozīmē sabiedrībā, kas dibināta, balstoties uz likuma varas principiem, un cieņa pret advokātu amatpienākumiem ir būtisks nosacījums likuma varas un demokrātijas pastāvēšanai sabiedrībā.⁶⁴ Tikai pastāvot advokatūrai, var runāt par tiesiskas valsts justīciju, proti, tiesu un izmeklēšanas iestāžu darbību valstī, kurā valda likuma vara.⁶⁵ Ikviens tiesas process⁶⁶ lielākā vai mazākā mērā ir

⁵³ Šādas prasības ietvertas arī, starp citu, 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas statūtu, 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa un 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tie vēlāk grozīti un papildināti) noteikumos.

⁵⁴ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Lielvācijas okupācijas laikā atjaunotās zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Pēteris Eglītis, „Latvijas advokatūra”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.1., 1959.g., 31.lpp.

⁵⁵ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un tās vice-priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Voldemārs Minkevičs, „Advokatūras ētika”, publicēts: J.Ankravs, Ā.Dzirkalis, A.Auziņš (red.), „Darbam un tiesībām” – Latvijas Senāta Apvienotās Sapulces priekšsēdētājam Aleksandram Gubenim veltīts rakstu krājums, Rīga: Latvijas Krimināltiesību biedrības izdevums, 1939.g., 52.lpp.

⁵⁶ Skat. arī bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Latvijas Republikas advokatūras darbības organizācija un pamatprincipi. Tiesību akti par advokatūras darbības organizāciju un advokātu darbību”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.g., 13.lpp.

⁵⁷ Skat., piem., 2005.gada 21.aprīļa Kriminālprocesa likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 122.pantu.

⁵⁸ Skat. 1922.gada 15.februāra Latvijas Republikas Satversmes (kā tā vēlāk grozīta un papildināta), 92.panta ceturto teikumu.

⁵⁹ Skat., piem., 2003.gada 6.oktobra Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumu lietā Nr.2003-08-01, secinājumu daļas 1.paragrāfs et seq., publicēts: „Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumi. 2003”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005.g., 94.lpp. et seq.

⁶⁰ Skat. 1990.gada 14.decembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas apstiprināto „Pamatprincipu par advokātu lomu” 4.punktu, publicēts: bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Latvijas Republikas advokatūras darbības organizācija un pamatprincipi. Tiesību akti par advokatūras darbības organizāciju un advokātu darbību”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.g., 53.lpp. et seq.

⁶¹ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 3.pantu.

⁶² Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Advokatūras likuma projekta (1935.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Jūlijs Šmits, „Advokātu ētika”, publicēts: „Students” – akadēmiskās dzīves laikraksts, Nr.221.,1935.gada 18.marts, 2.lpp.

⁶³ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 2.pantu. Skat. arī 1993.gada 21.aprīļa Latvijas Republikas Augstākās Padomes vakara sēdes stenogrammu, pieejama Latvijas Republikas Saeimas mājas lapā: <http://www.saeima.lv>, no kā redzams, ka šis deklaratīvais pants tika ietverts Advokatūras likumā, lai pienācīgi pasvītrotu advokatūras nozīmīgo vietu Latvijas tiesu iekārtā.

⁶⁴ Skat. 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 1.1.punktu.

⁶⁵ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Latvijas Republikas advokatūras darbības organizācija un pamatprincipi. Tiesību akti par advokatūras darbības organizāciju un advokātu darbību”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.g., 11.lpp.

dibināts uz sacīkstes principa. Katrai lietā ieinteresētai pusei jāaizstāv savas tiesības, un tiesa, izspriežot lietu, vadās no materiāliem, ko iesniedz ieinteresētās puses. Ņemot vērā komerciālo un citu attiecību sarežģītību un it sevišķi daudzos likumus, kas regulē šīs attiecības, pusēm tiesā ir vajadzīgi palīgi-lietpratēji. Bez šādiem palīgiem prāvnieki nespēj savākt vajadzīgos materiālus, ne arī tos iesniegt tiesai pienācīgā formā un laikā. Pēc sava stāvokļa advokāts procesā gan aizstāv tikai viena procesa dalībnieka intereses, bet sacīkstes procesa gaitā tāda vienpusīga pušu interešu aizstāvēšana tieši veicina taisnas tiesas iespēju. Tiesa, uzklusot vienas un otras puses pierādījumus un argumentus, kur katrs no sava viedokļa apgaismo strīdus jautājumus, var vieglāk atrast patiesību un taisīt taisnu spriedumu, ciktāl tas vispār ir cilvēku spēkos.⁶⁷ Tādēļ tiesa ir ļoti ieinteresēta, lai strīda puses pilnībā apzinātos savas procesuālās tiesības un pienākumus, un, starp citu, ievērojot, ka ne katram ir juridiskas zināšanas, tas ir ārkārtīgi svarīgs advokatūras uzdevums šo pušu kompetenci nodrošināt ne tikvien pašu pušu interesēs, bet arī, lai atvieglotu tiesas darbu un nodrošinātu pienācīgu justīcijas procesu.⁶⁸ Tādā veidā, līdzdarbojoties taisnas tiesas spriešanas laukā, advokāts pilda zināmu sabiedrisku pienākumu tiesiskā iekārtā.⁶⁹ Savukārt advokatūra, izpildīdama noteiktas tiesu orgāna funkcijas un būdama par tiesu iekārtas nepieciešamu sastāvdaļu, līdz ar to izpilda svarīgu valsts uzdevumu.⁷⁰ Kā savulaik aizrādījis Latvijas Senāts, zvērināti advokāti un viņu palīgi uzstājas un rīkojas ne tikai kā privātas personas, bet savā ziņā arī kā sabiedrības un savas profesionālās korporācijas pārstāvji, baudot publisku uzticību un ticamību.⁷¹ Advokāts ir cīnītājs, un taisni ar savu cīņu viņš palīdz tiesai. Advokāts ved cildenu cīņu par patiesību un taisnību.⁷²

8. Kā aizrādījusi Latvijas Republikas Satversmes tiesa, Latvijas advokatūrai ir liela nozīme kvalificētas juridiskās pārstāvības nodrošināšanā, jo zvērināti advokāti un viņu palīgi ir ne tikai pārstāvji, kuru uzdevums ir atvietot pusi tiesā un sasniegt savu pilnvardevēju noteiktos galamērķus, bet vienlaikus viņi ir arī tiesībaizstāvji. Advokāts, dodot zvērestu, kļūst par tiesu sistēmai piederīgu personu un aņņemas aizsargāt tiesā personu tiesības sabiedriskās labklājības interesēs un to vārdā.⁷³ Līdz ar to advokāta uzdevums ir ne tikai aizstāvēt sava klienta intereses, bet arī būt

⁶⁶ Tajā skaitā kriminālprocess, administratīvais process vai civilprocess Latvijas tiesās, Latvijas Republikas Satversmes tiesas process, kā arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas, Eiropas Savienības tiesas un daudzu citu tiesu, kurās Latvijas advokāti ir tiesīgi uzstāties, process.

⁶⁷ Skat. bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināts advokāts Pēteris Miķelsons, „Dažas piezīmes par advokāta darbu un ētiku”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.10./11., 1970.g., 31.lpp.

⁶⁸ Skat. arī Фоницкий И.Я., „Курс уголовного судопроизводства. Т. I.”, 4-е изд., С.-Петербург: Тип. т-ва "Общественная Польза", 1912. г., с.478.

⁶⁹ Skat. bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināts advokāts Pēteris Miķelsons, „Dažas piezīmes par advokāta darbu un ētiku”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.10./11., 1970.g., 31.lpp.

⁷⁰ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Advokatūras likuma projekta (1935.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Jūlijs Šmits, „Advokātu ētika”, publicēts: „Students” – akadēmiskās dzīves laikraksts, Nr.221.,1935.gada 18.marts, 2.lpp.

⁷¹ Skat. bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināts advokāts Marks Mendelis Hilmans, „Par paredzamām pārgrozībām zvērinātās advokatūras organizācijā”, publicēts: „Jurists”, Rīga, Nr.8 (42)., 1932.g., 210.lpp.

⁷² Kā savulaik pamatoti aizrādījis bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Advokatūras likuma projekta (1935.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Jūlijs Šmits. Skat. zvērināts advokāts Jūlijs Šmits, „Advokātu ētika”, publicēts: „Students” – akadēmiskās dzīves laikraksts, Nr.222.,1935.gada 12.aprīlis, 3.lpp.

⁷³ Skat., piem., 2003.gada 27.jūnija Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumu lietā Nr.2003-04-01, secinājumu daļas 4.1.paragrāfs, publicēts: „Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumi. 2003”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005.g., 38.lpp. et seq. un 2003.gada 6.novembra Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumu lietā Nr.2003-10-01, secinājumu daļas 5.paragrāfs, publicēts: „Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumi. 2003”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005.g., 112.lpp. et seq.

par palīgu taisnas tiesas spriešanai,⁷⁴ sadarbībā ar tiesu sekmēt taisnas tiesas spriešanu un stāvēt likumības un tiesību sardzē.⁷⁵ Advokātam ir pienākums darboties gan taisnīguma, gan to personu interesēs, kuru tiesības un privilēģijas viņam uzticēts aizstāvēt.⁷⁶

9. Blakus personu likumisko interešu aizstāvēšanai un pārstāvēšanai tiesās un pirmstiesas izmeklēšanā, Latvijas zvērinātu advokātu un viņu palīgu kā tiesību lietpratēju uzdevums ir arī sniegt personām juridisko palīdzību juridisku konsultāciju un padomu veidā, gatavojot juridiskus dokumentus un veicot citas juridiskas darbības,⁷⁷ tajā skaitā pārstāvot klientus ārpusstiesas procesos, pie darījumu slēgšanas, klientu vārdā saņemot un veicot maksājumus, pārstāvot klientu intereses valsts un pašvaldību iestādēs, attiecībās ar privātpersonām u.tml.⁷⁸ Advokatūras likums nesatur izsmēlošu advokātu darbību aprakstu,⁷⁹ tomēr skaidrs, ka Latvijas advokatūras locekļu darbības lauks ir ļoti plašs.

[c] **Zvērinātu advokātu un viņu palīgu pamatnodarbošanās un blakus nodarbošanās**

10. Advokāta prakse kā profesionāla pamatnodarbošanās. Padome vēlas pasvītrot, ka, lai gan advokāta amata pienākumu izpildīšanai nav jāpatērē pilnīgi viss advokāta laiks un spēki vai pat lielākā daļa advokāta laika un spēku,⁸⁰ tomēr advokāta praksei zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem profesionālajā ziņā ir jābūt pirmajā vietā. Citiem vārdiem sakot, advokāta profesionālā darbība (prakse) ir un var būt vienīgi zvērinātu advokātu un viņu palīgu galvenā profesionālā nodarbošanās (pamatnodarbošanās). Šī advokatūras darbības pamattēze tikusi uzsvērtā jau pašos modernās advokatūras pirmsākumos.⁸¹ Pat labi pazīstamiem mūsu advokatūras locekļiem lielās aizņemtības dēļ ar citām nodarbēm savulaik gadījies savā advokāta praksē pieļaut kļūdas un novērsties no saviem tiešajiem advokāta pienākumiem.⁸² Ievērojot attiecīgos vēsturiskos apstākļus, tas, iespējams, varēja būt attaisnojami un piedodami. Tomēr Padome uzskata, ka mūsdienu apstākļos, kad, starp citu, mūsu demokrātiskajā valstī normāli dzīves apstākļi ir

⁷⁴ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un tās vice-priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Voldemārs Minkevičs, „Advokatūras ētika”, publicēts: J.Ankravs, Ā.Dzirkalis, A.Auziņš (red.), „Darbam un tiesībām” – Latvijas Senāta Apvienotās Sapulces priekšsēdētājam Aleksandram Gubenim veltīts rakstu krājums, Rīga: Latvijas Krimināltiesību biedrības izdevums, 1939.g., 52.lpp.

⁷⁵ Skat. bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināts advokāts Pēteris Miķelsons, „Dažas piezīmes par advokāta darbu un ētiku”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.10./11., 1970.g., 37.lpp.

⁷⁶ Skat. 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 1.1.punktu.

⁷⁷ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 3.pantu.

⁷⁸ Skat. arī bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с.110.

⁷⁹ Skat. 1993.gada 30.marta Latvijas Republikas Augstākās Padomes vakara sēdes stenogrammu, pieejama Latvijas Republikas Saeimas mājas lapā: <http://www.saeima.lv>. Skat. arī bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Latvijas Republikas advokatūras darbības organizācija un pamatprincipi. Tiesību akti par advokatūras darbības organizāciju un advokātu darbību”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.g., 11.lpp.

⁸⁰ Skat. šī apkārtraksta § 50 et seq.

⁸¹ Skat., piem., bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с.111.

⁸² Skat. „Latviešu juristi valsts un sabiedriskajā darbā” (bijušā Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējā locekļa un Lielvācijas okupācijas laikā atjaunotās zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētāja, zvērināta advokāta Pētera Eglīša referāta, kas lasīts Latviešu juristu biedrības sanāksmē 1961.gada 29.oktobrī, atreferējums), publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.7./8., 1963.g., 54.lpp.

atkal nostiprinājušies, bet advokāta prakse ir kļuvusi stipri komplicēta un prasa ārkārtīgi lielu koncentrēšanos un uzmanību, kā arī ļoti daudz laika un spēku, un, - jo īpaši, kad Latvijā nav izjūtams zvērinātu advokātu un to palīgu trūkums,⁸³ tādu zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu aktīva⁸⁴ sastāvēšana Latvijas advokātu korporācijā, kam advokāta prakse nav profesionālā pamatnodarbošanās, principā nav attaisnojama.⁸⁵

11. Zvērinātu advokātu un viņu palīgu brīvība izvēlēties blakus nodarbošanās. Tāpat Padome uzskata, ka ir pilnīgi skaidrs, ka kaut vai, piemēram, advokatūras reputācijas un cieņas sargāšanas nolūkos zvērināti advokāti un zvērinātu advokātu palīgi nevar baudīt pilnīgu, absolūtu un neierobežotu brīvību izvēlēties blakus nodarbošanās, tas ir, nodarbošanās, kuras neietilpst advokāta darbības laukā. Arī šī advokatūras darbības pamattēze tikusi uzsvērta jau pašos modernās advokatūras pirmsākumos⁸⁶ un, starp citu, to, tajā skaitā, pēc Padomes ierosinājuma,⁸⁷ apstiprinājis arī Latvijas Republikas likumdevējs, gan 1935.gadā, gan 1993.gadā, ar likumu tieši aizliedzot atsevišķas zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbošanās,⁸⁸ kā arī piešķirot Padomei tiesības aizliegt citas advokātu blakus nodarbošanās, kuras likums tieši neaizliedz.⁸⁹

[d] Zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbošanās, kuras ir tieši aizliegtas saskaņā ar Advokatūras likumu

12. Tiešs aizliegums sastāvēt valsts un pašvaldības, kā arī to kapitālsabiedrību dienestā. Advokatūras likums tieši aizliedz vienīgi zvērinātu advokātu un viņu palīgu sastāvēšanu valsts un pašvaldības, kā arī to kapitālsabiedrību dienestā.⁹⁰ Tas, starp citu, noteic,⁹¹ ka par zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem nevar uzņemt un no zvērinātu advokātu un viņu palīgu skaita izslēdz tādas personas, kuras ir tiešās vai pastarpinātās pārvaldes iestādes, atvasinātas publiskas personas, citas valsts iestādes vai valsts (pašvaldības) kapitālsabiedrības dienestā, izņemot mācībspēkus izglītības iestādēs⁹² un personas, kas veic juriskonsulta pienākumus

⁸³ Uz 2011.gada 1.martu Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijā sastāv 1142 zvērināti advokāti un 192 zvērinātu advokātu palīgi, kā arī 12 Eiropas Savienības dalībvalstu advokāti.

⁸⁴ Saskaņā ar 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 16.¹ un 86.panta noteikumiem zvērināti advokāti un zvērinātu advokātu palīgi var lūgt Latvijas Zvērinātu advokātu padomi apturēt viņu darbību uz laiku, kamēr viņiem ir cita pamatnodarbošanās, tādējādi uz laiku pārtraucot aktīvu sastāvēšanu Latvijas advokatūrā.

⁸⁵ Šīs kategoriskās nostājas pamatā ir pēc Padomes ieskata ārkārtīgi grūti, ja vispār atspēkojama prezumpcija, ka mūsdienu apstākļos advokāts faktiski nebūs spējīgs pilnvērtīgi pildīt savus profesionālos pienākumus, ja viņa advokāta prakse nav viņa profesionālā pamatnodarbošanās. Skat. šī apkārtraksta § 48 et seq.

⁸⁶ Skat., piem., bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с.105-106.

⁸⁷ Skat. šī apkārtraksta § 55, kā arī Kornelijs Veitmanis, Aleksandrs Mengelsons, „Tieslietu ministrijas un tiesu vēsture. 1918-1938”, Rīga: Tieslietu ministrijas izdevums, 1939.g., 443.lpp.

⁸⁸ Skat. šī apkārtraksta § 12 et seq.

⁸⁹ Skat. šī apkārtraksta § 16 et seq.

⁹⁰ Papildus citiem likumiem, kas aizliedz personu citādu uzvedību un darbību.

⁹¹ 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 15.panta 11.punkts, 16.panta 8.punkts un 86.pants.

⁹² 1864.gada 20.novembra Tiesu iekārtas likums neparedzēja izņēmumu attiecībā uz mācībspēkiem izglītības iestādēs, tomēr Latvijas Republikas likumdevējs to ieviesa 1935.gadā. Skat. šī apkārtraksta § 14. Mūsdienās Latvijas Zvērinātu advokātu padome ir paplašināti tulkojusi un piemērojusi šo izņēmuma noteikumu, uz tā pamata atļaujot zvērinātam advokātam ieņemt, piem., Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes dekāna amatu, kā arī minētās universitātes juridiskās zinātnes promocijas padomes priekšsēdētāja amatu. Skat., piem., 2007.gada 19.jūnija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.91, nav publicēts; un 2010.gada 15.marta Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.65, nav publicēts, par zvērināta advokāta lūgumu par atļauju savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes dekāna amatu (*Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes dekāna lieta*).

saskaņā ar (brīvu) līgumu.⁹³ Gan no šo noteikumu paša teksta, gan Padomes 23 gadus garās prakses (sākot ar 1935.gadu) to piemērošanā izriet, ka ar dienestu minēto noteikumu izpratnē tiek saprastas arī darba tiesiskās attiecības,⁹⁴ pilnvarojuma attiecības,⁹⁵ uzņēmuma līguma attiecības un citas tamlīdzīgas tiesiskas attiecības.⁹⁶ Padome var apturēt zvērinātu advokātu un viņu palīgu darbību uz laiku, kamēr viņi sastāv iepriekšminētajā dienestā.⁹⁷ Savukārt, ja persona, kura sastāv iepriekšminētajā dienestā, vēlas tikt uzņemta zvērinātu advokātu skaitā, Padomes lēmums par šādas personas uzņemšanu stājas spēkā un persona pielaižama dot zvērestu un iekļaujama zvērinātu advokātu sarakstā vienīgi pēc tam, kad tā izbeigusi minēto nodarbošanos.⁹⁸

13. Šis tiešais aizliegums - sastāvēt valsts un pašvaldības, kā arī to kapitālsabiedrību dienestā atbalsojās gan 1935.gadā pieņemtos Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma grozījumus,⁹⁹ kas noteica zvērinātu advokātu un viņu palīgu darbību

⁹³ Pirms 1935.gada Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma grozījumiem likums šādu izņēmumu tieši neparedzēja. Latvijas Republikas likumdevējs tomēr ieviesa šo izņēmumu 1935.gadā, acīmredzot ņemot vērā līdz tam pastāvējušo praksi. Skat. šī apkārtaksta 100.zemsvītras atsauci. Mūsdienās Latvijas Zvērinātu advokātu padome ir vairākkārt lēmusi par atļauju advokātam ieņemt, piem., pašvaldības iestāžu un kapitālsabiedrību juriskonsulta amatu uz (brīva) līguma pamata. Skat., piem., 2004.gada 18.maija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.79, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērināta advokāta palīgam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar juriskonsulta pienākuma pildīšanu Rīgas rajona Ādažu pagasta padomē uz (brīva) līguma pamata (*Rīgas rajona Ādažu pagasta padomes juriskonsulta lieta*); 2010.gada 20.aprīļa Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr. 94, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar juriskonsulta pienākuma pildīšanu Liepājas pilsētas Izglītības pārvaldē uz (brīva) līguma pamata (*Liepājas pilsētas Izglītības pārvaldes juriskonsulta lieta*); 2010.gada 15.jūnija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.143, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar juriskonsulta pienākuma pildīšanu Rīgas pašvaldības SIA „Kurzemes namu apsaimniekotājs” uz (brīva) līguma pamata un papildus zvērināta advokāta pienākumu pildīšanai (*Rīgas pašvaldības SIA „Kurzemes namu apsaimniekotājs” juriskonsulta lieta*).

⁹⁴ Skat., piem., 2002.gada 15.oktobra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.121, nav publicēts, par zvērināta advokāta darbības apturēšanu uz laiku sakarā ar darbu valsts aģentūrā „Maksātnešpējas administrācija” (*Valsts aģentūras „Maksātnešpējas administrācija” darbinieka lieta*); 2004.gada 14.decembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.181, nav publicēts, par zvērināta advokāta palīga lūgumu par atļauju savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar darbu pilsētas domes dzimtsarakstu nodaļā, nodaļas pārzines vietnieces amatā, kur Latvijas Zvērinātu advokātu padome, starp citu, aizrādījusi, ka darbība advokātūrā nav savienojama ar darbu pašvaldības institūcijas dienestā (*Pilsētas domes dzimtsarakstu nodaļas pārzines vietnieces lieta*). Tāpat skat. 2008.gada 16.decembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu, nav publicēts, par zvērināta advokāta lūgumu par atļauju savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar Latvijas Republikas Saeimas deputāta palīga kā darbinieka amatu, nav publicēts (*Latvijas Republikas Saeimas deputāta palīga kā darbinieka lieta*).

⁹⁵ Skat., piem., 2001.gada 20.februāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.31, nav publicēts (*Valsts pilnvarnieka valsts AS „Ventspils Nafta” lieta un valsts pilnvarnieka BO valsts SIA „Latvijas Vēstnesis” lieta*); 2001.gada 10.aprīļa Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.78, nav publicēts (*Valsts pilnvarnieka valsts AS „Kurzemes ceļi” lieta un valsts pilnvarnieka valsts AS „Latgales ceļi” lieta*); 2002.gada 22.janvāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.15, nav publicēts (*Pašvaldības pilnvarnieka pašvaldības SIA „Grobiņas Siltums” lieta*).

⁹⁶ Skat., piem., 2002.gada 23.decembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.177, nav publicēts (*Latvijas Republikas Labklājības ministra padomnieka lieta un Latvijas Republikas Ministru prezidenta biedra padomnieka lieta*).

⁹⁷ 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 16.¹ pants un 86.pants. Skat., piem., 2002.gada 15.oktobra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.121, nav publicēts (*Valsts aģentūras „Maksātnešpējas administrācija” darbinieka lieta*).

⁹⁸ 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 42.pants.

⁹⁹ Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma 280.³ panta 10.punkts (1935.gada 31.janvāra likuma redakcijā) noteica: „Par zvērinātiem advokātiem nevar uzņemt personas, kas atrodas valsts, valsts uzņēmuma vai pašvaldības dienestā, izņemot mācības spēkus izglītības iestādēs, brīva līguma juriskonsultus un viņu palīgus. Piezīme. Izņēmuma kārtā, ja lietderība to prasa, zvērinātu advokātu padome ar tieslietu ministra piekrišanu var atļaut zvērinātiem advokātiem uzņemties arī citus pienākumus 10.punktā minētā dienestā.” Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma 280.⁶⁷ pants (1935.gada 31.janvāra likuma redakcijā) attiecināja šos noteikumus arī uz zvērinātu advokātu palīgiem. Skat. 1935.gada 31.janvāra Latvijas Republikas likumu „Pārgrozījumi un papildinājumi Tiesu iekārtas likumos”, publicēts: „Valdības Vēstnesis”, Rīga: Latvijas valdības oficiālais laikraksts, 1935.g., Nr.35., 1935.gada 11.februāris, 1.lpp. et seq. un „Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājums”, Rīga: Kodifikācijas nodaļas izdevums, 1935.g., Nr.3, 18.02.1935., Nr.15, 22.lpp. et seq. Kā savulaik paskaidrojais bijušais Latvijas Republikas Tieslietu ministrs Hermanis Apsīts, ar norādījumu uz „valsts uzņēmumiem” bija domāts aptvert kā valsts uzņēmumus, tā arī valsts autonomos uzņēmumus. Tāpat tika noteikts izņēmums attiecībā uz brīva līguma juriskonsultiem un viņu palīgiem, kuru pienākumus advokātiem uzņemt

Latvijas Republikas pirmsokupācijas periodā no 1935.gada līdz 1940.gadam, gan zināmā mērā arī minētā likuma noteikumos pirms šo grozījumu spēkā stāšanās, tas ir, 1864.gada 20.novembra likuma redakcijā.¹⁰⁰ Likums gan 1935.gada (piezīme pie Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma 280.³ panta 10.punkta), gan 1993.gada (piezīme pie Latvijas Republikas Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta) redakcijā paredzēja arī piezīmi, kas piešķīra Padomei tiesības izņēmuma kārtā atļaut zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem uzņemties zināmus pienākumus valsts un pašvaldības, kā arī to kapitālsabiedrību dienestā,¹⁰¹ tomēr 2004.gadā Latvijas likumdevējs izslēdza šo piezīmi no Advokatūras likuma.¹⁰²

likums neaizliedz, kā arī atļauts advokātiem būt par mācītspēkiem jebkurā mācību iestādē. Skat. bijušais Latvijas Republikas Tieslietu ministrs Hermanis Apsīts, „Tieslietu ministra paskaidrojumi pie pārgrozījumiem un papildinājumiem Tiesu iekārtas likumos”, publicēts: „Tieslietu Ministrijas Vēstnesis”, Nr.1.,1935.gads, Rīga: Tieslietu Ministrijas izdevums, 1935.g., 184.lpp.

¹⁰⁰ Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma (pirms 1935.gada grozījumiem) 282.panta 4.punkts (bijušais 355.panta 4.punkts) noteica: „Par zvērinātiem advokātiem nevar būt valsts vai ievēlamā dienestā stāvošie, izņemot personas, kuras ieņem goda vai sabiedriskus amatus bez algas.” Skat. „Tiesu iekārtas likumi.”, Rīga: Tieslietu ministrijas kodifikācijas nodaļas 1924.gada izdevums. Šo aizliegumu praksē parasti apgāja tādā veidā, ka atsevišķi zvērināti advokāti atradās valsts, sabiedriskā un pašvaldību dienestā ne štatā, bet uz brīva līguma pamata. Skat. Dr.iur. Prof. Vladimirs Bukovskis, „Civīlprocesa mācību grāmata”, Rīga: Autora izdevums, 1933.g., 203.lpp. Tas arī atzīts Tieslietu ministrijas 1935.gada Tiesu iekārtas likuma pārgrozījumu un papildinājumu projekta paskaidrojumos. Skat. „Tieslietu ministrijas Tiesu iekārtas likumu 1935.g. pārgrozījumu un papildinājumu projekts līdz ar paskaidrojumiem. (Zvērinātā advokatūra)”, publicēts: publicēts: „Jurists”, Rīga, Nr.8/9 (60/61)., 1934.g., 243.lpp. Tāpat saskaņā ar šo noteikumu Latvijas Zvērinātu advokātu padome savulaik nav iebildusi, piem., pret to, ka zvērināta advokāta palīgs ieņem Satversmes Sapulces locekļa amatu. Skat. 1922.gada 30.jūnija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu disciplinārlietā Nr.13, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1921.gada 19.marta līdz 1924.gada 19.martam”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1925.g., 24.lpp. et seq., (*Satversmes Sapulces locekļa lieta*).

¹⁰¹ Kā savulaik paskaidrojis bijušais Latvijas Republikas Tieslietu ministrs Hermanis Apsīts, šī piezīme bija domāta sevišķiem izņēmuma gadījumiem, kad advokātam lietderības vārdā varēja atļaut uzņemties arī citus pienākumus valsts vai pašvaldības dienestā, kā tas varēja būt, piemēram, attiecībā uz bāriņtiesas locekļu pienākumiem provincē, kur trūkst juristu. Skat. bijušais Latvijas Republikas Tieslietu ministrs Hermanis Apsīts, „Tieslietu ministra paskaidrojumi pie pārgrozījumiem un papildinājumiem Tiesu iekārtas likumos”, publicēts: „Tieslietu Ministrijas Vēstnesis”, Nr.1.,1935.gads, Rīga: Tieslietu Ministrijas izdevums, 1935.g., 184.lpp.

¹⁰² Skat. 2004.gada 27.maija likumu "Grozījumi Latvijas Republikas Advokatūras likumā", publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, Nr. 90 (3038), 04.06.2004.

1935.gadā (uzreiz pēc 1935.gada likuma spēkā stāšanās) Latvijas Zvērinātu advokātu padome saskaņā ar šo piezīmi bija atļāvusi uz laiku vienam zvērinātam advokātam ieņemt pilsētas galvas amatu un vienam zvērināta advokāta palīgam ieņemt pilsētas valdes locekļa amatu, vienlaicīgi tomēr atzīstot, ka ilgstoša šādu administratīvu amatu savienošana ar advokāta darbību ir nevēlama, kā rezultātā viens no minētajiem advokātiem palika administratīvā amatā, atsakoties no advokatūras, bet otrs savu administratīvo amatu izbeidza. Tāpat 1935.gadā Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāva vienam zvērināta advokāta palīgam ieņemt valsts iestādes juriskonsultācijas tehnisko darbu vadītāja amatu, bet citam zvērināta advokāta palīgam ieņemt bāriņtiesas priekšsēdētāja amatu provinces pilsētā. Skat. „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 1935.gada darbības pārskats – XI (XV. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1936.g., 9.lpp.

Jau 1936.gadā Latvijas Zvērinātu advokātu padome atzina par vispārīgi nevēlamu saskaņā ar minēto piezīmi radīt izņēmumu gadījumus. Skat. 1936.gada 15.janvāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu par zvērināta advokāta palīga lūgumu par atļauju savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar Cēsu pilsētas valdes locekļa amatu, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1936.gada 1.janvāra līdz 1936.gada 31.decembrim – XII (XVI. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1937.g., 7.lpp. et seq. (*Cēsu pilsētas valdes locekļa lieta*).

Tomēr pēc Latvijas advokatūras atjaunošanas 1993.gadā Latvijas Zvērinātu advokātu padome, starp citu, ievērojot tā laika apstākļus, kad bija vēlama kvalificētu juristu, tajā skaitā, advokātu līdzdalība daudzajās ar valsti un pašvaldībām saistītajās kapitālsabiedrībās, lai aizstāvētu valsts un pašvaldību intereses, kā arī palīdzība Latvijas valdībai, vairākkārt izmantoja minēto piezīmi, lai atļautu zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem ieņemt, piem., pašvaldības un valsts pilnvarnieku amatus pašvaldības un valsts kapitālsabiedrībās, kā arī Latvijas valdības locekļu padomnieku amatus. Skat., piem., 2001.gada 20.februāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.31, nav publicēts (*Valsts pilnvarnieka valsts AS „Ventspils Nafta” lieta un valsts pilnvarnieka BO valsts SIA „Latvijas Vēstnesis” lieta*); 2001.gada 10.aprīļa Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.78, nav publicēts (*Valsts pilnvarnieka valsts AS „Kurzemes ceļi” lieta un valsts pilnvarnieka valsts AS „Latgales ceļi” lieta*); 2002.gada 22.janvāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.15, nav publicēts (*Pašvaldības pilnvarnieka pašvaldības SIA „Grobiņas Silums” lieta*); 2002.gada 23.decembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.177, nav publicēts (*Latvijas Republikas Labklājības ministra padomnieka lieta un Latvijas Republikas Ministru prezidenta biedra padomnieka lieta*).

14. Aizlieguma ratio. Padome jau savulaik aizrādījusi, ka šī aizlieguma *ratio* ir saprotams tanī nozīmē, ka advokāta un valsts vai pašvaldības, kā arī to kapitālsabiedrību dienesta pienākumu izpildīšana var nonākt kolīzijā.¹⁰³ Pirmkārt, aizlieguma pamatā ir vispārīgs apsvēruma, ka no personām, kuras atrodas valsts un pašvaldības, kā arī to kapitālsabiedrību dienestā un pakļautībā, nevar sagaidīt ne to neatkarību, kas nepieciešama advokāta amata pienākumu pilnvērtīgai pildīšanai, ne to brīvību pēc saviem ieskatiem rīkoties ar savu laiku (un spēkiem), bez kā nav iespējams pilnvērtīgi pildīt dažādos zvērināta advokāta un viņa palīga amata pienākumus, tajā skaitā, pienākumu nodrošināt juridiskās palīdzības pieejamību. Otrkārt, šis aizliegums pamatots arī ar to, ka divu nodarbošanos, kas katra prasa visu uzmanību, visus spēkus un gandrīz visu laiku, apvienošana nenovēršami kaitēs kādai no šīm nodarbēm.¹⁰⁴ Šo pēdējo apsvērumu Latvijas likumdevējs gan nedaudz mīkstinājis 1935.gada 31.janvāra likuma redakcijā un arī Advokatūras likumā,¹⁰⁵ piemēram, ievērojot Padomes tiesības katrā atsevišķā gadījumā aizliegt šādu nodarbošanos, principā atļaujot advokātiem darboties kā mācītbspēkiem izglītības iestādēs, kas sākotnēji, tas ir, 1864.gada 20.novembra likuma redakcijā bija aizliegts tieši šī pēdējā apsvēruma dēļ.¹⁰⁶
15. Aizlieguma piemērošana Padomes praksē. Gan Latvijas Republikas pirmsokupācijas periodā,¹⁰⁷ gan mūsdienās¹⁰⁸ (gan ar atsevišķiem izņēmumiem)¹⁰⁹

¹⁰³ Skat. 1936.gada 15.janvāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu par zvērināta advokāta palīga lūgumu par atļauju savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar Cēsu pilsētas valdes locekļa amatu, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1936.gada 1.janvāra līdz 1936.gada 31.decembrim – XII (XVI. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1937.g., 7.lpp. et seq. (*Cēsu pilsētas valdes locekļa lieta*).

¹⁰⁴ Skat. „Судебные Уставы 20 ноября 1864 года, с изложением рассуждений, на коих они основаны. Издание Государственной канцелярии. Часть третья.”, 2-е изд., Санкт-Петербург: Тип. Второго Отделения Собственной Его Императорского Величества Канцелярии, 1867. г., с. 220-222.

¹⁰⁵ Tādējādi daļēji ievērojot arī šādas kategoriskas nostājas kritiku, kas pausta jau pašos modernās advokatūras pirmsākumos. Šī kategoriskā nostāja atbalsoja jau 18.gadsmitā franču juristu izstrādāto vispārīgo noteikumu, kas paredzēja, ka advokāta darbība nav savienojama ar jebkuru citu nodarbošanos, kura ir vai var būt cilvēka galvenā nodarbošanās. Bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Konstantīns Arseņevs jau 1875.gadā aizrādījis, ka šo kategorisko nostāju, tāpat kā franču juristu izstrādāto vispārīgo noteikumu pilnīgi visos gadījumos nevar atzīt par veiksmīgu un pareizu. Viņa ieskatā, piemēram, literārā darbība bez šaubām bieži vien var sastādīt un sastāda cilvēka galveno nodarbošanos, bet pat paši lielākie tā laika franču advokatūras rigoristi neņēmas apgalvot, ka advokāts nevar un viņam nevajadzētu nodarboties ar to. Tāpat, piemēram, daudzi tā laika franču un beļģu advokāti spēlēja nozīmīgu lomu politikā, kas viņus lielā mērā novērsa no advokāta pienākumu pildīšanas, tomēr nevienam neienāca prātā apgalvot, ka konstitucionālā valstī advokātam jāatturas no politikās darbības (lai gan Padome uzskata, ka pārāk aktīva advokāta iesaistīšanās politikā nav vēlama, jo tā, piemēram, var sabiedrībai radīt iespaidu, lai arī pilnīgi nepamatotu, ka advokāts savā praksē nav pilnīgi neatkarīgs un viņš var mēģināt izmantot savu praksi kā politisku platformu, tādējādi kaut kādā veidā kaitējot klientu interesēm). Skat. bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с.107, 110-111.

¹⁰⁶ Skat. „Судебные Уставы 20 ноября 1864 года, с изложением рассуждений, на коих они основаны. Издание Государственной канцелярии. Часть третья.”, 2-е изд., Санкт-Петербург: Тип. Второго Отделения Собственной Его Императорского Величества Канцелярии, 1867. г., с. 220-222.

¹⁰⁷ Skat., piem., 1936.gada 15.janvāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu par zvērināta advokāta palīga lūgumu par atļauju savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar Cēsu pilsētas valdes locekļa amatu (*Cēsu pilsētas valdes locekļa lieta*), publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1936.gada 1.janvāra līdz 1936.gada 31.decembrim – XII (XVI. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1937.g., 7.lpp. et seq. Tur minēts arī gadījums, kad zvērināts advokāts ir vēlējis savienot darbību Latvijas advokatūrā ar Tukuma pilsētas galvas amatu, bet Padome to nav atļāvusi, kādēļ minētais zvērināts advokāts izstājies no advokatūras (*Tukuma pilsētas valdes locekļa lieta*). Latvijas Republikas pirmsokupācijas periodā advokāts nevarēja būt valsts un pašvaldības ierēdnis. Tādā gadījumā viņam bija jāpārtrauc advokāta darbība. Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Lielvācijas okupācijas laikā atjaunotās zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Pēteris Eglītis, „Latvijas advokatūra”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.1., 1959.g., 30.lpp.

¹⁰⁸ Skat., piem., 2004.gada 14.decembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.181, nav publicēts, par zvērināta advokāta palīga lūgumu par atļauju savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar darbu pilsētas domes dzimtsarakstu nodaļā, nodaļas pārzines vietnieces amatā (*Pilsētas domes dzimtsarakstu nodaļas pārzines vietnieces*

Padome nav pieļāvusi zvērinātu advokātu un viņu palīgu darbošanos valsts un pašvaldības, kā arī to kapitālsabiedrību dienestā. Turpmāk Padome ar lielu stingrību konsekventi un bez jebkādiem izņēmumiem¹¹⁰ vērsīsies pret zvērinātu advokātu un viņu palīgu darbošanos valsts un pašvaldības, kā arī to kapitālsabiedrību dienestā, kā to paredz Advokatūras likums.

[e] Zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbošanās, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz

16. Citu blakus nodarbošanos aizliegums ētisku apsvērumu dēļ. Kas attiecas uz pārējām zvērinātu advokātu un viņu palīgu blakus nodarbēm, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz,¹¹¹ tad tās principā ir atļautas. Tomēr Advokatūras likums noteic,¹¹² ka par zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem nevar uzņemt un no zvērinātu advokātu un viņu palīgu skaita izslēdz tādas personas, kuru blakus nodarbošanos Padome ētisku apsvērumu dēļ atzinusi par nesavienojamu ar zvērināta advokāta un viņu palīgu stāvokli sabiedrībā. Tātad Advokatūras likums piešķir Padomei kompetenci ētisku apsvērumu dēļ tomēr aizliegt atsevišķas, ar Advokatūras likumu tieši neaizliegtas zvērinātu advokātu un viņu palīgu blakus nodarbes. Zvērināti advokāti un zvērinātu advokātu palīgi var lūgt Padomi apturēt viņu darbību uz laiku, kamēr viņiem ir augstākminētā blakus nodarbošanās.¹¹³

lieta); un 2008.gada 16.decembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu, nav publicēts, par zvērināta advokāta lūgumu par atļauju savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar Latvijas Republikas Saeimas deputāta palīga kā darbinieka amatu (*Latvijas Republikas Saeimas deputāta palīga kā darbinieka lieta*).

¹⁰⁹ Skat., piem., 2004.gada 20.janvāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.15, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta darbību ar Grobiņas pilsētas pašvaldības SIA „Grobiņas siltums” padomes locekļa amatu (*Grobiņas pilsētas pašvaldības SIA „Grobiņas siltums” padomes locekļa lieta*); 2004.gada 20.janvāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.16, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērināta advokāta palīgam savienot advokāta darbību ar Latvijas Republikas Tieslietu ministra padomnieka amatu (*Latvijas Republikas Tieslietu ministra padomnieka lieta*); 2004.gada 21.septembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.131, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērināta advokāta palīgam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar pašvaldības uzņēmuma „Liepājas nami” likvidācijas komisijas locekļa amatu, ko viņš bija uzņēmis pirms uzņemšanas zvērinātu advokātu palīgu skaitā (*Pašvaldības uzņēmuma „Liepājas nami” likvidācijas komisijas locekļa lieta*); 2004.gada 14.decembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.190, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar valsts AS „Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” padomes locekļa amatu (*Valsts AS „Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” padomes locekļa lieta*); 2008.gada 16.septembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.140, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar valsts SIA „Latvijas Garantiju aģentūra” padomes locekļa amatu (*Valsts SIA „Latvijas Garantiju aģentūra” padomes locekļa lieta*); 2010.gada 19.augusta Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.170, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar Balvu novada Kubulu pagasta Kultūras nama un Stacijas pamatskolas deju kolektīva vadītājas (deju skolotājas) darbu no advokāta profesionālo pienākumu pildīšanas brīvajā laikā (*Balvu novada Kubulu pagasta Kultūras nama un Stacijas pamatskolas deju kolektīva vadītājas (deju skolotājas) lieta*).

¹¹⁰ Padome tomēr uzskata, ka likumdevēja mērķis nebija attiecināt Advokatūras likuma 15.panta 11.punkta noteikumus uz zvērinātu advokātu un viņu palīgu darbošanos Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijā un tās institūcijās, tajā skaitā Padomē, kā arī Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas un/vai tās institūciju uzdevumā un/vai labā, lai arī Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģija ir pašpārvaldes publisko tiesību autonomas subjekts un atvasināta publisko tiesību juridiskā persona. Skat., piem., 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 20.pantu un 2008.gada 21.aprīļa Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta kopsēdes spriedumu lietā Nr. SKA-22/2008 (A42250105), motīvu daļas 10.paragrāfs, publicēts: „Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumi un lēmumi. 2008”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.g., 237. lpp. et seq. Līdzīga nostāja ir arī citu valstu advokatūrās, skatīt, piem., šī apkārtraksta § 101 un § 104.

¹¹¹ Tajā skaitā, nodarbes, uz ko attiecas Advokatūras likuma 15.panta 11.punktā minētie izņēmumi no aizlieguma sastāvēt valsts un pašvaldību, kā arī kapitālsabiedrību dienestā – mācībspēku darbība izglītības iestādēs un juriskonsulta pienākumu veikšana saskaņā ar (brīvu) līgumu ar valsti un pašvaldībām, kā arī to kapitālsabiedrībām.

¹¹² 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 15.panta 10.punkts, 16.panta 8.punkts un 86.pants.

¹¹³ 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 16.¹ pants un 86.pants.

Savukārt, ja persona, kurai ir tāda nodarbošanās, kas nav savienojama ar advokāta pienākumiem, vēlas tikt uzņemta zvērinātu advokātu skaitā, Padomes lēmums par šādas personas uzņemšanu stājas spēkā un persona pieļaujama dot zvērestu un iekļaujama zvērinātu advokātu sarakstā vienīgi pēc tam, kad tā izbeigusi minēto nodarbošanos.¹¹⁴ Arī šis noteikums, kas paredz minēto Padomes kompetenci, tāpat kā viss Advokatūras likuma kodols,¹¹⁵ pārņemts no Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma (1935.gada 31.janvāra likuma redakcijā).¹¹⁶

17. Padomes 12.09.2000. lēmums. Ievērojot augstākminēto Padomes kompetenci, 2000.gada 12.septembra sēdē Padome pieņēma lēmumu Nr.226 „Par advokātu praktizēšanas veida ierobežojumiem”, ar ko Padome norādīja zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem, ka viņiem ir aizliegts sastāvēt firmās vai birojos, kas veic juridisko darbību kā uzņēmējdarbību, jo juridiskas palīdzības sniegšana kā uzņēmējdarbība ētisku apsvērumu dēļ nav savienojama ar advokāta stāvokli sabiedrībā Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta izpratnē, kā arī ir pretrunā ar Advokatūras likuma 116.panta noteikumiem, kas, starp citu, noteic, ka zvērināti advokāti praktizē individuāli vai arī sadarbībā vienīgi ar citiem zvērinātiem advokātiem, tādēļ personas ar šādu nodarbošanos nevar sastāvēt Latvijas advokatūrā. Tāpat Padome norādīja, ka personām, kurām ir šāda blakus nodarbošanās, Padome piemēros Advokatūras likuma 16.panta 8.punkta¹¹⁷ noteikumus.¹¹⁸
18. Padomes 15.06.2010. lēmums. Ievērojot augstākminēto Padomes kompetenci un to, ka šo jautājumu vēlams atrisināt principiāli, 2010.gada 15.jūnija sēdē Padome vienprātīgi pieņēma lēmumu Nr.144 „Par zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu profesionālās darbības apvienošanu ar citu nodarbošanos”, kurā noteica vispārīgus, bet neizsmeļošus¹¹⁹ noteikumus, kas piemērojami visām tām advokātu blakus nodarbēm, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, tajā skaitā, nodarbēm, uz ko attiecas Advokatūras likuma 15.panta 11.punktā minētie izņēmumi – mācībspēku darbība izglītības iestādēs un juriskonsulta pienākumu veikšana saskaņā ar (brīvu) līgumu ar valsti un pašvaldībām, kā arī to kapitālsabiedrībām.¹²⁰

¹¹⁴ 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 42.pants.

¹¹⁵ Skat. šī apkārtraksta § 1.

¹¹⁶ Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma 280.³ panta 8.punkts (1935.gada 31.janvāra likuma redakcijā) noteica: „Par zvērinātiem advokātiem nevar uzņemt personas, kas piekopi tādu blakus nodarbošanos, kuru zvērinātu advokātu padome vai tieslietu ministrs atzīst par nesavienojamu ar advokāta stāvokli.” Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma 280.⁶⁷ pants (1935.gada 31.janvāra likuma redakcijā) attiecināja šos noteikumus arī uz zvērinātu advokātu palīgiem. Skat. 1935.gada 31.janvāra Latvijas Republikas likumu „Pārgrozījumi un papildinājumi Tiesu iekārtas likumos”, publicēts: „Valdības Vēstnesis”, Rīga: Latvijas valdības oficiālais laikraksts, 1935.g., Nr.35., 1935.gada 11.februāris, 1.lpp. et seq. un „Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājums”, Rīga: Kodifikācijas nodaļas izdevums, 1935.g., Nr.3, 18.02.1935., Nr.15, 22.lpp. et seq.

¹¹⁷ 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 16.panta 8.punkts noteic: „No zvērinātu advokātu skaita izslēdz personas, kuras pēc Latvijas Zvērinātu advokātu padomes priekšlikuma neizbeidz Advokatūras likuma 15.panta 10. vai 11.punktā minēto nodarbošanos.”

¹¹⁸ Skat. 2000.gada 12.septembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.226 „Par advokātu praktizēšanas veida ierobežojumiem”, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 109.lpp.

¹¹⁹ Skat. šī apkārtraksta § 26.

¹²⁰ Skat. 2010.gada 15.jūnija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.144 „Par zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu profesionālās darbības apvienošanu ar citu nodarbošanos”, pieejams Latvijas Zvērinātu advokātu padomes mājas lapā: <http://www.advokatura.lv>

[f] Apkārtraksta mērķis un sekas

19. Apkārtraksta mērķis un nolūks. Šī apkārtraksta mērķis un nolūks ir:
- vispārīgi aprakstīt Latvijas advokatūras amatu nesavienojamības sistēmu (apkārtraksta I nodaļa);
 - kodolīgi paskaidrot Padomes 15.06.2010. lēmumu, starp citu, atklājot tos ētikas apsvērumus, kas ir tā pamatā (apkārtraksta II nodaļa);
 - sniegt vadlīnijas par to, kā Padome turpmāk piemēros Padomes 15.06.2010. lēmuma noteikumus, vērtējot atsevišķu konkrētu blakus nodarbošanos, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, pieļaujāmību (apkārtraksta III nodaļa);
 - noteikt kārtību, kādā Padome turpmāk lems par personu, kuras vēlas iestāties advokatūrā, kā arī zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbošanos, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, savienojāmību ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā (apkārtraksta IV nodaļa); kā arī
 - paskaidrot Padomes 15.06.2010. lēmumā un šajā apkārtrakstā paustās Padomes nostājas lietderīgumu un atbilstību citu Eiropas valstu advokatūru modernajai praksei (apkārtraksta V nodaļa).
20. Padomes atruna. Turpmāk katrā atsevišķā gadījumā, vadoties pēc konkrētiem lietas apstākļiem, lemjot par personu, kuras vēlas iestāties advokatūrā, kā arī zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbošanos, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, savienojāmību ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā saskaņā ar Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta noteikumiem, Padome centīsies ievērot šajā apkārtrakstā atklāto Padomes nostāju. Tomēr šajā apkārtrakstā šī nostāja tiek atklāta vienīgi vispārīgā, kodolīgā, neizsmēlošā un nevisaptverošā veidā, tādēļ tā var lielākā vai mazākā mērā atšķirties no Padomes nostājas atsevišķos konkrētos gadījumos pēc relevanto lietas apstākļu izvērtēšanas. Kas attiecas uz šī apkārtraksta IV nodaļas noteikumiem, kas nosaka kārtību, kādā Padome turpmāk lems par blakus nodarbošanos pieļaujāmību, tad Padome turpmāk centīsies stingri ievērot šo kārtību.
21. Lai kļiedētu jebkādas šaubas, Padome vēlas pasvītrot, ka, ievērojot šajā apkārtrakstā apspriesto jautājumu sarežģītību, šis apkārtraksts nav uzskatāms par pilnīgu *fait accompli*, bet gan par dzīvu instrumentu, kuru Padome pēc nepieciešamības var grozīt un/vai papildināt. Līdz ar to šis apkārtraksts nekādi neierobežo Padomes tiesības jebkurā laikā pēc sava brīva ieskata grozīt un/vai papildināt tās nostāju šajā apkārtrakstā aprakstīto jautājumu sakarā. Jebkuri šī apkārtraksta grozījumi un papildinājumi tiks pienācīgā kārtā un laikā publicēti Padomes mājas lapā: <http://www.advokatura.lv>, kā arī nosūtīti Latvijas advokatūras locekļiem elektroniski.

II PADOMES 15.06.2010. LĒMUMS UN TĀ PASKAIDROJUMS

[a] Padomes 15.06.2010. lēmuma tiesiskais pamats, saturs, tvērums un raksturs

22. Padomes 15.06.2010. lēmuma tiesiskais pamats. Padomes 15.06.2010. lēmums tika pieņemts saskaņā ar Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta, 16.panta 8.punkta un 86.panta noteikumiem, kas *ex professo* nosaka Padomes kompetenci aizliegt tādu personu, kuras vēlas iestāties advokatūrā, kā arī zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbošanās, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, bet kuras jebkurā gadījumā pēc Padomes ieskata ētisku apsvērumu dēļ nav savienojamas ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā.¹²¹
23. Padomes 15.06.2010. lēmuma saturs. Padomes 15.06.2010. lēmums noteic vispārīgus noteikumus, kas piemērojami visām tām advokātu blakus nodarbēm, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, tajā skaitā nodarbēm, uz ko attiecas Advokatūras likuma 15.panta 11.punktā minētie izņēmumi – mācībspēku darbība izglītības iestādēs un juriskonsulta pienākumu veikšana saskaņā ar (brīvu) līgumu ar valsti un pašvaldībām, kā arī to kapitālsabiedrībām. Lēmumā, starp citu, atzīts, ka ar zvērināta advokāta un zvērināta advokāta palīga amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā nav savienojama tāda viņu blakus nodarbošanās, kura:
- apdraud advokātu profesionālo neatkarību (lēmuma 1.punkts); vai
 - mazina vai var mazināt sabiedrības uzticību advokātiem,¹²² Latvijas advokatūrai kopumā vai kaitē vai var kaitēt advokatūras reputācijai¹²³ (lēmuma 2.punkts); vai
 - citādi var traucēt advokātiem pilnvērtīgi pildīt profesionālos pienākumus, tajā skaitā nodrošināt juridiskās palīdzības pieejamību (lēmuma 3.punkts).¹²⁴
24. Padomes 15.06.2010. lēmuma tvērums. Ievērojot to, ka *de minimis non curat lex*, Padomes 15.06.2010. lēmums attiecas vienīgi uz tādām zvērinātu advokātu un viņu palīgu blakus nodarbēm, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz un kuras ir ievērojami pretrunā Padomes 15.06.2010. lēmuma noteikumiem. Citiem vārdiem sakot, tādās zvērinātu advokātu un viņu palīgu blakus nodarbošanās, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz un kuras tikai tehniski un/vai nebūtiski pārkāpj Padomes 15.06.2010. lēmuma noteikumus, ir apzināti atstātas ārpus Padomes 15.06.2010. lēmuma tvēruma, un šis lēmums uz šādām blakus nodarbēm neattiecas (*de minimis* princips). Vērtējot to, kas ir un kas nav ievērojams Padomes 15.06.2010. lēmuma noteikumu pārkāpums, Padome centīsies ieņemt saprātīgu nostāju, kas nav pretrunā ar praktiskiem un reālās dzīves apsvērumiem un apstākļiem.

¹²¹ Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodekss, starp citu, noteic, ka advokāts nedrīkst iesaistīties citā darbā vai darbības jomā, ja tas var ietekmēt viņa neatkarību. Skat. 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 1.1.punktu, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 80.lpp. et seq. Tāpat 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 2.5.punkts, starp citu, paredz, ka advokātam var būt aizliegts ieņemt noteiktus amatus, lai nodrošinātu, ka viņš pilda savus amatpienākumus neatkarīgi un pilnvērtīgi.

¹²² Tajā skaitā konkrētu klientu uzticību konkrētam zvērinātam advokātam vai zvērināta advokāta palīgam.

¹²³ Tajā skaitā konkrēta zvērināta advokāta vai zvērināta advokāta palīga reputācijai.

¹²⁴ Skat. 2010.gada 15.jūnija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.144 „Par zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu profesionālās darbības apvienošanu ar citu nodarbošanos”, pieejams Latvijas Zvērinātu advokātu padomes mājas lapā: <http://www.advokatura.lv>

25. Gan Padomes 15.06.2010. lēmumā, gan šajā apkārtrakstā jēdziens „nodarbošanās” lietots Advokatūras likuma¹²⁵ izpratnē un tas pēc Padomes ieskata saturiski aptver ārkārtīgi plašu profesionālu un neprofesionālu darbību loku neatkarīgi no tā, vai tās veic pret atlīdzību vai bez tās, tieši vai netieši, tajā skaitā, bet ne tikai, galvenokārt, sekojošo: jebkādas amatus, profesijas, jebkādas nodarbes, dienestus, darbu un tamlīdzīgas darbības. Bez tam, Padomes 15.06.2010. lēmuma un šī apkārtraksta nozīmē no jēdziena „blakus nodarbošanos” satura noteikti ir izslēgtas tās darbības, kuras iekrīt advokāta darbības laukā, jo tās, pats par sevi saprotams, ir ne tikvien atļautas, bet tās veikt ir zvērinātu advokātu un viņu palīgu pienākums un tās nevar atzīt par nesavienojamām ar advokāta amatu, profesionālajiem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta nozīmē.¹²⁶ Visbeidzot, lai kļiedētu jebkādas šaubas, atzīmējams, ka šajā apkārtrakstā jēdziens „nodarbe” lietots kā jēdziena „nodarbošanās” sinonīms, lai arī šiem jēdzieniem citos apstākļos, iespējams, var būt atšķirīga nozīme.
26. Padomes 15.06.2010. lēmuma neizsmeļošais raksturs. Tā kā Padomes 15.06.2010. lēmuma noteikumi nav izsmeļoši, respektīvi, tie neizsmeļ Advokatūras likuma 15.panta 10.punktā noteikto Padomes kompetenci, jo nav iespējams iepriekš paredzēt pilnīgi visus advokātu blakus nodarbošanās veidus, kurus nevar pieļaut ētisku apsvērumu dēļ un atrisināt visus ar tiem saistītos aspektus, tad Padome patur visas tiesības jebkurā laikā pēc sava brīva ieskata noteikt jebkādas papildus noteikumus, vai grozīt un/vai papildināt Padomes 15.06.2010. lēmuma noteikumus.

[b] Padomes 15.06.2010. lēmuma pamatā esošie ētikas apsvērumi

27. Padomes 15.06.2010. lēmuma ētikas pamatapsvērumi. Padomes 15.06.2010. lēmums balstīts uz sekojošiem zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu profesionālās ētikas pamatpienākumiem:
- pienākumu saglabāt profesionālo neatkarību (lēmuma 1.punkts);¹²⁷
 - pienākumu saglabāt un vairo klientu un visas sabiedrības uzticību sev un Latvijas advokatūrai kopumā, kā arī rūpēties par Latvijas advokatūras reputāciju un prestižu un to stiprināt (lēmuma 2.punkts);¹²⁸
 - pienākumu pilnvērtīgi pildīt savus profesionālos pienākumus (lēmuma

¹²⁵ Un līdz ar to arī Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma 1935.gada 31.janvāra redakcijā.

¹²⁶ Skat. arī bijušais Maskavas Zvērinātu advokātu padomes 1887.gadā izveidotās sevišķās komisijas jautājumā par amatu savienojamību priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Фальковский А.М., „Доклад А.М. Фальковского”, publicēts: „Доклады по вопросу о совмещении звания присяжного поверенного с другими должностями и занятиями”, Москва: Совет Присяжных Поверенных округа Московской Судебной Палаты, Тип. А. И. Мамонтова и Ко, 1888. г., с.7. Tomēr Padome vēlas uzsvērt, ka arī veicot darbības, kuras iekrīt advokāta darbības laukā, zvērinātiem advokātiem un zvērinātu advokātu palīgiem bez šaubām ir saistoši un jāpilda tie advokātu profesionālās ētikas pamatpienākumi, kas ir Padomes 15.06.2010. lēmuma pamatā, tajā skaitā, advokātam, sniedzot juridisko palīdzību, ir pienākums saglabāt profesionālo neatkarību attiecībā ar klientiem un trešajām personām. Skat. šī apkārtraksta § 27 et seq.

¹²⁷ Kas nostiprināts, starp citu, 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 3.pantā un 6.pantā, 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 1.1.punktā un 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 2.1. un 2.5.punktā.

¹²⁸ Kas nostiprināts, starp citu, 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 19.pantā un 67.pantā, 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 1.1-1.3.punktos un 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 2.1.-2.3.punktos.

3.punkts).¹²⁹

28. Pienākums saglabāt profesionālo neatkarību. Adekvāta cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzība prasa, lai visām personām būtu efektīva pieeja juridiskajai palīdzībai, kuru sniedz neatkarīgas juristu profesijas pārstāvji.¹³⁰ Advokatūras likums kā vispārīgu Latvijas advokatūras pamatnoteikumu paredz, ka savā profesionālajā darbībā zvērināti advokāti ir neatkarīgi un pakļauti tikai likumam, bet valsts un pašvaldību institūcijām, tiesām, prokuroriem un pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm jāgarantē viņu neatkarība.¹³¹ No šī pamatnoteikuma skaidri secināms, ka mūsu likumdevēja mērķis bija izveidot pilnīgi neatkarīgu advokatūru, brīvu no jebkādas ārējas ietekmes un pakļautības, par cik, starp citu, brīvas un neatkarīgas advokatūras pastāvēšana ir nozīmīgs cilvēktiesību un citu sabiedrības interešu nodrošināšanas līdzeklis.¹³² Advokāta neatkarība un brīvība darboties klienta labā kā advokātu profesijas kopīgs pamatprincips atzīts visā Eiropā.¹³³ Kā jau iepriekš minēts, zvērinātu advokātu un viņu palīgu profesionālās neatkarības nodrošināšanas nolūkos Advokatūras likums un citi Latvijas Republikas likumi nosaka vairākas privilēģijas (īpašas tiesības un tiesiskas garantijas), kuras bauda zvērināti advokāti un viņu palīgi.¹³⁴ Vēl jo vairāk, jau 1864.gada 20.novembra Krievijas Impērijas tiesu iekārtas likumu sastādītāji tik kategoriski aizsargāja advokatūras neatkarību, ka advokatūras locekļiem tika aizliegtas jebkādas blakus nodarbošanās valsts dienestā.¹³⁵ Arī Latvijas Republikas likumdevējs savulaik gan 1935.gadā, gan 1993.gadā ieņēma šādu nostāju, turklāt paredzot vēl arī Padomes kompetenci aizliegt arī citas advokātu blakus nodarbošanās ārpus valsts dienesta. Profesionālās neatkarības apsvērumi, kas ir pamatā aizliegumam sastāvēt valsts dienestā,¹³⁶ ir vienlīdz attiecināmi arī uz jebkuru citu nodarbošanos ārpus tā.¹³⁷

¹²⁹ Kas nostiprināts, starp citu, 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 49. un 102.pantā, 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 3.1.punktā un 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 3.1.punktā.

¹³⁰ Skat. 1990.gada 14.decembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas apstiprinātie „Pamatprincipi par advokātu lomu”, publicēts: bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Latvijas Republikas advokatūras darbības organizācija un pamatprincipi. Tiesību akti par advokatūras darbības organizāciju un advokātu darbību”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.g., 53.lpp. et seq.

¹³¹ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 3.pantu un 6.pantu.

¹³² Skat. 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 1.1.punktu.

¹³³ Skat. 2006.gada 24.novembra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu profesijas pamatprincipu hartas (a) pamatprincipu, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 79.lpp.

¹³⁴ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 6.pantu. un, piem., 2005.gada 21.aprīļa Kriminālprocesa likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 122.pantu.

¹³⁵ Skat. Обнинский П.Н., „Откуда идет деморализация нашей адвокатуры”, publicēts: „Обнинский П.Н., Сборник статей - к юбилею судебной реформы. 1864 - 1914”, Под ред. Обнинского В.П., со вст. ст. акад. А.Ф. Кони, Москва: Изд. Задруга, Тип. Т-ва Рябушинских, 1914. г., с.212.

¹³⁶ Skat. šī apkārtraksta § 14.

¹³⁷ Ja personas, kuras sastāv valsts dienestā, tieši šī iemesla dēļ nevar būt par advokātiem, tad acīmredzot nedrīkst pieļaut par advokātiem arī personas, kuras darbojas privātās sabiedrībās, kantoros, aģentūrās un tamlīdzīgi. Šīs personas, starp citu, ir pakļautas saviem priekšniekiem tieši tāpat, kā ierēdņi ir pakļauti savai priekšniecībai. Skat., bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с. 109, 112.

29. Advokātam ir nepieciešama neatkarība,¹³⁸ Jo neatkarība ir būtisks priekšnosacījums advokatūras pastāvēšanai. Jebkāds advokāta profesionālās neatkarības apdraudējums apdraud ne tikai advokāta cieņu, bet, kas ir vēl bīstamāk, tas apdraud arī viņa klientu (pilnvaru devēju) primārās intereses, un līdz ar to arī visas sabiedrības intereses. Neviens neuzdrošināsies uzticēt savu lietu tādām advokātam, kurš var nodot klientu intereses tām nelabvēlīga ārēja spiediena rezultātā, kurš var izpaust klienta uzticētos noslēpumus vai, piemēram, vienkārši vest klienta lietu saskaņā ar no ārienes saņemtām instrukcijām. Jau šādas aizdomas vien būs pietiekamas, lai liegtu praksi advokātam. Klients dodas pie advokāta ar to pašu uzticību, ar kādu viņš vēršas, piemēram, pie ārsta vai garīdznieka. Situācijā, kad attiecībās ar tiesu varu nevar iztikt bez advokāta palīdzības, šāds apdraudējums būtu tas pats, kas liegt personu pieeju tiesu varai. Tas apliecina advokātu profesionālās neatkarības ārkārtīgo svarīgumu.¹³⁹
30. Līdz ar to, kā jau aizrādīts, advokātiem ir jābūt neatkarīgiem,¹⁴⁰ un viņu darbam jābūt patstāvīgam.¹⁴¹ Advokāta profesionālā neatkarība galvenokārt ir paredzēta, lai zvērināti advokāti un viņu palīgi varētu pēc savas pārliecības un pienākuma apziņas pilnvērtīgi izpildīt advokāta amata pienākumus, kas ir priekšnosacījums plašākas sabiedrības un klientu uzticībai zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem. Savukārt sabiedrības un klientu uzticība advokātam ir *conditio sine qua non* veiksmīgai advokāta darbībai.¹⁴² Jebkāds advokātu profesionālo neatkarības apdraudējums, pat tikai šķietams, bez šaubām tiešā veidā negatīvi atsaucas uz klientu un visas sabiedrības uzticību advokātiem un Latvijas advokatūrai kopumā, kā arī nodara kaitējumu attiecīgā advokāta un visas advokatūras reputācijai un prestižam (Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkts). Tāpat, pastāvot šādam neatkarības apdraudējumam, advokāts diez vai spēs pilnvērtīgi izpildīt savus profesionālos pienākumus (Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkts).
31. Arī Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodekss kā pašas Latvijas advokatūras apstiprinātu profesionālās ētikas pamatprincipu paredz, ka advokātam jābūt pilnīgi neatkarīgam un brīvam no jebkādas ietekmes, jo sevišķi tādas, kas var rasties sakarā ar viņa personīgajām interesēm vai kāda spiediena rezultātā. Advokāts nedrīkst iesaistīties citā darbā vai darbības jomā, ja tas var ietekmēt viņa neatkarību.¹⁴³ Līdzīgi arī Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksā¹⁴⁴ noteikts, ka daudzie advokāta

¹³⁸ Skat., bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с. 112.

¹³⁹ Skat. Обнинский П.Н., „Откуда идет деморализация нашей адвокатуры”, publicēts: „Обнинский П.Н., Сборник статей - к юбилею судебной реформы. 1864 - 1914”, Под ред. Обнинского В.П., со вст. ст. акад. А.Ф. Кони, Москва: Изд. Задруга, Тип. Т-ва Рябушинских, 1914. г., с.212.

¹⁴⁰ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Lielvācijas okupācijas laikā atjaunotās zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Pēteris Eglītis, „Latvijas advokatūra”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.1., 1959.g., 31.lpp.

¹⁴¹ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un tās vice-priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Voldemārs Minkevičs, „Advokatūras ētika”, publicēts: J.Ankravs, Ā.Dzirkālis, A.Auziņš (red.), „Darbam un tiesībām” – Latvijas Senāta Apvienotās Sapulces priekšsēdētājam Aleksandram Gubenim veltīts rakstu krājums, Rīga: Latvijas Krimināltiesību biedrības izdevums, 1939.g., 52.lpp.

¹⁴² Skat., starp citu, 1993.gada 30.marta Latvijas Republikas Augstākās Padomes vakara sēdes stenogrammu, pieejama Latvijas Republikas Saeimas mājas lapā: <http://www.saeima.lv>, kur kā Advokatūras likuma *travaux préparatoires* vērtīgs elements atrodama atziņa, ka advokāta arods ir īpatnējs un atšķiras no citiem ar to, ka tas ir saistīts ar vienu galveno noteikumu, tas ir, pilnīgu klienta uzticību advokātam.

¹⁴³ Skat. 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 1.1.punktu.

¹⁴⁴ Skat. 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 2.1. un 2.5.punktu.

pienākumi prasa pilnīgu advokāta neatkarību, brīvību no visa veida ietekmes, īpaši tādas, kas var rasties sakarā ar viņa personiskajām interesēm vai ārēja spiediena rezultātā. Šāda neatkarība ir tikpat nepieciešama jurisdikcijas uzticamībai, kā tiesneša taisnīgums. Tādēļ advokātam ir jāizvairās no jebkādas viņa neatkarības apdraudēšanas un jābūt piesardzīgam, nekompromitējot savus profesionālos standartus nolūkā izpatikt klientam, tiesai vai trešajai pusei. Klientam dotajam advokāta padomam nav vērtības, ja advokāts to sniedz tikai nolūkā iemantot uzticību, rīkoties savās personīgajās interesēs vai atbildēt uz ārēja spiediena ietekmi. Tādēļ, lai, starp citu, advokāts varētu izpildīt savus amata pienākumus neatkarīgi, viņam var būt aizliegts ieņemt noteiktus amatus. Arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas 1990.gada 14.decembrī apstiprinātie „Pamatprincipi par advokātu lomu” paredz, ka advokātiem, aizstāvot savu klientu tiesības un veicinot taisnīguma ieviešanu, vienmēr jārīkojas brīvi un apzinīgi.¹⁴⁵

32. No augstākminētā nešaubīgi secināms, ka tāda zvērināta advokāta vai viņa palīga blakus nodarbošanās, kas apdraud advokāta profesionālo neatkarību, nav savienojama ar advokātu profesionālo ētiku un līdz ar to tā atzīstama par nesavienojamu ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta, 16.panta 8.punkta un 86.panta noteikumu izpratnē.
33. Pienākums saglabāt un vairogt uzticību un stiprināt Latvijas advokatūras reputāciju un prestižu. Sabiedrības un klientu uzticība advokātiem un Latvijas advokatūrai kopumā, bez kā advokatūra, kā jau augstāk pasvītrots, nespēj normāli funkcionēt, nepastāvēs, ja advokātu profesionālā neatkarība būs apdraudēta. Šāda uzticība nepastāvēs arī tad, ja advokāti kaut kādu citu iemeslu dēļ nespēs pilnvērtīgi pildīt savus profesionālos pienākumus (Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkts) vai ja advokatūrai būs slikta reputācija un advokātu prestižs zems.
34. Advokatūras likums, starp citu, noteic, ka viens no iemesliem, kādēļ advokāti apvienojušies Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijā, ir rūpes par advokātu profesijas prestižu.¹⁴⁶ Advokātam, esot neatkarīgam, vienalga katrā savas darbības brīdī jāapzinās, ka viņš nav vien kādas milzīgas kopības atsevišķs elements, kam ar citiem advokātiem ir kopīgs vienīgi līdzīgs ienākumu avots, bet ka viņš ir veselas kārtas biedrs, loceklis veselā korporācijā, kas apvieno visus tās locekļus, kas virza viņus un tajā pašā laikā sargā viņu godu un cieņu. Advokātam savā darbībā vienmēr jāatceras, ka aiz viņa stāv nevis atsevišķi kolēģi, par kuriem viņam var arī nebūt nekādas daļas, bet ka aiz viņa stāv vesels, vienots un spēcīgs kopums, kura cieņu viņam ir jāsargā. Korporācija, kas pašu advokātu izvēlētas padomes personā, ir apveltīta ar pietiekamu spēku piespiest katru no saviem locekļiem vadīties savā darbībā un uzvedībā ne tikai pēc personīgiem savas labklājības motīviem un apsvērumiem, kā arī šaurām interesēm, bet arī pēc visas korporācijas goda un cieņas apsvērumiem, kā arī tās noteiktiem noteikumiem un tradīcijām.¹⁴⁷ Zvērinātu advokātu un viņu palīgu individuāla rīcība un uzvedība, pat ja tā nav saistīta ar

¹⁴⁵ Skat. 1990.gada 14.decembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas apstiprināto „Pamatprincipu par advokātu lomu” 14.punktu, publicēts: bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Latvijas Republikas advokatūras darbības organizācija un pamatprincipi. Tiesību akti par advokatūras darbības organizāciju un advokātu darbību”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.g., 53.lpp. et seq.

¹⁴⁶ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 19.pantu.

¹⁴⁷ Skat. bijušais Maskavas Zvērinātu advokātu padomes loceklis un zvērināts advokāts Марков А.Н., „Правила адвокатской профессии в России: Опыт систематизации постановлений советов присяжных поверенных по вопросам профессиональной этики”. Москва: Тип. О. Л. Сомовой, 1913 г., с.VII.

viņu profesionālo vai korporatīvo pienākumu pildīšanu, var viegli atsaukties uz visas advokatūras reputāciju.¹⁴⁸ Pašas advokatūras uzdevums ir sargāt savu cieņu un godu, kā arī rūpēties par savas ētikas izkopšanu.¹⁴⁹ Advokatūras atsevišķu locekļu kļūdas darbā uzliek pašai advokatūrai par pienākumu tās novērst.¹⁵⁰ Par cik Latvijas advokatūra ir Latvijas tiesu iekārtas neatņemama sastāvdaļa, stiprinot sabiedrības uzticību Latvijas advokatūrai un gādājot par tās reputāciju un prestižu, Latvijas advokatūras locekļi kā Latvijas tiesu varai piederīgas personas vairo arī sabiedrības uzticību Latvijas tiesām un stiprina to reputāciju un labo slavu, kas ir ārkārtīgi svarīgi, ievērojot augsto un lielo tiesu varas nozīmi.

35. Tāpat Advokatūras likums paredz advokātiem pienākumu sargāt savu klientu uzticību, starp citu, paredzot stingru aizliegumu izpaust advokātam uzticētos klientu noslēpumus.¹⁵¹ Klienta iespēja uzticēt advokātam lietas, ko tas neatklātu citām personām, ir advokāta amatpienākumu pamatā, jo sabiedrības un klientu uzticība advokātam nevar pastāvēt bez pārlicības par to, ka advokāts stingri ievēros konfidencialitāti un glabās klienta noslēpumus.¹⁵² Arī advokatūras interešu konflikta novēršanas noteikumi,¹⁵³ starp citu, kalpo kā garantija tam, ka advokātam dāvātā klientu uzticība netiks pievilta. Advokāta profesionālā noslēpuma glabāšanas un interešu konflikta novēršanas pienākumi kā advokātu profesijas kopīgi pamatprincipi atzīti visā Eiropā.¹⁵⁴
36. Tāpat Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodekss¹⁵⁵ noteic, ka advokāta personiskā cieņa, godīgums un taisnīgums ir tradicionāls advokāta profesijas nosacījums, kas ir obligāts priekšnoteikums attiecībām, kuras balstās uz uzticēšanos, un ka gan profesionālajā darbībā, gan privātajā dzīvē advokātam jāatturas no tādas uzvedības vai rīcības, kas var apkaunot viņa profesiju, izsaukt šaubas par viņa cieņu, godīgumu un taisnīgumu. Līdzīgi arī Eiropas Advokātu un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksā¹⁵⁶ deklarēts, ka uzticības attiecības var pastāvēt tikai, ja advokāta personiskā cieņa, godīgums un taisnīgums ir neapšaubāmi un šie tradicionālie tikumi advokātam ir profesionāls pienākums. Starp citu, lai saglabātu uzticību, advokātam ir pienākums vienmēr

¹⁴⁸ Skat., piem., 2009.gada 19.maija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.92, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 236.lpp. et seq.

¹⁴⁹ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un tās vice-priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Voldemārs Minkevičs, „Advokatūras ētika”, publicēts: J.Ankravs, Ā.Dzirkalis, A.Auziņš (red.), „Darbam un tiesībām” – Latvijas Senāta Apvienotās Sapulces priekšsēdētājam Aleksandram Gubenim veltīts rakstu krājums, Rīga: Latvijas Krimināltiesību biedrības izdevums, 1939.g., 56.lpp.

¹⁵⁰ Skat. bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināts advokāts Marks Mendelis Hilmanis, „Par paredzamām pārgrozībām zvērinātās advokatūras organizācijā”, publicēts: „Jurists”, Rīga, Nr.8 (42), 1932.g., 210.lpp.

¹⁵¹ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 67. un 102.pantu. Skat. arī 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 1.3.punktu un 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 2.3.punktu.

¹⁵² Skat. 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 2.3.punktu.

¹⁵³ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 65. un 102.pantu. Skat. arī 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 4.punktu un 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 3.2.punktu.

¹⁵⁴ Skat. 2006.gada 24.novembra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu profesijas pamatprincipu hartas (b) un (c) pamatprincipus, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 79.lpp.

¹⁵⁵ Skat. 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 1.2.punktu.

¹⁵⁶ Skat. 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 2.2.punktu.

rīkoties klienta likumīgās interesēs un stādīt tās augstāk par savām paša vai citu kolēģu interesēm.¹⁵⁷ Advokatūras gods un cieņa, advokāta personiskais godīgums un laba reputācija, kā arī lojalitāte un godīga izturēšanās pret klientiem kā advokātu profesijas kopīgi pamatprincipi atzīti visā Eiropā.¹⁵⁸ Arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas 1990.gada 14.decembrī apstiprinātie „Pamatprincipi par advokātu lomu” kā globālus advokatūras pamatprincipus paredz, ka advokātiem ir vienmēr jāsauglabā savas profesijas cieņa un gods kā justīcijas svarīgiem pārstāvjiem, kā arī vienmēr jābūt lojāliem pret savu klientu interesēm.¹⁵⁹

37. No augstāk teiktā nešaubīgi secināms, ka tāda zvērināta advokāta vai viņa palīga blakus nodarbošanās, kas mazina vai var mazināt sabiedrības uzticību advokātiem, tajā skaitā konkrētu klientu uzticību konkrētam zvērinātam advokātam vai zvērināta advokāta palīgam, vai Latvijas advokatūrai kopumā, vai kaitē, vai var kaitēt advokatūras reputācijai, tajā skaitā, konkrētā advokāta reputācijai, ir pretrunā ar advokātu profesionālo ētiku un līdz ar to tā atzīstama par nesavienojamu ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta, 16.panta 8.punkta un 86.panta noteikumu izpratnē.
38. Pienākums pilnvērtīgi izpildīt savus profesionālos pienākumus. Katram zvērinātam advokātam un zvērināta advokāta palīgam ir pienākums pilnvērtīgi – precīzi, apzinīgi un rūpīgi – pildīt savus profesionālos pienākumus.¹⁶⁰ Pavisā un nolaidīga advokāta pienākumu pildīšana,¹⁶¹ piemēram, kad advokāts neceļ tiesas priekšā visus svarīgos materiālus, kas var ietekmēt tiesas procesa rezultātus, nav

¹⁵⁷ Turpat, 2.7.punkts. Skat. arī 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 6.1.punktu.

¹⁵⁸ Skat. 2006.gada 24.novembra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu profesijas pamatprincipu hartas (d), (e) un (f) pamatprincipus, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 79.lpp.

¹⁵⁹ Skat. 1990.gada 14.decembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas apstiprināto „Pamatprincipu par advokātu lomu” 12. un 15.punktu, publicēts: Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Latvijas Republikas advokatūras darbības organizācija un pamatprincipi. Tiesību akti par advokatūras darbības organizāciju un advokātu darbību”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.g., 53.lpp. et seq.

¹⁶⁰ Skat., piem., 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 3.1.punktu.

¹⁶¹ Skat., piem., 1923.gada 7.februāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu disciplinārlietā Nr.35, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1921.gada 19.marta līdz 1924.gada 19.martam”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1925.g., 39.lpp.; 1926.gada 15.decembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu disciplinārlietā Nr.148, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1924.gada 19.marta līdz 1927.gada 31.martam – II (IV - VI darbības gadi)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1927.g., 100.lpp. et seq.; 1936.gada 9.decembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu disciplinārlietā Nr.1252, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1936.gada 1.janvāra līdz 1936.gada 31.decembrim – XII (XVI darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1937.g., 105.lpp. et seq.; 1938.gada 9.februāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu disciplinārlietā Nr.1330, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 1938.gada darbības pārskats – XIV (XVIII darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1939.g., 37.lpp. et seq.; 2008.gada 7.oktobra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.160, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 230.lpp. et seq.; 2009.gada 3.novembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.190, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 242.lpp. et seq.; 2009.gada 15.decembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.229, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 245.lpp. et seq.

attaisnojama. Šajā ziņā no advokāta vienmēr prasāma neatlaidība.¹⁶² Advokātam ir pienākums aizstāvēt savu klientu likumīgās intereses drosmīgi, godīgi un neatlaidīgi.¹⁶³ Tā, piemēram, Advokatūras likums, starp citu, noteic, ka zvērinātiem advokātiem un zvērinātu advokātu palīgiem ir jāizmanto visus likumā paredzētos līdzekļus un metodes, aizstāvot un pārstāvot juridisko palīdzību lūgušās personas tiesības un likumīgās intereses.¹⁶⁴ Tas nozīmē, ka advokātam ir ne tikai tiesības, bet pienākums nodrošināt, lai maksimāli tiktu aizstāvētas un aizsargātas viņa klienta intereses.¹⁶⁵ Pilnvērtīgas advokāta profesionālo pienākumu izpildīšanas apsvērumi, kas ir pamatā aizliegumam sastāvēt valsts dienestā,¹⁶⁶ ir vienlīdz attiecināmi arī uz jebkuru citu nodarbošanos ārpus tā.

39. Arī Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodekss paredz aizliegumu advokātam uzņemties tādas lietas vešanu, kuras ietvaros viņš nevar precīzi veikt savus profesionālos pienākumus kompetences trūkuma vai citu iemeslu dēļ, kā arī aizliegumu kaitēt klientu interesēm.¹⁶⁷ Šajā sakarā Padome jau aizrādījusi, ka advokāts, kurš apzināti uzņemas juridiskās palīdzības sniegšanu personai, zinot, ka šīs palīdzības sniegšanas laikā viņš būs aizņemts ar ko citu un līdz ar to nevarēs apsolīto juridisko palīdzību sniegt, pieļauj nopietnu advokātu profesionālās ētikas noteikumu pārkāpumu.¹⁶⁸ Līdzīgi arī Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksā,¹⁶⁹ starp citu, noteikts, ka advokāts drīkst vest lietas tikai atbilstoši savai profesionālajai kompetencei un viņam ir aizliegts apzināti uzņemties tādu lietu vešanu, kuras viņš nespēj pilnvērtīgi vest atbilstošu zināšanu, laika vai spēku trūkuma dēļ. Bez tam advokātam vienmēr jācenšas klienta lietā panākt izmaksu ziņā visefektīvāko risinājumu. Advokāta profesionālās kompetences pienākums kā advokātu profesijas kopīgs pamatprincips atzīts visā Eiropā.¹⁷⁰ Arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas 1990.gada 14.decembrī apstiprinātie „Pamatprincipi par advokātu lomu” kā globālu advokatūras pamatprincipu paredz, ka ikvienam advokātam ir jābūt atbilstoši izglītotam un apmācītam, jāapzinās advokātu ideālus un jācieņa advokātu ētiskas pienākumi, kā arī starptautiskajās

¹⁶² Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un tās vice-priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Voldemārs Minkevičs, „Advokatūras ētika”, publicēts: J.Ankravs, Ā.Dzirkalis, A.Auziņš (red.), „Darbam un tiesībām” – Latvijas Senāta Apvienotās Sapulces priekšsēdētājam Aleksandram Gubenim veltīts rakstu krājums, Rīga: Latvijas Krimināltiesību biedrības izdevums, 1939.g., 52.lpp.

¹⁶³ Skat. 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 7.2.punktu un 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 4.3.punktu.

¹⁶⁴ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 49. un 102.pantu.

¹⁶⁵ Skat. 2006.gada 31.janvāra Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Disciplinārlietu komisijas lēmumu lietā Nr.01/2006, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 256.lpp. et seq.

¹⁶⁶ Skat. šī apkārtraksta § 14.

¹⁶⁷ Skat. 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 2.1. un 3.1.punktu.

¹⁶⁸ Skat. 2006.gada 21.marta Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.49, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 225.lpp.

¹⁶⁹ Skat. 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 3.1., 3.7. un 5.2.punktu.

¹⁷⁰ Skat. 2006.gada 24.novembra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu profesijas pamatprincipu hartas (g) pamatprincipu, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 79.lpp.

tiesībās un nacionālajā likumdošanā atzītas cilvēka tiesības un pamatbrīvības.¹⁷¹ Lai advokāts spētu sniegt efektīvu juridisko palīdzību, viņa pieredzei un kompetencei ir jābūt atbilstoši to apsūdzību raksturam, kas izvirzītas pret advokāta klientu.¹⁷²

40. Jebkāda advokātu profesionālo pienākumu pilnvērtīga neizpildīšana, pat tikai šķietama, var būtiski mazināt klientu un visas sabiedrības uzticību advokātiem un Latvijas advokatūrai kopumā un līdz ar to nodarīt kaitējumu attiecīgā advokāta un visas advokatūras reputācijai un prestižam (Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkts).
41. No minētā nešaubīgi secināms, ka tāda zvērināta advokāta vai viņa palīga blakus nodarbošanās, kura jebkādā veidā var traucēt advokātiem pilnvērtīgi pildīt profesionālos pienākumus, nav savienojama ar advokātu profesionālo ētiku un līdz ar to tā atzīstama par nesavienojamu ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta, 16.panta 8.punkta un 86.panta noteikumu izpratnē.

[c] **Padomes 15.06.2010. lēmuma satura paskaidrojums**

42. Padomes 15.06.2010. lēmuma 1.punkta kodolīgs, vispārīgs un neizsmeļošs paskaidrojums. Pastāv zināmas blakus nodarbošanās, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, bet kuras var apdraudēt advokāta profesionālo neatkarību. Padomes 15.06.2010. lēmuma 1.punkts attiecas uz jebkādu šādu advokāta blakus nodarbošanos, kura nostāda zvērinātu advokātu vai zvērināta advokāta palīgu kādā atkarības stāvoklī, tajā skaitā kas liedz advokātam brīvību pēc saviem ieskatiem rīkoties ar savu laiku un spēkiem, kā rezultātā apdraudot advokāta profesionālo neatkarību.
43. Pirmkārt, te, starp citu, domātas tādas blakus nodarbošanās, kuras padara advokātu **ievērojami**¹⁷³ **tieši pakļautu un atkarīgu no konkrētām personām** (fiziskām un juridiskām personām, citām organizācijām vai institūcijām)¹⁷⁴ un kas tādējādi var apdraudēt advokāta profesionālo neatkarību, kā, piemēram, darba tiesiskās attiecības, kuras jau pēc savas būtības ir pakļautības attiecības¹⁷⁵ un var ievērojami apdraudēt advokāta profesionālo neatkarību vai, piemēram, vienas vai vairāku personu kopīgi kontrolētas kapitālsabiedrības valdes locekļa vai prokūrista amats, kas gandrīz vienmēr nozīmē darbošanos par šo personu *de facto* pārstāvi, kas ne pēc sava oficiālā nosaukuma, bet pēc lietas būtības nozīmē lielāka vai mazāka apmēra atkarību no šīm personām un līdz ar to arī zināmu nepatstāvību, un kas var

¹⁷¹ Skat. 1990.gada 14.decembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas apstiprināto „Pamatprincipu par advokātu lomu” 9.punktu, publicēts: bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Latvijas Republikas advokatūras darbības organizācija un pamatprincipi. Tiesību akti par advokatūras darbības organizāciju un advokātu darbību”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.g., 53.lpp. et seq.

¹⁷² Turpat, 6.punkts.

¹⁷³ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

¹⁷⁴ Skat. arī bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Latvijas Republikas advokatūras darbības organizācija un pamatprincipi. Tiesību akti par advokatūras darbības organizāciju un advokātu darbību”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.g., 11.lpp.

¹⁷⁵ Ja darba tiesiskajām attiecībām piemērojami Latvijas Republikas tiesību akti, šādu pakļautību, starp citu, paredz 2001.gada 20.jūnija Latvijas Republikas Darba likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 28.panta otrās daļas noteikumi.

ievērojami apdraudēt advokāta profesionālo neatkarību.¹⁷⁶

44. Otrkārt, te, starp citu, domātas arī tādas advokāta blakus nodarbošanās, kuras padara advokātu **ievērojami¹⁷⁷ atkarīgu no zināma stāvokļa, zināmiem ārējiem apstākļiem**, tādējādi apdraudot advokāta profesionālo neatkarību. Piemēram, persona, kas nodarbojas ar saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību var būt atkarīga šādā nozīmē no citām personām, ar kurām viņai ir darīšanas, kam viņa izsniedz kredītu vai pie kā pati kredītējas.¹⁷⁸
45. Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkta kodolīgs, vispārīgs un neizsmeļošs paskaidrojums. Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkts skar kontroli, ko pār advokatūru realizē sabiedrība (tā saucamā sabiedriskās domas kontrole) un, starp citu, attiecas uz jebkādu advokāta blakus nodarbošanos, kuru Advokatūras likums tieši neaizliedz, bet kura jau pati par sevi pēc sava rakstura **var ievērojami¹⁷⁹ sēt neuzticību pret advokatūru**, tajā skaitā, **konkrētu klientu neuzticību konkrētiem advokātiem un/vai ievērojami kaitē vai var kaitēt tās reputācijai, labajai slavai un prestižam**, tajā skaitā, **konkrēta advokāta reputācijai, labajai slavai un prestižam**. Šādas advokāta blakus nodarbošanās ir tradicionāli nesavienojamas ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā. Pirmkārt, te, starp citu, domātas tādas blakus nodarbošanās, uz kurām sabiedrība vienmēr visos apstākļos raudzījiesies ar nosodījumu, skepsi un nepatiku, neskatoties uz to, vai ar tām nodarbojas advokāti vai persona, kas nesastāv advokatūrā. Tādas, piemēram, ir blakus nodarbošanās, kas *per se* ir nekorektas, kompromitējošas, nepieklājīgas, netikumīgas un/vai negodīgas u.tml., piemēram, striptīza kluba uzturēšana, ubagošana, nepiedienīgu izteikumu lietošana sarunvalodā.¹⁸⁰ Otrkārt, te, starp citu, domātas tādas blakus nodarbošanās, kuras ir tik lielā mērā pretrunā ar zvērinātu advokātu un viņu palīgu kā tiesu varai piederīgu personu lomū, uzdevumiem un stāvokli, ka sabiedrība uzskata šādas nodarbošanās par advokatūras locekļiem necienīgām un nepiedienīgām, lai arī citos apstākļos, kad ar tām nodarbojas personas, kas nesastāv advokatūrā, sabiedrība šādu nodarbošanos, iespējams, nenosodītu vai pat uzskatītu par atbalstāmu. Piemēram, alus bāra, lombarda uzturēšana, azartspēļu rīkošana,¹⁸¹ intīmpreču veikala uzturēšana u.tml. Visas šīs blakus nodarbošanās normālos apstākļos grauj Latvijas advokatūras prestižu plašākas sabiedrības acīs. Tāpat šeit kā piemēru var minēt situāciju, kad advokāts presē vai citā publiskā forumā aktīvi komentē aktuālos notikumus, bieži piesaucot savu profesionālo advokāta pieredzi

¹⁷⁶ Skat. arī bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с. 118-119.

¹⁷⁷ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

¹⁷⁸ Skat. bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с. 113.

¹⁷⁹ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

¹⁸⁰ Skat., piem., 2006.gada 13.jūnija Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Disciplinārlietu komisijas lēmumu lietā Nr.02/2006, motīvu daļas 3.parágrāfs, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 263.lpp. et seq.

¹⁸¹ Advokāta finansiālu piedalīšanos tādā uzņēmumā, kas rīko azartspēles, un/vai viņa piedalīšanos šāda uzņēmuma vadīšanā par pilnīgi nesavienojamu ar advokāta cieņu un līdz ar to nepieļaujamu Latvijas Zvērinātu advokātu padome atzinusi jau krietni sen, un šādas nostājas pareizību apstiprinājusi arī Latvijas Tiesu Palāta. Skat., piem., 1924.gada 24.septembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu disciplinārlietā Nr. 68 un ar to saistīto Latvijas Tiesu Palātas nolēmumu, publicēti: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1924.gada 19.marta līdz 1927.gada 31.martam – II (IV.-VI. darbības gadi)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1927.g., 27.lpp. et seq.

un konkrētus atgadījumus no tās, atsaucoties uz paša vestajām lietām, tādējādi radot sabiedrībai priekšstatu, lai arī, iespējams, maldīgu, ka viņš neglabā savu profesionālo noslēpumu.

46. Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkts, starp citu, attiecas arī uz jebkādu advokāta blakus nodarbošanos, kuru Advokatūras likums tieši neaizliedz un kura pati par sevi ievērojami nemazina sabiedrības uzticību advokatūrai un negrauj tās prestižu, bet kura **noteiktos apstākļos, piemēram, dēļ tās vešanas veida un manieres tomēr pēc Padomes ieskata var ievērojami mazināt vai mazina sabiedrības uzticību advokatūrai, tajā skaitā, konkrētu klientu uzticību konkrētiem advokātiem un/vai kaitēt tās reputācijai un labajai slavai, tajā skaitā, konkrēta advokāta reputācijai un labajai slavai, piemēram, negodīgas komerciālas prakses vešana.**
47. Visbeidzot, kā jau iepriekš minēts, par cik jebkāds advokātu profesionālo neatkarības apdraudējums, pat tikai šķietams (Padomes 15.06.2010. lēmuma 1.punkts), kā arī jebkāda advokātu profesionālo pienākumu pilnvērtīga neizpildīšana, pat tikai šķietama (Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkts), var būtiski mazināt klientu un visas sabiedrības uzticību advokātiem un Latvijas advokatūrai kopumā un līdz ar to nodarīt kaitējumu attiecīgā advokāta un visas advokatūras reputācijai un prestižam, Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkts principā attiecas arī uz jebkuru Padomes 15.06.2010. lēmuma 1.punkta un/vai 3.punkta ievērojamu pārkāpumu.
48. Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkta kodolīgs, vispārīgs un neizsmeļošs paskaidrojums. Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkts attiecas uz jebkādu advokāta blakus nodarbošanos, kuru Advokatūras likums tieši neaizliedz, tajā skaitā darbošanos par mācītbspēku Latvijas un ārvalstu izglītības iestādēs vai juriskonsulta pienākumu veikšana saskaņā ar (brīvu) līgumu ar valsti un pašvaldībām, kā arī to kapitālsabiedrībām un kura var jebkādā veidā **ievērojami**¹⁸² **traucēt zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem pilnvērtīgi pildīt savus profesionālos pienākumus, tajā skaitā, nodrošināt juridiskās palīdzības pieejamību.** Te, galvenokārt, domātas tādas blakus nodarbošanās, kuras faktiski atrauj advokātu no viņa profesionālo pienākumu pildīšanas tādā apmērā, ka advokāta praksi finansiālā vai citādā ziņā vairs nevar uzskatīt par viņa profesionālo pamatnodarbošanos.¹⁸³ Piemēram, tādas ir profesionālas blakus nodarbošanās, kuras advokātam atņem tik daudz laika vai spēku, ka viņš vairs nevar primāri nodoties saviem advokāta profesionālajiem pienākumiem.
49. Bez tam te, starp citu, domātas arī tādas profesionālās un neprofesionālās advokāta blakus nodarbošanās, kuras, lai gan nepadara advokāta praksi par advokāta sekundāru profesionālo nodarbošanos, tomēr **citādi ievērojami traucē pilnvērtīgi, pienācīgi un kvalitatīvi pildīt advokāta pienākums.** Te, starp citu, domāta tāda blakus nodarbošanās, kas aizņem ievērojamu advokāta darba laiku daļu vai atņem daudz spēku, ievērojami apgrūtinot advokāta profesionālo pienākumu izpildīšanu, kā, piemēram, advokāta aktīva darbošanās politikā. Te domāta arī tāda blakus nodarbošanās, kas neaizņem daudz advokāta darba laiku un neatņem daudz spēku,

¹⁸² Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

¹⁸³ Skat. šī apkārtraksta § 10. Kā jau minēts, šīs kategoriskās nostājas pamatā ir pēc Padomes ieskata ārkārtīgi grūti, ja vispār atspēkojama prezumpcija, ka mūsdienu apstākļos, kad, starp citu, advokāta prakse ir kļuvusi stipri komplicēta un prasa ārkārtīgi lielu koncentrēšanos un uzmanību, kā arī ļoti daudz laika un spēku, advokāts faktiski nebūs spējīgs pilnvērtīgi pildīt savus profesionālos pienākumus, ja viņa advokāta prakse nav viņa profesionālā pamatnodarbošanās.

taču vienalga **traucē advokātam pilnvērtīgi pildīt viņa pienākumus**, kā, piemēram, riskantu liela apmēra komerciālu darījumu veikšana advokāta vārdā un/vai uz advokāta rēķina, kas advokātam rada tādu psiholoģisku spriedzi vai pat stresu, lai arī paņem maz laika un spēku, ka advokāts vairs nevar pilnvērtīgi nodarboties ar savu klientu lietām – vedot svešas lietas, advokātam ir jābūt pilnīgi mierīgam par savējām lietām, jo pēdējo sarežģīšanās pārāk viegli var atsaukties uz pirmajām.

50. Tomēr Padome vēlas šajā sakarā vēlreiz uzsvērt, ka, lai arī advokāta praksei zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem vienmēr profesionālajā ziņā ir jābūt pirmajā vietā (kā profesionālā pamatnodarbošanās), advokāta amata pienākumu izpildīšana ne vienmēr var un ne vienmēr tai vajag patērēt pilnīgi visu advokāta laiku un spēkus. Tai pat nav visos apstākļos jāpatērē lielākā daļa advokāta laika un spēku. Patiešām, piemēram, jauns advokāts ne vienmēr var veltīt visu vai pat lielāko daļu sava laika un spēku savai advokāta praksei objektīvas klientu nepietiekamības dēļ, kas bieži vien ir parasta parādība advokātam uzsākot patstāvīgu praksi. Tāpat, piemēram, pieredzējis advokāts, kurš noguris no ilggadējās prakses, bet nevēlas atstāt aktīvo advokātu rindas, var uzņemties tikai nedaudzu lietu vešanu un meklēt fizisku vai intelektuālu atpūtu nodarbēs, kas nekādi nav saistītas ar juridisko pasauli. Dažkārt ir pat ļoti vērtīgi, ja advokāts atrod laiku ar advokatūru nesaistītām nodarbēm, jo advokātam, kas stingri noslēdzies savā profesionālajā sfērā, draud vienpusība, kas, pats par sevi saprotams, nav vēlama parādība nevienā arodā. Neatļaut šādu lietu kārtību nozīmētu bez vajadzības pārlieku aprobežot advokātu tiesības un brīvības. Tāpat tas bieži vien nozīmētu liegt advokatūrai daudzsoļus jaunos spēkus vai spēkus, kas tai var vēl ļoti noderēt.¹⁸⁴
51. Kā jau augstāk aizrādīts,¹⁸⁵ arī Latvijas likumdevējs vairs neuzskata, ka divu nodarbošanos, kas katra parasti prasa visu uzmanību, visus spēkus un gandrīz visu laiku, apvienošana vienmēr un visos apstākļos nenovēršami kaitēs kādai no šīm nodarbēm, un ka tādēļ šāda apvienošana vienmēr un visos apstākļos aizliedzama. Tāpat kā zvērinātam advokātam vai viņa palīgam nevar aizliegt veltīt ievērojamu sava laika daļu, piemēram, kāršu vai šaha spēlei vai nekā nedarīšanai, tāpat nebūtu pareizi un pamatoti aprobežot advokāta tiesības izvēlēties blakus nodarbošanās, balstoties tikai uz vienu pašu pieņēmumu, ka šīs advokāta blakus nodarbes var potenciāli atraut advokātu no viņa tiešo un galveno pienākumu pildīšanas. Padome uzskata, ka, lemjot par to, vai viena vai otra advokāta blakus nodarbošanās padara advokāta praksi par sekundāru profesionālo nodarbošanos vai citādi ievērojami traucē advokātam pilnvērtīgi pildīt viņa profesionālos pienākumus, galvenokārt, jāņem vērā konkrētās blakus nodarbošanās būtība, konkrētā advokāta spējas un īpašības, kā arī citus ar viņu un konkrēto blakus nodarbošanos saistītos apstākļos, kā, piemēram, attiecīgā advokāta prakses lielums, lai noskaidrotu, vai konkrētais advokāts ir spējīgs apvienot minēto blakus nodarbošanos ar advokāta praksi, nepadarot pēdējo par sekundāru nodarbošanos un citādi tai ievērojami netraucējot. Līdz ar to, vērtējot, vai konkrēta advokāta blakus nodarbošanās atbilst Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkta noteikumiem, noskaidrojama konkrētās blakus nodarbošanās būtība un konkrētā advokāta apstākļi, spējas un īpašības. Līdzīgu

¹⁸⁴ Skat. bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с. 111-112.

¹⁸⁵ Skat. arī šī apkārtraksta § 14 et seq.

nostāju jau pašas modernās advokatūras pirmsākumos ieņēma arī Sanktpēterburgas advokatūra.¹⁸⁶

[d] **Padomes 15.06.2010. lēmuma satura ģenēze un atbilstība Latvijas advokatūras tradīcijām**

52. Padomes 15.06.2010. lēmuma satura ģenēze. Padomes 15.06.2010. lēmuma pamatā ir 1932.gadā vienprātīgi izteikts Padomes principiāls viedoklis,¹⁸⁷ ka nevar būt šaubu, ka **zvērināta advokāta (un zvērināta advokāta palīga) amats nav savienojams ar tādu blakus nodarbošanos, kura kaitē zvērinātas advokatūras reputācijai vai kura nostāda zvērinātu advokātu (vai viņa palīgu) atkarīgā stāvoklī, vai kura atņem zvērinātam advokātam (vai viņa palīgam) tik daudz laika, ka viņš nevar faktiski nodarboties ar savu tiešo advokāta darbu**, bet likums nevar paredzēt un kazuistiski uzskaitīt visus noliedzamos blakus nodarbošanās veidus, un tāpēc vienīgā izeja ir – atstāt Padomei tiesības izšķirt šo jautājumu katrā atsevišķā gadījumā pēc konkrētiem lietas apstākļiem,¹⁸⁸ tādēļ advokatūras likumā būtu ieteicams noteikt, ka par zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbošanos pieļaujamību katrā atsevišķā gadījumā lemj Padome.¹⁸⁹ Līdzīgi šo jautājumu savulaik bija atrisinājusi arī tā sauktā Muravjova komisija Krievijas Impērijas 1864.gada 20.novembra Tiesu iekārtas likuma pārskatīšanai.¹⁹⁰ Augstākminētajam 1932.gadā vienprātīgi izteiktajam Padomes principiālajam viedoklim, kas atspoguļots Padomes 15.06.2010. lēmumā, pēc būtības ārkārtīgi līdzīgu nostāju modernās advokatūras sākuma posmā puda arī Maskavas Zvērinātu advokātu padomes 1887.gadā izveidotā sevišķā komisija jautājumā par amatu savienojamību, kad tā kā vienu no pirmajiem šādiem mēģinājumiem bijušās Krievijas advokatūrā ierosināja ieviest vispārīgus noteikumus attiecībā uz to advokātu blakus nodarbošanos savienojamību ar advokāta amatu, kas nav aizliegtas *ex lege*.¹⁹¹

¹⁸⁶ Skat., bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с. 112.

¹⁸⁷ Kas pēc Padomes ieskata pilnā mērā atbilda visas Latvijas advokatūras tā laika domai un ieskatiem. Skat. „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1932.gada 1.janvāra līdz 1932.gada 31.decembrim – VIII (XII. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1933.g., 41.lpp.

¹⁸⁸ Skat. Latvijas Republikas Saeimas Juridiskai Komisijai adresēti Latvijas Zvērinātu advokātu padomes motīvi pie konkrētām tēzēm likumprojektam par advokatūru, Rīga: A.Krēsliņa grāmatu spiestuve, 1933.gada janvāris, motīvi pie 21.tēzes, kā arī „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1932.gada 1.janvāra līdz 1932.gada 31.decembrim – VIII (XII. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1933.g., motīvi pie 21.tēzes, 52.lpp.

¹⁸⁹ Skat. Latvijas Republikas Saeimas Juridiskai Komisijai adresētas Latvijas Zvērinātu advokātu padomes tēzes likumprojektam par advokatūru, Rīga: A.Krēsliņa grāmatu spiestuve, 1932.gada decembris, 21.tēze, kā arī „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1932.gada 1.janvāra līdz 1932.gada 31.decembrim – VIII (XII. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1933.g., 21.tēze, 45.lpp.

¹⁹⁰ Skat. Latvijas Republikas Saeimas Juridiskai Komisijai adresēti Latvijas Zvērinātu advokātu padomes motīvi pie konkrētām tēzēm likumprojektam par advokatūru, Rīga: A.Krēsliņa grāmatu spiestuve, 1933.gada janvāris, motīvi pie 21.tēzes, kā arī „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1932.gada 1.janvāra līdz 1932.gada 31.decembrim – VIII (XII. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1933.g., motīvi pie 21.tēzes, 52.lpp. Tā sauktā Muravjova komisija Krievijas Impērijas 1864.gada 20.novembra Tiesu iekārtas likuma pārskatīšanai 1897.gadā Krievijā izstrādāja likumprojektu par advokatūru. Komisija nosaukta tās priekšsēdētāja tā laika Krievijas Impērijas Tieslietu ministra Nikolaja Muravjova vārdā, un tās sastāvā bija lielas tā laika autoritātes – virkne senatoru, kā arī Sanktpēterburgas, Maskavas un Harkovas zvērinātu advokātu padomju priekšsēdētāji un vairāki pazīstami tā laika advokāti. Skat. „Проект новой редакции Учреждения судебных установлений - Составленный Высочайше учрежденною Комиссиею для пересмотра законоположений по судебной части”, С.-Петербург: Сенатская типография, 1900. г., Статья 936(5), с.115-117.

¹⁹¹ Skat. „Доклады по вопросу о совмещении звания присяжного поверенного с другими должностями и занятиями”, Москва: Совет Присяжных Поверенных округа Московской Судебной Палаты, Тип. А. И. Мамонтова и Ко, 1888. г., с.3. et seq.

53. Īsi pirms 1935.gada Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma grozījumu spēkā stāšanās, šo jautājumu publiski apsprieduši arī zvērinātu advokātu palīgi Mironš Krons un Konrads Dekerts. Pirmais savā 1934.gada 24.aprīlī lasītajā zvērināta advokāta palīga referātā „Advokāts kā aizstāvis un pārstāvis” nāca pie slēdziena, ka tā laika Latvijas advokatūras tradīcijas jautājumā par zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbošanos savienojamību ar advokāta amatu vēl nav pietiekoši attīstītas un ka tādēļ par paraugu Latvijas advokatūras amata nesavienojamības (franču val. - *incompatibilité*) noteikumu izstrādāšanai būtu ņemamas tā laika Francijas advokatūras kā visvecākās advokatūras, tradīcijas. Šim ierosinājumam savā publikācijā „Dažas domas par advokatūru un viņas reorganizāciju” principā piekrita arī M.Krona referāta oficiālais koreferents zvērināta advokāta palīgs K.Dekerts.¹⁹²
54. Tomēr Sanktpēterburgas advokatūra jau pašos modernās advokatūras pirmsākumos pamatoti norādīja, ka pret tā laika Francijas advokatūras amata nesavienojamības noteikumiem, kas kazuistiski aizliedza konkrētas advokātu blakus nodarbošanās, ir jāizturas ar ārkārtēju piesardzību, jo tie bieži vien ir grūti izskaidrojami un mūsu apstākļiem galīgi nepiemēroti, kādēļ to pārņemšana nav vēlama.¹⁹³ Arī Latvijas likumdevējs gan 1935.gadā, gan 1993.gadā, paredzot Padomes kompetenci katrā atsevišķā gadījumā lemt par attiecīgās blakus nodarbošanās ārpus valsts dienesta pieļaujamību un neparedzot *per se* noliedzamo blakus nodarbošanos sarakstu, piekritis Padomes 1932.gada viedoklim, ka likums nevar paredzēt un kazuistiski uzskaitīt visus noliedzamos blakus nodarbošanās veidus. Padome atrod par piemērotu šeit arī norādīt, ka 2010.gada jūlijā šādu pieeju beidzot par pareizu atzinusi arī pati Francijas advokatūra, ierosinot reformēt līdzšinējos Francijas advokatūras amata nesavienojamības noteikumus, kas paredz aizliegumu advokātiem nodarboties ar konkrēti uzskaitītām blakus nodarbēm, kā, piemēram, komerciāla rakstura darbību, neatkarīgi no tā, vai to veic advokāts pats vai caur starpnieku vai akciju sabiedrības ģenerāldirektora amatu,¹⁹⁴ tā vietā nosakot vispārīgus principus, kas piemērojami, lemjot par advokātu blakus nodarbošanos savienojamību ar advokāta amatu, un kas balstīti uz advokātu neatkarību, interešu konfliktu nepieļaujamību, profesionālā noslēpuma sargāšanu un advokātu profesionālo pienākumu pilnvērtīgu pildīšanu.¹⁹⁵
55. Padomes 15.06.2010. lēmuma atbilstība Latvijas advokatūras tradīcijām. Padomes 1932.gada viedoklis tika ietverts Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma 280.³panta 8.punktā (1935.gada 31.janvāra likuma redakcijā)¹⁹⁶ un vēlāk –

¹⁹² Kas tomēr norādīja, ka tādā gadījumā būtu nepieciešams pie mums ieviest arī Francijā tolaik pastāvošo dalījumu starp aizstāvības un pārstāvības funkcijām, līdz ar visām tā priekšrocībām un īpatnībām. Skat. bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināta advokāta palīgs Konrads Dekerts, „Dažas domas par advokatūru un viņas reorganizāciju”, Rīga: Izdevniecība „Gaisma”, 1934.g., 9.-10.lpp.

¹⁹³ Skat. bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с. 109-111.

¹⁹⁴ Skat. šī apkārtraksta § 107.

¹⁹⁵ Skat. 2010.gada 10.jūlija Francijas Advokātu kolēģiju nacionālās padomes (franču val. - Conseil National des Barreaux) ģenerālās asamblejas rezolūciju „Par praktizēšanas nesavienojamību”, pieejama Francijas Advokātu kolēģiju nacionālās padomes (franču val. - Conseil National des Barreaux) mājas lapā: <http://www.cnb.avocat.fr/Pour-une-revision-du-regime-des-incompatibilites-d-exercice-a-la-lumiere-des-principes-essentiels-de-la-profession-d-a913.html>

¹⁹⁶ Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma 280.³ panta 8.punkts (1935.gada 31.janvāra likuma redakcijā) noteica: „Par zvērinātiem advokātiem nevar uzņemt personas, kas piekopj tādu blakus nodarbošanos, kuru zvērinātu advokātu padome vai tieslietu ministrs atzīst par nesavienojamu ar advokāta stāvokli”. Latvijas Republikas Tiesu iekārtas likuma 280.⁶⁷ pants (1935.gada 31.janvāra likuma redakcijā) attiecināja šos noteikumus arī uz zvērinātu advokātu palīgiem. Skat. arī Kornelijs Veitmanis, Aleksandrs Menģelsons, „Tieslietu ministrijas un tiesu vēsture. 1918-1938”, Rīga: Tieslietu ministrijas izdevums, 1939.g., 443.lpp.

Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta noteikumos,¹⁹⁷ tādēļ arī minētās tiesību normas atstāj Padomei tiesību izšķirt šo jautājumu katrā atsevišķā gadījumā pēc konkrētiem lietas apstākļiem. Ņemot vērā iepriekšminēto, kā arī ievērojot to, ka no Latvijas advokatūras atjaunošanas 1993.gadā Padome nebija izteikusi vispārīgu viedokli šajā jautājumā, aprobežojoties vienīgi ar individuāliem lēmumiem katrā atsevišķā gadījumā, Padome atrada par nepieciešamu izstrādāt attiecīgus noteikumus, kas paustu šādu nostāju,¹⁹⁸ kā arī, izdarot attiecīgus lietderības apsvērumus¹⁹⁹ un ņemot vērā citu Eiropas valstu advokatūru moderno praksi šajā jautājumā,²⁰⁰ 2010.gadā ar Padomes 15.06.2010. lēmuma pieņemšanu Padome atkārtoti vienprātīgi apstiprināja Padomes 1932.gada viedokli, līdz ar to uzskatāmi turpinot tās Latvijas advokatūras tradīcijas, kas šajā sakarā tika aizsāktas pirms Latvijas Republikas okupācijas 1940.gadā.

56. Padomes 15.06.2010. lēmumā ietvertu vispārīgo principu tulkošana un piemērošana līdz šim un turpmāk. Līdz šim savā praksē gan Latvijas Republikas pirmsokupācijas periodā,²⁰¹ gan mūsdienās²⁰² Padome nav sevišķi stingri tulkojusi

¹⁹⁷ Latvijas Republikas Advokatūras likuma 15.panta 10.punkts nozīmē: „Par zvērinātiem advokātiem nevar uzņemt personas, kuru nodarbošanās Latvijas Zvērinātu advokātu padome ētisku apsvērumu dēļ atzinusi par nesavienojamu ar zvērināta advokāta stāvokli sabiedrībā”. Latvijas Republikas Advokatūras likuma 86.pants attiecina šos noteikumus arī uz zvērinātu advokātu palīgiem.

¹⁹⁸ 2010.gada 9.februāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmums Nr.39, nav publicēts.

¹⁹⁹ Skat. šī apkārtraksta § 98.

²⁰⁰ Skat. šī apkārtraksta § 99 et seq.

²⁰¹ Par to liecina kaut vai, piemēram, bijušo Latvijas advokatūras locekļu biogrāfiskie dati (skat., piem., Dr.hist. Ēriks Jēkabsons un Dr.hist. Valters Ščerbinskis, „Latvijas advokatūra. 1919-1945. Biogrāfiskā vārdnīca”, Rīga: Latvijas Valsts vēstures arhīvs, 2007.g.) un memoāri (skat., piem., bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināts advokāts Ļevs (Ludvigs) Žagars, „Mazā melnā grāmatiņa. Dzīves stāsts.”, Losandželosa: Autora izdevums, 1989.g., 141.lpp et seq.). Piemēram, bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināts advokāts Ļevs (Ludvigs) Žagars, starp citu, bijis, piemēram, AS „Milgrāvja kuģu būvētava” valdes priekšsēdētājs un rīkotājdirektors, apdrošināšanas un transporta AS „Latvija” valdes priekšsēdētājs, rīkotājdirektors un juriskonsults, AS „Latviešu akciju banka” padomes loceklis, AS „Rīgas tūku fabrika” valdes priekšsēdētājs, apdrošināšanas AS „Drošība” juriskonsults, tirdzniecības un rūpniecības AS „O.J. Keller” juriskonsults un rīkotājdirektors, AS „Tirdzniecības un rūpniecības banka” valdes loceklis, kuģubūvētavas fabrikas „Vairogs” juriskonsults, Tirgotāju un namīpašnieku krājaizdevu sabiedrības valdes loceklis, tabakas un cigarešu fabrikas AS „M.N.Asimakis” valdes priekšsēdētājs, AS „Juglas manufaktūra” padomes loceklis, metāllietuves AS „Vestdin-Diners un biedrs” valdes loceklis.

²⁰² Skat., piem., 2004.gada 20.janvāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.14, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar rīkotājdirektora pienākuma pildīšanu Latvijas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību (SIA „ER Group” rīkotājdirektora lieta); 2004.gada 20.janvāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.17, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērināta advokāta palīgam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar šķīrējtiesneša pienākuma pildīšanu Latvijas patstāvīgā šķīrējtiesā (Šķīrējtiesas „Rīgas komerciālo strīdu šķīrējtiesa” šķīrējtiesneša lieta); 2004.gada 4.aprīļa Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.66, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar izpildīdirektora pienākuma pildīšanu Latvijas biedrībā (Sabiedriskā izglītības fonda „Jaunā akadēmija” izpildīdirektora lieta); 2005.gada 18.janvāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.7, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērināta advokāta palīgiem savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar valdes locekļa pienākuma pildīšanu Latvijas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību (SIA „Eurobalt birojs” un SIA „Renrei” valdes locekļu lieta); 2005.gada 19.aprīļa Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.62, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērināta advokāta palīgam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar šķīrējtiesneša pienākuma pildīšanu Latvijas patstāvīgā šķīrējtiesā (Šķīrējtiesas „Baltijas Reģionālā Šķīrējtiesa” šķīrējtiesneša lieta); 2006.gada 4.jūlija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.96, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar juridiskās pārvaldes vadītāja darbu Latvijas akciju sabiedrībā (AS „Latvijas Krājbanka” juridiskās pārvaldes vadītāja lieta); 2006.gada 5.decembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.159, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērināta advokāta palīgam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar šķīrējtiesneša pienākuma pildīšanu Latvijas patstāvīgā šķīrējtiesā (Šķīrējtiesas „Juridisko risinājumu un pētījumu palātas šķīrējtiesa” šķīrējtiesneša lieta); 2007.gada 20.novembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.167, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērināta advokāta palīgam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar valdes locekļa pienākuma pildīšanu Latvijas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību (SIA „Stefany Show Business” valdes locekļa lieta); 2008.gada 19.februāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.29, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar valdes locekļa pienākuma pildīšanu Latvijas dzīvokļu īpašnieku kooperatīvajā sabiedrībā (DzĪKS

un piemērojusi Padomes 15.06.2010. lēmumā ietvertos vispārīgos principus, kopumā ieņemot diezgan liberālu nostāju un neiebilstot pret to, ka atsevišķi zvērināti advokāti un zvērinātu advokātu palīgi, piemēram, ieņem amatus dažādu organizāciju, tajā skaitā kapitālsabiedrību pārvaldes institūcijās, kā arī dibina darba tiesiskās attiecības ar kapitālsabiedrībām un citām organizācijām, tajā skaitā par juriskonsulta darbu, un ieņem citus amatus. Tomēr, ievērojot mūsdienu apstākļus,²⁰³ Padome atrod par vēlamu turpmāk ar atsevišķiem izņēmumiem²⁰⁴ ieņemt daudz stingrāku nostāju šo vispārīgo principu tulkošanā un piemērošanā. Šī apkārtraksta nākamajā nodaļā vadlīniju veidā atklāta šo principu turpmākas tulkošanas un piemērošanas vispārīga, kodolīga analīze attiecībā uz konkrētām atsevišķām blakus nodarbēm, kas tur minētas.²⁰⁵

„Elizabetes 27” valdes locekļa lieta); 2008.gada 19.februāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.30, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar mantisko ieguldījumu novērtēšanas eksperta pienākuma pildīšanu (*Mantisko ieguldījumu novērtēšanas eksperta lieta*); 2008.gada 15.aprīļa Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.63, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar valdes locekļa pienākuma pildīšanu Latvijas dzīvokļu īpašnieku kooperatīvajā sabiedrībā (*DzĪKS „Stabu iela 105” valdes locekļa lieta*); 2008.gada 17.jūnija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.106, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam un zvērināta advokāta palīgam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar valdes locekļa pienākuma pildīšanu Latvijas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību (*SIA „Agmakon” un SIA „WB Lauksaimniecības kompānija” valdes locekļu lieta*); 2008.gada 8.jūlija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.125, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātiem advokātiem savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar valdes locekļa pienākuma pildīšanu Latvijas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību un dzīvokļu īpašnieku kooperatīvajā sabiedrībā (*SIA „Kalētu 4” valdes locekļa un DzĪKS „Stabu iela 105” valdes priekšsēdētāja lieta*); 2010.gada 9.februāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.40, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar valdes locekļa pienākuma pildīšanu Latvijas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību (*SIA „Intransserviss” valdes locekļa lieta*); 2010.gada 23.februāra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.51, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērināta advokāta palīgam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar juriskonsulta darbu Latvijas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību (*SIA „Baltijas Starptautiskā Akadēmija” juriskonsulta lieta*); 2010.gada 18.maija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.106, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērināta advokāta palīgam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar likvidatora pienākuma pildīšanu Latvijas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību (*SIA „A2Autowelt” likvidatora lieta*); 2010.gada 1.jūnija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.123, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar valdes locekļa pienākuma pildīšanu Latvijas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību un biedrībā (*Biedrības „Kredītņēmēju tiesību aizsardzības biedrība” valdes locekļa lieta*); 2010.gada 15.jūnija Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.143, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome, starp citu, atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar valdes locekļa pienākuma pildīšanu Latvijas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību un biedrībā (*SIA „Ondulat būve” un biedrības „Sporta klubs „OB”” valdes locekļa lieta*); 2010.gada 14.septembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.181, nav publicēts, ar kuru Latvijas Zvērinātu advokātu padome atļāvusi zvērinātam advokātam savienot advokāta pienākumu izpildīšanu ar valdes locekļa pienākumu pildīšanu vairākās Latvijas sabiedrībās ar ierobežotu atbildību, nestājoties darba tiesiskajās attiecībās (*SIA „Hundahl Baltic”, SIA „Landinvest TK” un SIA „ITEX” valdes locekļa lieta*).

²⁰³ Skat. šī apkārtraksta § 98.

²⁰⁴ Attiecībā uz saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību pieļaujāmību Padomes nostāja ir liberālāka salīdzinājumā ar Latvijas Republikas pirmsokupācijas periodu.

²⁰⁵ Skat. arī šī apkārtraksta § 57 et seq.

III VADLĪNIJAS PAR PADOMES 15.06.2010. LĒMUMA PIEMĒROŠANU - ATSEVIŠĶU KONKRĒTU BLAKUS NODARBOŠANOS, KURAS ADVOKATŪRAS LIKUMS TIEŠI NEAIZLIEDZ, PIEĻAUJAMĪBA

[a] Vadlīniju raksturs, atjaunināšana un pārskatīšana

57. Vadlīniju vispārīgais un neizsmelošais raksturs. Šajā nodaļā ietvertās vadlīnijas par Padomes 15.06.2010. lēmuma piemērošanu attiecībā uz konkrētām atsevišķām blakus nodarbēm, kas minētas zemāk, satur vienīgi, pirmkārt, vispārīgu un kodolīgu un, otrkārt, neizsmelošu un nevisaptverošu analīzi attiecībā uz minētajām nodarbēm. Šajā nodaļā ietvertās vadlīnijas arī nav izsmelošas tajās apskatīto nodarbjū uzskaitījuma ziņā, jo Padomes 15.06.2010. lēmums attiecas arī uz šajās vadlīnijās neminētām blakus nodarbēm. Padome patur visas tiesības jebkurā laikā grozīt un/vai papildināt minētās vadlīnijas, tajā skaitā ar analīzi par citām nodarbēm, kas pašlaik tur netiek apskatītas.
58. Vadlīniju atjaunināšana un pārskatīšana. Ja vien Padome vēlāk nenolemj citādi vai citu apstākļu dēļ tas izrādās nevajadzīgi, šo nodaļu, kas satur vadlīnijas par Padomes 15.06.2010. lēmuma piemērošanu attiecībā uz konkrētām atsevišķām blakus nodarbēm, kas minētas zemāk, Padome vismaz reizi gadā līdz attiecīgā gada zvērinātu advokātu kopsapulcei atjauninās ar informāciju par līdz tam uzkrāto Padomes praksi un pieredzi Padomes 15.06.2010. lēmuma piemērošanā, kas šajā sakarā ir relevanta, un viedokļiem, kas no šīs prakses un pieredzes izrietēs. Jebkurā gadījumā Padome šīs nodaļas noteikumus pārskatīs un, ja nepieciešams, pārstrādās, tajā skaitā, ņemot vērā uzkrāto Padomes praksi un pieredzi Padomes 15.06.2010. lēmuma piemērošanā, pēc 2015.gada 1.marta.

[b] Saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbība

59. Vispārīgas piezīmes. Latvijas Republikas pirmsokupācijas periodā noteikumi par advokātu neatļāva advokātiem nodarboties ar tirdzniecību un rūpniecību, jo aktīva līdzdalība tajās nebija savienojama ar advokāta stāvokli.²⁰⁶ Tomēr *tempora mutantur, et nos mutamur in illis*. Kā pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados atzīmējis bijušais Latvijas advokātūras loceklis, zvērināts advokāts Pēteris Miķelsons,²⁰⁷ ar šādu aizliegumu bija domāts panākt, lai advokāts varētu pilnīgi nodoties advokāta amata pienākumu pildīšanai, un šāds aizliegums varēja būt pamatots ar apsvērumu, ka minētās nodarbes vērstas uz peļņas un mantas iegūšanu, kas varētu kaitēt advokāta cieņai un reputācijai sabiedrībā un tamdēļ ētisku apsvērumu dēļ nebūtu savienojamas ar advokāta stāvokli. Kā Latvijas advokātūra jau savulaik aizrādījusi²⁰⁸ un kā Padome atzīst arī tagad, advokātūra stāv *extra commercium*. Vienalga, ko šajā sakarā lai teiktu šī sirmā advokātūras pamatprincipa oponenti, Advokātūras likums tieši un nepārprotami noteic, ka

²⁰⁶ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un Lielvācijas okupācijas laikā atjaunotās zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Pēteris Eglītis, „Latvijas advokātūra”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.1., 1959.g., 30.lpp. un bijušais Latvijas advokātūras loceklis, zvērināts advokāts Eižens Kerno, „Advokātūras ētika ASV”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.2., 1959.g., 20.lpp.

²⁰⁷ Skat. bijušais Latvijas advokātūras loceklis, zvērināts advokāts Pēteris Miķelsons, „Dažas piezīmes par advokāta darbu un ētiku”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.10./11., 1970.g., 33.-34.lpp.

²⁰⁸ Skat. Zvērināto advokātu 1932.gada 21.janvāra ārkārtējās kopsapulces protokols, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1932.gada 1.janvāra līdz 1932.gada 31.decembrim – VIII (XII. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1933.g., 12.lpp.

advokāta prakse ir intelektuāls darbs un tās mērķis nav un nevar būt peļņas gūšana.²⁰⁹ Neskatoties uz to, Padome tomēr atzīst, ka ierobežojums advokātiem blakus nodarbošanās veidā veikt saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību bija radies un ieviests sadzīves apstākļos, kādi Latvijā pastāvēja pagājušā gadsimta divdesmitajos un trīsdesmitajos gados vai pat agrāk. Kopš tā laika saimnieciskie un sociālie apstākļi Latvijā ievērojami grozījušies. Mūsdienās privātpersonu veiktā saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbība mūsu valsts ekonomikā spēlē milzīgu lomu un rada fiska ieņēmumus šo personu samaksāto nodokļu veidā, kas savukārt ļauj finansēt mūsu valsts varas, tajā skaitā Latvijas tiesu darbību. Pastāvošās globālās ekonomiskās krīzes iespaidā arī pašas valsts un sabiedrības attieksmē pret saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību, kā arī to veicējiem beidzot vērojamas straujas pārmaiņas pozitīvas attieksmes virzienā, tādējādi kļiedējot zināmu minētās darbības negatīvo fonu, kas okupācijas varas uzspiestās ideoloģijas spiedienā pastāvēja visu Latvijas Republikas PSRS okupācijas laiku un pat pārdzīvoja to. Tādēļ Padome uzskata, ka nav nekā kompromitējoša ne Latvijas advokātūrai, ne atsevišķam zvērinātam advokātam vai viņa palīgam, ja viņš tieši vai netieši²¹⁰ piedalās saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību veikšanā, protams, ar noteikumu, ka tiek ievērotas ētikas normas, kuras noteic viņa advokāta darbu, tādas kā godīgums, apzinīga pienākuma pildīšana, nesavtība, kā arī likumības un sabiedrības interešu stādīšana pirmajā vietā.²¹¹ Līdz ar to Padome uzskata, ka **mūsdienās saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbības veikšana pati par sevi nav atzīstama par tādu nodarbošanos, kas būtu pretrunā ar advokātu ētiku,**²¹² jo īpaši, ja šādas darbības veikšana saistīta ar advokāta īpašumu, tā apsaimniekošanu un tā augļiem, jo tiesības veikt šādu darbību parasti ir īpašuma tiesību neatņemama sastāvdaļa.

60. Uz šī fona Padome vēlas tomēr pasvītrot, ka **mūsdienu apstākļos vairs neatrodot par iespējamu aizliegt zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību *per se*, ievērojot krasās atšķirības starp principiem, ieradumiem, paņēmieniem un uzskatiem, kas ir pamatā saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbībai no vienas puses un advokāta praksei no otras puses,**²¹³ Padome tomēr vēlas vērst advokātu uzmanību uz to, ka

²⁰⁹ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 107.pantu. Skat. arī 1993.gada 30.marta Latvijas Republikas Augstākās Padomes vakara sēdes stenogrammu, pieejama Latvijas Republikas Saeimas mājas lapā: <http://www.saeima.lv>, kas, starp citu, atklāj, ka juridiskās palīdzības sniegšanu Advokatūras likuma izpratnē nevar pieskaitīt ne uzņēmējdarbības (komercdarbības) veikšanai vai pakalpojumu sniegšanai, ne darba tiesiskajām attiecībām, jo advokāta prakse ir intelektuāls darbs, kuram nav peļņas gūšanas mērķis.

²¹⁰ Saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību var veikt advokāta paša vārdā vai tikai uz advokāta rēķina arī ar citu personu starpniecību, piemēram, atstājot advokātam vienīgi vadītāja vai pat tikai novērotāja lomu.

²¹¹ Skat. arī bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināts advokāts Pēteris Miķelsons, „Dažas piezīmes par advokāta darbu un ētiku”, publicēts: „Latviešu Juristu Raksti”, Kalamazū, Mičigana, ASV: Kentas latviešu juristu kopa, Nr.10./11., 1970.g., 33.-34.lpp.

²¹² Tas arī zināmā mērā izriet, piemēram, no Padomes līdz šim principiālās nostājas attiecībā uz pieļaujamību zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem veikt maksātspējas procesa administratoru pienākumus, jo saskaņā ar piemērojamiem maksātspējas likumiem, maksātspējas procesa administratoram piekrīt zināmos apstākļos veikt arī saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību, ja tas nepieciešams. Skat., piem., 2002.gada 23.decembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.176 „Par valsts aģentūras „Maksātspējas aģentūra” iesniegumu”, publicēts: „Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulces un padomes 1993.-2010.gadā pieņemtie lēmumi.”, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2010.g., 195.lpp. Starp citu, Padomes 15.06.2010. lēmuma noteikumi pilnībā attiecas arī uz maksātspējas procesa administratoru pienākumu pildīšanu, jo, piemēram, zvērināta advokāta kā maksātspējas procesa administratora nelikumīga vai negodīga rīcība var, piemēram, nodarīt tādu pašu kaitējumu advokatūras prestižam un graut sabiedrības uzticību advokātūrai, kā advokāta paša veikta negodīga saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību.

²¹³ Tā, piemēram, saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbības veicējs bieži vien ļaujais uz plašu reklāmu un savas darbības popularizēšanu, tādējādi mākslīgi veicinot pieprasījumu pēc viņa ražojumiem vai sniegtajiem pakalpojumiem, savukārt advokātam principā sava prakse jāiegūst, necenšoties sev mākslīgi pievērst klientus ar plašu

tieša vai netieša advokātu aktīva saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbība kopumā tomēr nav vēlama, un tādēļ **Padome aicina Latvijas advokatūras locekļus no šādas aktīvas darbības atturēties, kur un cik tālu vien tas ir iespējams.**²¹⁴

61. Bez tam, ievērojot Padomes 15.06.2010. lēmuma noteikumus, apstākļos, kad, starp citu, advokāta veiktā saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbība apdraud viņa profesionālo neatkarību (Padomes 15.06.2010. lēmuma 1.punkts),²¹⁵ vai mazina vai var mazināt sabiedrības uzticību advokātiem, Latvijas advokatūrai kopumā, vai kaitē vai var kaitēt advokatūras reputācijai (Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkts),²¹⁶ vai citādi var traucēt advokātiem pilnvērtīgi pildīt profesionālos pienākumus (Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkts),²¹⁷ **tā atzīstama par nesavienojamu ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā saskaņā ar Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta noteikumiem.**
62. Par cik, kā jau minēts, juridiskas palīdzības sniegšana kā uzņēmējdarbība ētisku apsvērumu dēļ nav savienojama ar advokāta stāvokli sabiedrībā Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta izpratnē, zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem ir aizliegts tieši vai netieši veikt šādu darbību, kā arī sadarboties un slēgt darījumus ar fizisku vai juridisku personu, kas veic šādu darbību. Par šo jautājumu jau 2000.gadā taisīts sevišķs Padomes lēmums.²¹⁸
63. Profesionālās neatkarības apdraudējums (Padomes 15.06.2010. lēmuma 1.punkts). Ja advokāts faktiski nekontrolē paša tieši vai netieši veikto saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību, tajā skaitā, ja šo darbību kontrolē advokāta ģimenes locekļi vai viena vai vairākas citas personas, šādā gadījumā **var pastāvēt advokāta tieša ievērojama²¹⁹ atkarība no konkrētajām personām, kas savukārt var nozīmēt ievērojamu advokāta profesionālās neatkarības apdraudējumu.** Piemēram, šāda ievērojama atkarība var pastāvēt, ja advokāts ar kādu personu noslēdzis uzņēmuma līgumu par kāda saimnieciska rakstura darbu paveikšanu, bet faktiski darbojas kā šīs personas darbinieks, kuru šī persona vada un izrīko. Tomēr, ja advokāts tieši vai netieši veic saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību un pats pār to saglabā nedalītu un patiesu kontroli, tad advokāta tieša ievērojama atkarība no konkrētām personām un līdz ar to arī advokāta profesionālās neatkarības apdraudējums var arī nepastāvēt. Šādā gadījumā drīzāk galvenā uzmanība veltāma iespējamai advokāta ievērojamai atkarībai no konkrēta

reklamēšanos vai citādu savas prakses vērienīgu popularizēšanu. Tāpat saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību veicējs gandrīz vienmēr uzņemas vienu vai otru operāciju, vadoties vienīgi no tā, cik šī operācija būs galu galā ienesīga, bet advokātam ir jāvadās vedamo lietu izvēlē pēc pilnīgi citiem apsvērumiem. Visbeidzot, saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbības veicējs pārāk bieži skatās uz saviem konkurentiem kā uz sāncensiem vai pat ienaidniekiem, ar kuriem ne tikvien atļauts, bet pat ir nepieciešams nesavtīgi cīnīties. Savukārt, advokatūrā sabiedrības interesēs jāvalda savstarpējai sadarbībai, uzticībai un koleģialitātei. Katram advokātam citos advokātos jāaskata nevis konkurentus, bet gan kolēģus, kuriem ir tiesības uz viņa padomu un atbalstu, un pret kuriem viņam jāizturas godīgi un ar vislielāko cieņu un pieklājību. Pēc vecu vecām tradīcijām, piemēram, vecākie advokāti vienmēr un visur labprāt nesavtīgi nāk palīgā ar padomiem savai jaunākai paaudzei, nerunājot jau nemaz par patronu, kas ar saviem norādījumiem vienmēr it sava palīga rīcībā (skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis, zvērināts advokāts Juris Ķēmanis, „Jauno advokātu stāža pienākumi”, publicēts: „Jurists”, Rīga, Nr.8-9 (33-34)., 1931.g., 194.lpp.).

²¹⁴ Protams, ir iespējamas, piemēram, situācijas, kad advokāts ir spiests veikt saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību nejaušas un iepriekš neparedzētas apstākļu sakrītības dēļ, piemēram, kad viņš manto vai citādi neplānoti iegūst uzņēmumu vai saimniecību, kuru īstermiņā likvidēt bez lieliem zaudējumiem izrādās neiespējami.

²¹⁵ Skat. šī apkārtraksta § 42 et seq.

²¹⁶ Skat. šī apkārtraksta § 45 et seq.

²¹⁷ Skat. šī apkārtraksta § 48 et seq.

²¹⁸ Skat. šī apkārtraksta § 17.

²¹⁹ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

stāvokļa, kurā viņš var nonākt dēļ minētās darbības, ar minēto darbību saistītiem ārējiem apstākļiem, kas var ievērojami apdraudēt advokāta profesionālo neatkarību. Kā jau minēts, šādā nozīmē advokāts var, piemēram, būt ievērojami atkarīgs no saviem darījumu partneriem, kreditoriem un/vai debitoriem. Kā īpaši nepielaižami atzīmējami tādi gadījumi, kad advokāts šādā nozīmē kļūst ievērojami atkarīgs no valsts, pašvaldības vai to kapitālsabiedrībām, jo Advokatūras likuma mērķis ir šādu atkarību nepieļaut.²²⁰

64. Sabiedrības uzticības mazināšana un/vai kaitējums advokatūras reputācijai (Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkts). Kā jau augstāk atzīts, saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbība, ja tā tiek tieši vai netieši veikta, ievērojot tās pašas ētikas normas, kas ievērojamas advokāta praksē, tajā skaitā, ja netiek ievērojami²²¹ apdraudēta profesionālā neatkarība un/vai traucēta pilnvērtīga advokāta profesionālo pienākumu pildīšana, **principā nav uzskatāma par tādu nodarbošanos, kura mazina sabiedrības uzticību advokatūrai vai kaitē tās reputācijai, izņemot atsevišķu veidu saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību**, kas tradicionāli nav savienojama ar advokāta amatu, piemēram, striptīza kluba, intīmpreču veikala vai alus bāra uzturēšana. Citos gadījumos, kad advokāta veiktās saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbības ietvaros netiek ievērotas advokātu profesionālās ētikas normas, advokāta šāda darbība no Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkta viedokļa **principā nav savienojama ar advokāta amatu, profesionālajiem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā, jo tāda advokāta darbība var ievērojami mazināt sabiedrības uzticību advokatūrai, kā arī kaitēt tās reputācijai.** Kā jau minēts, jebkurā gadījumā advokātam ir aizliegta juridiskas palīdzības sniegšana kā uzņēmējdarbība.²²²
65. Advokāta profesionālo pienākumu pilnvērtīgas pildīšanas traucējums (Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkts). Kā jau augstāk atzīts, **saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbība nedrīkst jebkādā veidā ievērojami²²³ traucēt advokātam pilnvērtīgi pildīt viņa profesionālos pienākumus**, tajā skaitā tā nedrīkst sasniegt tādus faktiskos apmērus un/vai ieņemt tādu faktisko raksturu, ka advokāta praksi finansiālā vai citādā ziņā vairs nevar uzskatīt par advokāta profesionālo pamatnodarbošanos. Tāpat advokāta tieši vai netieši veiktā saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbība nedrīkst citādi ievērojami²²⁴ apgrūtināt advokāta profesionālo pienākumu pildīšanu vai nu patērētā laika, vai spēku, vai citādā ziņā. Piemēram, tā nedrīkst radīt advokātam ievērojamu²²⁵ advokāta praksi apgrūtināšu psiholoģisku spriedzi vai pat stresu. Ja advokāta tieši vai netieši veiktā saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbība aizņem lielāko daļu advokāta darba laika un/vai spēku, tad prezumējams, ka advokāta praksi vairs nevar uzskatīt par advokāta profesionālo pamatnodarbošanos. Šo **prezumpciju var atspēkot ar pierādījumiem par faktiskajiem apstākļiem, kas liecina par pretējo.**

²²⁰ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 15.panta 11.punktu, 16.panta 8.punktu un 86.pantu.

²²¹ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

²²² Skat. šī apkārtraksta § 17.

²²³ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

²²⁴ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

²²⁵ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

[c] **Darba tiesiskās attiecības**

66. Vispārīgas piezīmes. Par cik, kā jau minēts, juridiskas palīdzības sniegšana kā uzņēmējdarbība ētisku apsvērumu dēļ nav savienojama ar advokāta stāvokli sabiedrībā Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta izpratnē, **zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem ir aizliegts dibināt darba tiesiskās attiecības ar darba devēju, kas nodarbojas ar šādu darbību un/vai ja darba tiesisko attiecību ietvaros šāda darbība veicama.** Kā jau minēts, par šo jautājumu jau 2000.gadā taisīts sevišķs Padomes lēmums.²²⁶
67. Tāpat, ievērojot Advokatūras likuma 116.panta noteikumus, kas, kā zināms, noteic, ka zvērināti advokāti praktizē vai nu individuāli vai arī sadarbībā vienīgi ar citiem zvērinātiem advokātiem un viņiem ir tiesības izveidot zvērinātu advokātu birojus, kurus reģistrē Padomē, zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem ir aizliegts dibināt darba tiesiskās attiecības ar citiem zvērinātiem advokātiem, viņu palīgiem un/vai zvērinātu advokātu birojiem, ja tās attiecas uz juridiskās palīdzības sniegšanu vai citām juridiskām darbībām.
68. Profesionālās neatkarības apdraudējums (Padomes 15.06.2010. lēmuma 1.punkts). Darba tiesisko attiecību sakarā lielākās bažas izraisa tieši advokāta atkarība no darba devēja un personām, kuru kontrolē tas atrodas. Darbošanās kā darbiniekam uz darba līguma pamata var būt tik pat kaitīgs zvērinātu advokātu un viņu palīgu profesionālās neatkarības un līdz ar to arī pilnvērtīgas advokāta amata pienākumu izpildes apdraudējums kā valsts un pašvaldības dienests.²²⁷ Daudzos gadījumos arī no personām, kas nodarbinātas kā darbinieki, nevar sagaidīt pilnvērtīgai zvērināta advokāta un viņa palīga amata pienākumu pildīšanai nepieciešamo neatkarību un brīvību pēc saviem ieskatiem rīkoties ar savu laiku. Kā jau minēts, darba tiesiskās attiecības jau pēc savas būtības ir pakļautības attiecības.²²⁸ Advokāts ir tik lielā mērā tieši atkarīgs no sava darba devēja un līdz ar to arī personām, kuru *de facto* vai *de jure* kontrolē darba devējs atrodas, ka šādā gadījumā prezumējams ievērojams²²⁹ advokāta profesionālās neatkarības apdraudējums, tādēļ **darba tiesiskās attiecības principā nav savienojamas ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā.** Šo prezumpciju var atspēkot ar pierādījumiem par faktiskajiem apstākļiem, kas liecina par pretējo, piemēram, ja attiecīgais darba devējs atrodas paša advokāta patiesā nedalītā *de facto* vai *de jure* kontrolē, un līdz ar to darba tiesiskās attiecības nevar radīt ievērojamu advokāta profesionālās neatkarības apdraudējumu. Tomēr visos citos gadījumos, tajā skaitā, ja attiecīgais darba devējs ir vai to kontrolē advokāta ģimenes loceklis, prezumējams ievērojams advokāta profesionālās neatkarības apdraudējums.
69. Kā pavisam nesen savā spriedumā Akzo Nobel lietā, *cause célèbre*, aizrādījusi arī Eiropas Savienības Tiesas Virspalāta,²³⁰ organizāciju nodarbināti iekšējie juristi

²²⁶ Skat. šī apkārtraksta § 17.

²²⁷ Skat., piem., bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с.112.

²²⁸ Ja darba tiesiskajām attiecībām piemērojami Latvijas Republikas tiesību akti, šādu pakļautību, starp citu, paredz 2001.gada 20.jūnija Latvijas Republikas Darba likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 28.panta otrās daļas noteikumi.

²²⁹ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

²³⁰ Skat. 2010.gada 14.septembra Eiropas Savienības Tiesas (Virspalāta) spriedumu Lietā C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals Ltd. un Akros Chemicals Ltd. pret Eiropas Komisiju, [2010], ETZ-I-0000.

(angļu val. – „*in-house lawyers*”), kas ir saistīti ar savu klientu – attiecīgo organizāciju - ar darba tiesiskajām attiecībām, pat, ja viņi ir kādas Eiropas Savienības dalībvalsts advokatūras locekļi, vismaz Eiropas Savienības tiesību ietvaros nav uzskatāmi par neatkarīgiem advokātiem. Līdz ar to, piemēram, saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas nodibinātu judikatūru²³¹ uz organizāciju nodarbinātiem iekšējiem juristiem, pat, ja viņi ir kādas Eiropas Savienības dalībvalsts advokatūras locekļi, neattiecas advokāta un klienta saziņas konfidencialitāte attiecībā ar Eiropas Komisiju Eiropas Savienības konkurences tiesību jomā. Tas bez šaubām ierobežo advokāta, kas ir kādas organizācijas iekšējais jurists, spējas adekvāti izpildīt savus advokāta profesionālos pienākumus attiecībā pret savu darba devēju un līdz ar to grauj arī citu viņa klientu un sabiedrības uzticību viņam.

70. Eiropas Savienības Tiesas Virspalātas ieskatā advokāta neatkarības prasības izriet no tā, ka advokāts līdzdarbojas tiesas spriešanas procesā un viņam ir jāsniedz klientam nepieciešamā juridiskā palīdzība neatkarīgi un taisnības interesēs. Šāda nostādne, starp citu, atbilst visu Eiropas Savienības dalībvalstu kopīgajām tiesiskajām tradīcijām.²³² Advokāta neatkarības prasība nozīmē, ka starp advokātu un viņa klientu nepastāv nekādas darba tiesiskās attiecības,²³³ jo, neraugoties uz viņu piederību advokatūrai un no tā izrietošām profesionālām saistībām, organizāciju nodarbināti iekšējie juristi nav tikpat neatkarīgi no sava darba devēja kā advokātu birojā praktizējoši advokāti no saviem klientiem, tādēļ advokāti, kas ir organizāciju iekšējie juristi, nevar tikt pielīdzināti advokātu birojos praktizējošiem advokātiem, ievērojot viņu darba ņēmēja statusu, kas pats par sevi neļauj viņiem neņemt vērā viņu darba devēja īstenoto komercstratēģiju un kas tādējādi apdraud viņu iespēju veikt neatkarīgu profesionālo darbību. Šādos apstākļos advokāti, kas ir organizāciju iekšējie juristi, nevar tikpat efektīvi kā advokātu birojā praktizējoši advokāti risināt iespējamus interešu konfliktus starp saviem profesionālajiem pienākumiem un sava klienta mērķiem un vēlmēm.²³⁴
71. Bez tam, kā aizrāda Eiropas Savienības Tiesas Virspalāta, darba līguma ietvaros advokātiem, kas ir organizāciju iekšējie juristi, var nākties veikt arī citas funkcijas, piemēram, koordinatora funkcijas konkurences tiesību jomā, kas var ietekmēt attiecīgā darba devēja komercpolitiku un kas var tikai nostiprināt advokāta ciešās attiecības ar viņa darba devēju, tādējādi kaitējot advokāta profesionālajai neatkarībai.²³⁵ Gan no iekšējo juristu ekonomiskās atkarības, gan no ciešo attiecību ar viņu darba devēju viedokļa advokātiem, kas ir organizāciju iekšējie juristi, nepiemīt advokātu birojā praktizējošam advokātam pielīdzināma profesionālā neatkarība.²³⁶ Atsevišķu Eiropas Savienības dalībvalstu nacionālie noteikumi, kuru mērķis ir pielīdzināt advokātus, kas ir organizāciju iekšējie juristi, neatkarīgiem advokatūras locekļiem, tomēr, nekādi neietekmē advokāta, kurš nodibinājis darba

²³¹ Skat. arī 1982.gada 18.maija Eiropas Savienības Tiesas spriedumu Lietā 155/79, AM & S Europe Limited pret Eiropas Komisiju, [1982], ETZ-1575, 18.paragrāfs et seq. Pret šādu nostāju savulaik uzstājies Eiropas Savienības Tiesas Ģenerālvokāts (tolaik) sers Gordons Slins. Skat. 1982.gada 26.janvāra Eiropas Savienības Tiesas Ģenerālvokāta sera Gordona Slina (Sir Gordon Slyn) secinājumi Lietā 155/79, AM & S Europe Limited pret Eiropas Komisiju, [1982], ETZ-1575, 1655.lpp.

²³² Skat. 2010.gada 14.septembra Eiropas Savienības Tiesas (Virspalāta) spriedumu Lietā C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals Ltd. un Akros Chemicals Ltd. pret Eiropas Komisiju, [2010], ETZ-I-0000, 42.paragrāfs.

²³³ Turpat, 44.paragrāfs.

²³⁴ Turpat, 45., 47. un 56.paragrāfs. Skat. arī 2010.gada 29.aprīļa Eiropas Savienības Tiesas Ģenerālvokātes Julianas Kokotes (Juliane Kokott) secinājumi Lietā C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals Ltd. un Akros Chemicals Ltd. pret Eiropas Komisiju, [2010], ETZ-I-0000, 60. un 61.paragrāfs.

²³⁵ Turpat, 48.paragrāfs.

²³⁶ Turpat, 49.paragrāfs.

tiesiskās attiecības ar kādu organizāciju, ekonomisko atkarību no šīs organizācijas un identificēšanu ar šo organizāciju.²³⁷ Ievērojams skaits Eiropas Savienības dalībvalstu vispār neatļauj organizāciju nodarbinātiem iekšējiem juristiem iestāties advokatūrā.²³⁸

72. Tāpat darba tiesiskās attiecības var arī radīt ievērojamu advokāta atkarību no konkrētā stāvokļa, kurā advokāts var nonākt dēļ minētajām attiecībām, ar tām saistītiem ārējiem apstākļiem, kas var ievērojami apdraudēt advokāta profesionālo neatkarību. Šādā nozīmē, tāpat kā gadījumā, kad advokāts veic saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību, advokāts var kļūt ievērojami atkarīgs, piemēram, no sava darba devēja darījumu partneriem, kreditoriem un/vai debitoriem, kaut gan šajā gadījumā šī atkarība droši vien būs vājāka par to atkarību šādā nozīmē, kas var rasties advokātam pašam veicot saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību.
73. Sabiedrības uzticības mazināšana un/vai kaitējums advokatūras reputācijai (Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkts). Darba tiesiskās attiecībās, ja to ietvaros tiek ievērotas tās pašas ētikas normas, kas ievērojamas advokāta praksē, tajā skaitā, ja netiek ievērojami²³⁹ apdraudēta profesionālā neatkarība un/vai traucēta pilnvērtīga advokāta profesionālo pienākumu pildīšana, principā nav uzskatāmas par tādu nodarbošanos, kura mazina sabiedrības uzticību advokatūrai vai kaitē tās reputācijai, izņemot, ja **darba devējs jebkādā savā darbībā ievērojami²⁴⁰ nonāk konfliktā ar minētajām ētikas normām vai ja tas veic tādu darbību, kas tradicionāli nav savienojama ar advokāta amatu,²⁴¹ piemēram, striptīza kluba, intīmpreču veikala vai alus bāra uzturēšana. Šajā sakarā īpaši atzīmējami kā nepielaidzami tādi gadījumi, kad Latvijas advokatūras loceklis ar savu stāvokli un vārdu apzināti piesedz attiecīgā darba devēja darbības, kuras mazina sabiedrības uzticību advokatūrai vai kaitē tās reputācijai.²⁴² Citos gadījumos, kad darba tiesisko attiecību ietvaros netiek ievērotas advokātu profesionālās ētikas normas, advokāta darba tiesiskās attiecībās no Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkta viedokļa principā nav savienojamas ar advokāta amatu, profesionālajiem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā, jo tādas darba tiesiskās attiecībās var ievērojami²⁴³ mazināt sabiedrības uzticību advokatūrai, kā arī kaitēt tās reputācijai. Kā jau minēts, jebkurā gadījumā advokātam ir aizliegtas darba tiesiskās attiecības ar personu, kas nodarbojas ar juridiskas palīdzības sniegšanu kā uzņēmējdarbību vai citos gadījumos, kad darba tiesisko attiecību ietvaros šāda darbība advokātam**

²³⁷ Turpat, 57.parangrāfs. Skat. arī 2010.gada 29.aprīļa Eiropas Savienības Tiesas Ģenerāladvokātes Julianas Kokotes (Juliane Kokott) secinājumi Lietā C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals Ltd. un Akros Chemicals Ltd. pret Eiropas Komisiju, [2010], ETZ-I-0000, 83.parangrāfs.

²³⁸ Turpat, 72.parangrāfs. Skat. arī 2007.gada 17.septembra Eiropas Savienības Tiesas (Vispārējās tiesas) spriedumu Apvienotās lietās T-125/03 un T-253/03, Akzo Nobel Chemicals Ltd. un Akros Chemicals Ltd. pret Eiropas Komisiju, [2007], ETZ-II-3523, 171.parangrāfs.

²³⁹ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtaksta § 24.

²⁴⁰ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtaksta § 24.

²⁴¹ Par cik sabiedrība advokātu gandrīz vienmēr asociēs un identificēs ar viņa darba devēju. Līdz ar to atzīstams, ka darba tiesiskās attiecības, ja tās saistītās ar juridisku darbību veikšanu, var nonākt pretrunā ar Advokatūras likuma 7.panta un Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 8.2.punkta noteikumiem, kas noteic aizliegumu identificēt zvērinātus advokātus un viņu palīgus ar viņu klientiem un klientu lietām.

²⁴² Skat., piem., 1938.gada 9.novembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu disciplinārlietā Nr.1398, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 1938.gada darbības pārskats – XIV (XVIII. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1939.g., 104.lpp. et seq., kā arī ar to saistīto 1939.gada 9.februāra Latvijas Tiesu Palātas spriedumu, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1939.gada 1.janvāra līdz 1939.gada 31.decembrim – XV (XIX. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1940.g., 134.lpp. et seq.

²⁴³ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtaksta § 24.

jāveic.²⁴⁴ Tāpat, kā jau minēts, advokātam ir aizliegtas darba tiesiskās attiecības ar citiem zvērinātiem advokātiem, viņu palīgiem un/vai zvērinātu advokātu birojiem, ja tās attiecas uz juridiskās palīdzības sniegšanu vai citām juridiskām darbībām.²⁴⁵

74. Attiecībā uz darba tiesiskajām attiecībām pastāv ievērojams risks, ka šāda blakus nodarbošanās var novest pie situācijas, kad attiecīgais darba devējs sāk uzstāties par starpnieku attiecībās starp advokātu un klientu. **Nekāda starpniecība starp advokātu un klientu nav ciešama**, jo tā nostāda advokātu atkarībā no komercinteresēm un demoralizē advokatūru. Šāda rīcība nav savienojama ar advokāta cieņu²⁴⁶ un tā ievērojami²⁴⁷ mazina sabiedrības uzticību advokatūrai, kā arī kaitē tās reputācijai, tādēļ tā ir pretrunā ar Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkta noteikumiem un līdz ar to nav savienojama ar advokāta amatu. Klients, nododot savas lietas vešanu advokātam, vai arī prasot no advokāta padomu, dāvā advokātam pilnīgu uzticību un viņu starpā nevar būt nekāda vidutāja.²⁴⁸ Latvijas Republikas pirmsokupācijas periodā Padome asi vērsās pret katru starpniecību starp klientu un advokātu, aizrādot, ka starpnieka pakalpojumu izmantošana klientu piesaistē ir pilnīgi nepieņemams paņēmieni no advokātu ētikas viedokļa, kas ne tikvien rada nevēlamas attiecības starp advokātu no vienas puses un starpnieku un klientu no otras puses, bet galvenais, tas bez šaubām diskreditē advokatūru publikas priekšā un var vispār satricināt uzticību pret advokatūru.²⁴⁹ Arī mūsdienās Padome stingri turpina pieturēties pie šī uzskata.²⁵⁰
75. Tāpat darbošanās kā darbiniekam uz darba līguma pamata, ja šāda darbošanās saistīta ar juridiskiem jautājumiem vai minēto jautājumu kārtošanu, var nevajadzīgi saistīt attiecīgo darba devēju ar konkrētā advokāta sniegto palīdzību, apgrūtinot atteikšanos no tās. Šāda klientu saistīšana nav savienojama ar advokāta godu un cieņu²⁵¹ un tā var nonākt tiešā pretrunā ar Advokatūras likuma 8.panta un 57.panta noteikumiem, kas dod klientam tiesības brīvi izvēlēties advokātu savu interešu aizstāvībai un pārstāvībai, kā arī jebkurā laikā pieņemt viena advokāta vietā citu vai vispār atteikties no advokāta palīdzības. Visi šādi gadījumi var ievērojami mazināt sabiedrības uzticību advokatūrai, kā arī kaitēt tās reputācijai,

²⁴⁴ Skat. šī apkārtaksta § 17 et seq.

²⁴⁵ Skat. šī apkārtaksta § 67 et seq.

²⁴⁶ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un tās vice-priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Voldemārs Minkevičs, „Advokatūras ētika”, publicēts: J.Ankravs, Ā.Dzirkalis, A.Auziņš (red.), „Darbam un tiesībām” – Latvijas Senāta Apvienotās Sapulces priekšsēdētājam Aleksandram Gubenim veltīts rakstu krājums, Rīga: Latvijas Krimināltiesību biedrības izdevums, 1939.g., 48.-49.lpp. Skat. arī 1988.gada 28.oktobra Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 5.4.punktu, kas nosaka, ka advokāts nav tiesīgs prasīt vai pieņemt atlīdzību, komisijas naudu vai jebkādu citu kompensāciju no cita advokāta par klienta nosūtīšanu vai advokāta rekomendēšanu klientam. Tāpat advokāts nav tiesīgs nevienam maksāt atlīdzību, komisijas naudu vai kompensāciju, pieņemot, ka pie viņa ir ticis nosūtīts kāds klients.

²⁴⁷ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtaksta § 24.

²⁴⁸ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un tās vice-priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Voldemārs Minkevičs, „Advokatūras ētika”, publicēts: J.Ankravs, Ā.Dzirkalis, A.Auziņš (red.), „Darbam un tiesībām” – Latvijas Senāta Apvienotās Sapulces priekšsēdētājam Aleksandram Gubenim veltīts rakstu krājums, Rīga: Latvijas Krimināltiesību biedrības izdevums, 1939.g., 49.lpp.

²⁴⁹ Skat., piem., 1927.gada 26.oktobra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu disciplinārlietā Nr.176, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1927.gada 1.aprīļa līdz 1928.gada 31.martam – III (VII. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1928.g., 21.lpp. et seq.

²⁵⁰ Skat. arī 2010.gada 23.marta Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.77, Pielikums Nr.1.- „Latvijas zvērinātu advokātu personiskās reklāmas pamatprincipi”, pieejams Latvijas Zvērinātu advokātu padomes mājas lapā: <http://www.advokatura.lv>, 9.punktu, kur noteikts, ka trešo personu iesaistīšana informācijas izplatīšanā par advokātu nav pieļaujama.

²⁵¹ Skat., piem., 1924.gada 24.septembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu disciplinārlietā Nr. 68 un ar to saistīto Latvijas Tiesu Palātas nolēmumu, publicēti: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1924.gada 19.marta līdz 1927.gada 31.martam – II (IV.-VI. darbības gadi)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1927.g., 27.lpp. et seq.

tādēļ tie ir pretrunā ar Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkta noteikumiem un līdz ar to nav savienojami ar advokāta amatu.

76. Advokāta profesionālo pienākumu pilnvērtīgas pildīšanas traucējums (Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkts). **Darbošanās kā darbiniekam uz darba līguma pamata var būt tikpat kaitīgs zvērinātu advokātu un viņu palīgu pilnvērtīgas advokāta amata pienākumu izpildes apdraudējums** kā valsts un pašvaldības dienests. Kā jau augstāk atzīts, darba tiesiskās attiecības nedrīkst jebkādā veidā ievērojami²⁵² traucēt advokātam pilnvērtīgi pildīt viņa profesionālos pienākumus, tajā skaitā, tās nedrīkst sasniegt tādus faktiskos apmērus un/vai ieņemt tādu faktisko raksturu, ka advokāta praksi finansiālā vai citādā ziņā vairs nevar uzskatīt par advokāta profesionālo pamatnodarbošanos. Tāpat darba tiesiskās attiecības nedrīkst citādi ievērojami apgrūtināt advokāta profesionālo pienākumu pildīšanu vai nu patērētā laika, vai spēku, vai citādā ziņā. Piemēram, tās nedrīkst radīt advokātam ievērojamu advokāta praksi apgrūtināšu psiholoģisku spriedzi vai pat stresu. **Ja darba tiesiskās attiecības aizņem lielāko daļu advokāta darba laika un/vai spēku, tad prezumējams, ka advokāta praksi vairs nevar uzskatīt par advokāta profesionālo pamatnodarbošanos.** Šo prezumpciju var atspēkot ar pierādījumiem par faktiskajiem apstākļiem, kas liecina par pretējo.

[d] **Amats kapitālsabiedrību un citu organizāciju pārvaldes institūcijās, kā arī prokūrista amats**

77. Vispārīgas piezīmes. Par cik, kā jau minēts, juridiskas palīdzības sniegšana kā uzņēmējdarbība ētisku apsvērumu dēļ nav savienojama ar advokāta stāvokli sabiedrībā Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta izpratnē, zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem ir aizliegts ieņemt amatus kapitālsabiedrību vai citu organizāciju pārvaldes institūcijās, kā arī ieņemt kapitālsabiedrību vai citu organizāciju prokūrista amatu, ja attiecīgā kapitālsabiedrība vai organizācija nodarbojas ar šādu darbību un/vai advokāta amata pienākumos ietilpst šādas darbības veikšana.²⁵³
78. Profesionālās neatkarības apdraudējums (Padomes 15.06.2010. lēmuma 1.punkts). **Darbošanās Latvijas un ārvalstu kapitālsabiedrību un citu organizāciju pārvaldes institūcijās,** piemēram, valdē vai padomē, kā arī par šo kapitālsabiedrību un organizāciju prokūristu, **var būt tikpat kaitīgs zvērinātu advokātu un viņu palīgu profesionālās neatkarības un līdz ar to arī pilnvērtīgas advokāta amata pienākumu izpildes apdraudējums** kā valsts un pašvaldības dienests.²⁵⁴ Daudzos gadījumos arī no personām, kas darbojas minētajos amatos, nevar sagaidīt pilnvērtīgai zvērināta advokāta un viņa palīga amata pienākumu pildīšanai nepieciešamo neatkarību un brīvību pēc saviem ieskatiem rīkoties ar savu laiku. Šajā sakarā lielākās bažas izraisa tieši advokāta tieša atkarība no attiecīgās kapitālsabiedrības vai organizācijas un personām, kuru kontrolē tās atrodas. Darbošanās kapitālsabiedrību un citu organizāciju pārvaldes institūcijās, kā arī par šo kapitālsabiedrību un organizāciju prokūristu, ja attiecīgā kapitālsabiedrībai vai organizācijai atrodas vienas vai vairāku trešo personu kopīgā

²⁵² Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

²⁵³ Kā jau minēts, par šo jautājumu jau 2000.gadā taisīts sevišķs Padomes lēmums. Skat. šī apkārtraksta § 17.

²⁵⁴ Skat., piem., bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с.112.

de facto vai *de jure* kontrolē,²⁵⁵ ne pēc sava oficiālā nosaukuma, bet pēc lietas būtības nozīmē tiešu atkarību no šīm personām un līdz ar to arī zināmu nepatstāvību.²⁵⁶ Advokāts, kas darbojas kapitālsabiedrības vai citas organizācijas pārvaldes institūcijās vai par to prokūristu, ir tieši atkarīgs no personām, kas *de facto* vai *de jure* kontrolē attiecīgo kapitālsabiedrību vai organizāciju tik lielā mērā, ka prezumējams, ka tas ievērojami²⁵⁷ apdraud advokāta profesionālo neatkarību, un līdz ar to **šāda darbošanās principā nav savienojama ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā**. Šo prezumpciju var atspēkot ar pierādījumiem par faktiskajiem apstākļiem, kas liecina par pretējo, piemēram, ja attiecīgā kapitālsabiedrība vai organizācija atrodas pašā advokāta patiesā nedalītā *de facto* vai *de jure* kontrolē vai ja personas, kuru kontrolē atrodas attiecīgā kapitālsabiedrība vai organizācija, nerealizē savu kontroli, kā rezultātā šāda darbošanās nevar radīt ievērojamu advokāta profesionālās neatkarības apdraudējumu. Tomēr, pat, ja attiecīgo kapitālsabiedrību vai organizāciju neviens no ārpusē nekontrolē,²⁵⁸ iespējama advokāta kā attiecīgās kapitālsabiedrības vai organizācijas pārvaldes institūcijas locekļa vai prokūrista tieša ievērojama atkarība arī no attiecīgās kapitālsabiedrības vai citas organizācijas pārvaldes institūcijām vai citiem to locekļiem, un līdz ar to arī ievērojams advokāta profesionālās neatkarības apdraudējums.

79. Bez tam darbošanās kapitālsabiedrību vai citu organizāciju pārvaldes institūcijās vai par to prokūristu var arī radīt ievērojamu advokāta atkarību no konkrētā stāvokļa, kurā advokāts var nonākt dēļ minētās darbošanās, ar minēto darbošanos saistītiem ārējiem apstākļiem, kā rezultātā var tikt ievērojami apdraudēta advokāta profesionālā neatkarība. Šādā nozīmē, tāpat kā gadījumā, kad advokāts veic saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību, advokāts var kļūt ievērojami atkarīgs, piemēram, no attiecīgās kapitālsabiedrības vai organizācijas darījumu partneriem, kreditoriem un/vai debitoriem, kaut gan šajā gadījumā šī atkarība droši vien būs vājāka par to atkarību šādā nozīmē, kas var rasties advokātam pašam veicot saimnieciska un/vai komerciāla rakstura darbību.
80. Sabiedrības uzticības mazināšana un/vai kaitējums advokatūras reputācijai (Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkts). Attiecībā uz amatu kapitālsabiedrību un citu organizāciju pārvaldes institūcijās, kā arī prokūrista amatu Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkta apsvērumi ir ļoti līdzīgi tiem minētā lēmuma 2.punkta apsvērumiem, kas attiecas uz darba tiesisko attiecībām. Amats kapitālsabiedrību un citu organizāciju pārvaldes institūcijās, kā arī prokūrista amats, ja šo amatu pienākumu izpildē tiek ievērotas tās pašas ētikas normas, kas ievērojamas advokāta praksē, tajā skaitā, ja netiek ievērojami²⁵⁹ apdraudēta profesionālā neatkarība un/vai traucēta pilnvērtīga advokāta profesionālo pienākumu pildīšana, principā nav uzskatāms par tādu nodarbošanos, kura mazina

²⁵⁵ Mūsdienās Latvijā pastāvošā korporatīvā kultūra ir tāda, ka tikai salīdzinoši neliels skaits komersantu neatrodas kādu konkrētu personu individuāli vai kopīgi realizētā *de facto* vai *de jure* kontrolē.

²⁵⁶ Skat. arī bijušais Sanktpēterburgas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un zvērināts advokāts Арсеньев К.К., „Заметки о русской адвокатуре: Обзор деятельности С.-Петербургского совета присяжных поверенных за 1866 – 74 г.”, С.-Петербург: Тип. В. Демакова, 1875. г., с. 118-119.

²⁵⁷ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

²⁵⁸ Kā tas varētu būt, piemēram, gadījumā, ja attiecīgajai kapitālsabiedrībai vai organizācijai ir skaitliski daudz dalībnieku, bet arniecīgām iespējām individuāli ietekmēt attiecīgās kapitālsabiedrības vai organizācijas pārvaldes institūciju vai prokūrista darbību, kas šādos apstākļos līdz ar to ir pietiekami autonoma. Šāda situācija, protams, ne vienmēr var liecināt par kontroles neesamību, jo iespējama arī mazu dalībnieku liela aktivitāte, kā rezultātā attiecīgās kapitālsabiedrības vai organizācijas pārvaldes institūcija vai prokūrists vairs nevar darboties pietiekami autonomi.

²⁵⁹ Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

sabiedrības uzticību advokatūrai vai kaitē tās reputācijai, izņemot, ja attiecīgā kapitālsabiedrība vai organizācija jebkādā savā darbībā ievērojami nonāk konfliktā ar minētajām ētikas normām vai ja attiecīgā kapitālsabiedrība vai organizācija veic tādu darbību, kas tradicionāli nav savienojama ar advokāta amatu.²⁶⁰ Arī šajā sakarā īpaši jāatzīmē kā nepieļaujami tādi gadījumi, kad Latvijas advokatūras loceklis ar savu stāvokli un vārdu apzināti piesedz attiecīgās kapitālsabiedrības vai organizācijas darbības, kuras mazina sabiedrības uzticību advokatūrai vai kaitē tās reputācijai.²⁶¹ Citos gadījumos, kad **minēto amatu pienākumu izpildē netiek ievērotas advokātu profesionālās ētikas normas**, advokāta darbošanās kapitālsabiedrību vai citu organizāciju pārvaldes institūcijās vai par to prokūristu no Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkta viedokļa **principā nav savienojama ar advokāta amatu, profesionālajiem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā**, jo tāda darbošanās var ievērojami²⁶² mazināt sabiedrības uzticību advokatūrai, kā arī kaitēt tās reputācijai.

81. Kā jau minēts, jebkurā gadījumā advokātam ir aizliegts darboties par pārvaldes institūciju locekli vai prokūristu tādās kapitālsabiedrībās vai organizācijās, kas nodarbojas ar juridiskas palīdzības sniegšanu kā uzņēmējdarbību vai citos gadījumos, kad šādas darbošanās ietvaros jāveic juridiskas palīdzības sniegšanu kā uzņēmējdarbību.²⁶³
82. Tāpat arī attiecībā uz advokāta darbošanos kapitālsabiedrību un citu organizāciju pārvaldes institūcijās, kā arī par prokūristu, pastāv ievērojams starpniecības risks, kas nekādos apstākļos nav pieļaujams.²⁶⁴ Tāpat šajā sakarā pastāv arī risks, ka attiecīgā kapitālsabiedrība vai organizācija būs nevajadzīgi saistīta ar konkrētā advokāta sniegto palīdzību juridiskajos jautājumos.²⁶⁵ Visi šādi gadījumi var ievērojami mazināt sabiedrības uzticību advokatūrai, kā arī kaitēt tās reputācijai, tādēļ tie ir pretrunā ar Padomes 15.06.2010. lēmuma 2.punkta noteikumiem un līdz ar to nav savienojami ar advokāta amatu.
83. Advokāta profesionālo pienākumu pilnvērtīgas pildīšanas traucējums (Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkts). Attiecībā uz amatu Latvijas un ārvalstu kapitālsabiedrību un citu organizāciju pārvaldes institūcijās, kā arī prokūrista amatu, Padomes 15.06.2010. lēmuma 3.punkta apsvērumi ir ļoti līdzīgi tiem minētā lēmuma 3.punkta apsvērumiem, kas attiecas uz darba tiesiskajām attiecībām.²⁶⁶ Visi šie apsvērumi *mutatis mutandis* piemērojami arī attiecībā uz amatu Latvijas un ārvalstu kapitālsabiedrību un citu organizāciju pārvaldes institūcijās, kā arī prokūrista amatu.

²⁶⁰ Par cik sabiedrība advokātu gandrīz vienmēr asociēs un identificēs ar attiecīgo kapitālsabiedrību vai organizāciju. Līdz ar to atzīstams, ka darbošanās kapitālsabiedrību un citu organizāciju pārvaldes institūcijās, kā arī par šo kapitālsabiedrību un organizāciju prokūristu, ja tā ietver juridisku darbību veikšanu, var nonākt pretrunā ar Advokatūras likuma 7.panta un Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 8.2.punkta noteikumiem, kas noteic aizliegumu identificēt zvērinātus advokātus un viņu palīgus ar viņu klientiem un klientu lietām.

²⁶¹ Skat., piem., 1938.gada 9.novembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu disciplinārlietā Nr.1398, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 1938.gada darbības pārskats – XIV (XVIII. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1939.g., 104.lpp. et seq., kā arī ar to saistīto 1939.gada 9.februāra Latvijas Tiesu Palātas spriedumu, publicēts: „Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārskats par laiku no 1939.gada 1.janvāra līdz 1939.gada 31.decembrim – XV (XIX. darbības gads)”, Rīga: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izdevums, 1940.g., 134.lpp. et seq.

²⁶² Ievērojot *de minimis* principu. Skat. šī apkārtraksta § 24.

²⁶³ Skat. šī apkārtraksta § 17.

²⁶⁴ Skat. šī apkārtraksta § 74.

²⁶⁵ Skat. šī apkārtraksta § 75.

²⁶⁶ Skat. šī apkārtraksta § 76.

IV KĀRTĪBA, KĀDĀ PADOME TURPMĀK LEMS PAR BLAKUS NODARBOŠANOS, KURAS ADVOKATŪRAS LIKUMS TIEŠI NEAIZLIEDZ, PIEĻAUJAMĪBU

[a] Lemšanas gadījumi

84. Gadījumi, kad Padomei jālemj par blakus nodarbošanos, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, pieļaujāmību. Saskaņā ar Advokatūras likuma noteikumiem Padome var lemt par blakus nodarbošanos, kuru Advokatūras likums tieši neaizliedz, savienojāmību ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā, vismaz sekojošos gadījumos:
- pie personas uzņemšanas advokatūrā (Advokatūras likuma 15.panta 10.punkts un 86.pants); un
 - lemjot par personas darbības advokatūrā apturēšanu (Advokatūras likuma 16.¹ panta pirmā daļa un 86.pants); un
 - lemjot par priekšlikuma izteikšanu personai izbeigt konkrētu blakus nodarbošanos un izslēgšanu no advokatūras (Advokatūras likuma 16.panta 8.punkts un 86.pants); un
 - lemjot par personas atskaitīšanu no advokatūras (Advokatūras likuma 69.pants un 102.pants).

[b] Kārtība attiecībā uz personām, kuras vēlas iestāties advokatūrā

85. Līdzšinējā un turpmākā kārtība. Kas attiecas uz personu uzņemšanu advokatūrā, tad jautājumu par attiecīgās personas blakus nodarbošanās, kuru Advokatūras likums tieši neaizliedz, savienojāmību Padome skata kopā ar jautājumu par minētās personas uzņemšanu advokatūrā.²⁶⁷ Padome uzskata, ka šāda kārtība paturama arī turpmāk.

[c] Kārtība attiecībā uz Latvijas advokatūras locekļiem

86. Līdzšinējā kārtība. No 1993.gada līdz šim attiecībā uz personām, kas jau ir Latvijas advokatūras locekļi, Padomes praksē, galvenokārt, pastāvēja iepriekšēja (*ex ante*) atļauju/sūdzību kārtība, saskaņā ar ko Padome lēma par katras zvērināta advokāta vai zvērināta advokāta palīgu blakus nodarbošanās, kuru Advokatūras likums tieši neaizliedz, pieļaujāmību pēc attiecīgās personas lūguma izsniegt iepriekšēju (*ex ante*) atļauju uzņemties konkrētu blakus nodarbošanos vai trešās personas sūdzības.
87. Jauna kārtība. Tomēr, lai atsvabinātu sevi no iepriekšējās (*ex ante*) atļauju izsniegšanas sloga, kā arī lai uzlabotu Padomes individuālo lēmumu saturisko kvalitāti, Padome atrod par vēlamu ieviest sekojošu jaunu kārtību, kādā tā turpmāk lems par Latvijas advokatūras locekļu blakus nodarbošanos, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, savienojāmību ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā.²⁶⁸

²⁶⁷ Skat., starp citu, 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 41., 41.³, 42. un 89.pantu, kā arī 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas statūtu (kā tie vēlāk grozīti un papildināti) 2.1.7. un 3.1.punktu.

²⁶⁸ Atbalsts šādai kārtībai izteikts arī jaunākajā juridiskajā literatūrā. Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais priekšsēdētājs un Advokatūras likuma projekta (1993.g.) izstrādāšanas grupas loceklis, zvērināts advokāts Aivars Niedre, „Advokāta neatkarības problēmas”, publicēts: „Jurista Vārds”, Nr.38., 2010.gada 21.septembris, 18.lpp.

88. Paziņošanas pienākums. Turpmāk lai Padome varētu efektīvi uzraudzīt un kontrolēt Latvijas advokatūras locekļu blakus nodarbošanās, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, ikvienam zvērinātam advokātam un zvērināta advokāta palīgam (pēdējam kopā ar viņa patronu) ir pienākums nekavējoties un jebkurā gadījumā bez neattaisnojamas vilcināšanās **rakstveidā paziņot Padomei par ikvienas blakus nodarbošanās**, kuru Advokatūras likums tieši neaizliedz, bet kura atbilst visiem zemāk norādītajiem kumulatīviem kritērijiem,²⁶⁹ uzsākšanu vai par drošiem plāniem šādu blakus nodarbošanos uzsākt, neatkarīgi no tā, vai, starp citu, ievērojot Padomes 15.06.2010. lēmuma un šī apkārtraksta noteikumus, attiecīgā persona uzskata šādu blakus nodarbošanos par savienojamu ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā vai nē, tajā skaitā, neskatoties uz to, vai attiecīgā persona uzskata *de minimis* principu²⁷⁰ par piemērojamu vai nē. Lai kļiedētu jebkādas šaubas, Padome norāda, ka šis paziņošanas pienākums piemērojams neskatoties uz to, vai Padomei par šādu blakus nodarbošanos jau citādi kļuvis zināms.
89. Augstākminētais paziņošanas pienākums attiecas vienīgi uz tādām zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu **blakus nodarbēm**,²⁷¹ kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz un kuras atbilst visiem sekojošiem kumulatīviem kritērijiem: tās **ir ilgstošas, pastāvīgas un tām nav vienreizēja rakstura**.
90. Disciplinārbildība par paziņošanas pienākuma pienācīgu neizpildīšanu. Padome uzskatīs augstākminētā paziņošanas pienākuma pienācīgu neizpildīšanu par nekorektu rīcību un spers šajā sakarā soļus pret attiecīgajiem zvērinātiem advokātiem un zvērinātu advokātu palīgiem disciplinārkārtībā.
91. Pienākums lūgt darbības apturēšanu uz laiku, atskaitīšanu no advokatūras, neuzsākt vai izbeigt nepieļaujamo blakus nodarbošanos. Iepriekšējas (*ex ante*) Padomes atļaujas saņemšana turpmāk vairs nav nepieciešama tādas zvērināta advokāta vai zvērināta advokāta palīga blakus nodarbošanās uzsākšanai, kuru attiecīgā persona saprātīgi uzskata par savienojamu ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā, ievērojot Padomes 15.06.2010. lēmuma un šī apkārtraksta noteikumus, tajā skaitā, tādas blakus nodarbošanās uzsākšanai, kas pakļauta *de minimis* principam.²⁷² Tomēr ikvienam zvērinātam advokātam un zvērināta advokāta palīgam (pēdējam kopā ar viņa patronu), kas uzsāk tādu blakus nodarbošanos, kuru attiecīgā persona, ievērojot Padomes 15.06.2010. lēmuma un šī apkārtraksta noteikumus, saprātīgi uzskata vai tai saprātīgi būtu jāuzskata par nesavienojamu ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā, ir pienākums rakstveidā lūgt Padomei saskaņā ar Advokatūras likuma 16.¹ panta un 86.panta noteikumiem²⁷³ apturēt tās darbību advokatūrā uz laiku, kamēr attiecīgajai personai ir šāda blakus nodarbošanās, vai arī atskaitīt no advokatūras saskaņā ar Advokatūras likuma 69.panta un 102.panta noteikumiem.²⁷⁴ Ja attiecīgais advokāts nevēlas apturēt uz

²⁶⁹ Skat. šī apkārtraksta § 89.

²⁷⁰ Skat. šī apkārtraksta § 24.

²⁷¹ Skat. šī apkārtraksta § 25.

²⁷² Skat. šī apkārtraksta § 24.

²⁷³ 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 16.¹ panta noteikumi, starp citu, nosaka: „Latvijas Zvērinātu advokātu padome var apturēt zvērināta advokāta darbību uz laiku [...] pēc advokāta pamatota lūguma citos gadījumos.” Skat. arī 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas statūtu (kā tie vēlāk grozīti un papildināti) 2.6.1. un 3.6.punktu.

²⁷⁴ Skat. arī 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas statūtu (kā tie vēlāk grozīti un papildināti) 2.4.1. un 3.6.punktu.

laiku vai pavisam pārtraukt savu darbību advokatūrā, viņš minēto blakus nodarbošanos nedrīkst uzsākt, bet, ja tā jau tikusi uzsākta, tad viņa ir pienākums šādu blakus nodarbošanos nekavējoties un jebkurā gadījumā bez neattaisnojamas vilcināšanās izbeigt, par ko attiecīgajam zvērinātam advokātam un zvērināta advokāta palīgam (pēdējam kopā ar viņa patronu) ir pienākums nekavējoties un jebkurā gadījumā bez neattaisnojamas vilcināšanās rakstveidā paziņot Padomei.

92. Zvērinātu advokātu palīgu patronu atbildība. Par šīs kārtības ievērošanu no zvērinātu advokātu palīgu puses kopā ar attiecīgo palīgu atbild arī viņa patrons, kas veic zvērināta advokāta palīga darbības tiešo uzraudzību, vadību un kontroli.²⁷⁵ Savukārt, **zvērinātu advokātu palīgiem ir pienākums nekavējoties un jebkurā gadījumā bez neattaisnojamas vilcināšanās pienācīgi paziņot saviem patroniem** vismaz par ikvienas blakus nodarbošanās, kuru Advokatūras likums tieši neaizliedz un kura atbilst visiem augstāk norādītajiem kumulatīviem kritērijiem,²⁷⁶ uzsākšanu vai par drošiem plāniem šādu blakus nodarbošanos uzsākt, neatkarīgi no tā, vai, starp citu, ievērojot Padomes 15.06.2010. lēmuma un šī apkārtraksta noteikumus, attiecīgais zvērināta advokāta palīgs uzskata šādu blakus nodarbošanos par savienojamu ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā vai nē, tajā skaitā, neskatoties uz to, vai attiecīgais zvērināta advokāta palīgs uzskata *de minimis* principu²⁷⁷ par piemērojamu vai nē.
93. Padomes lēmumi. Padome turpmāk lems par Latvijas advokatūras locekļu blakus nodarbošanos, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, savienojamību ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā, galvenokārt:
- pēc attiecīgā zvērināta advokāta vai zvērināta advokāta palīga lūguma;
 - pēc viena vai vairāku citu zvērinātu advokātu un/vai zvērinātu advokātu palīgu lūguma; vai
 - pēc citu personu lūguma, sūdzības, iesnieguma vai ziņojuma; vai
 - patī pēc savas iniciatīvas (*ex officio*), ja radīsies šaubas par konkrēta Latvijas advokatūras locekļa blakus nodarbošanās savienojamību ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā; vai
 - pēc Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas ierosinājuma.

Ja Padome saskaņā ar Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta noteikumiem atzīs, ka konkrēta Latvijas advokatūras locekļa blakus nodarbošanās nav savienojama ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā, Padome nekavējoties uzsāks Advokatūras likuma 16.panta 8.punkta noteikumu piemērošanu, kā arī vērsīsies pret attiecīgo personu disciplinārkārtībā.

94. Padomes tiesības pieprasīt informāciju un paskaidrojumus. Lai Padome varētu efektīvi uzraudzīt un kontrolēt Latvijas advokatūras locekļu blakus nodarbošanās, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, Padomei ir tiesības pieprasīt no ikviena zvērināta advokāta un zvērināta advokāta palīga nekavējoties sniegt jebkuru informāciju un paskaidrojumus par ikvienu viņu uzsākto vai plānoto blakus nodarbošanās, kuru Advokatūras likums tieši neaizliedz.
95. Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas kompetence. Ievērojot to,

²⁷⁵ Skat. 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 104.pantu un 1993.gada 21.maija Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas statūtu (kā tie vēlāk grozīti un papildināti) 3.2. un 3.3.2.punktu.

²⁷⁶ Skat. šī apkārtraksta § 89.

²⁷⁷ Skat. šī apkārtraksta § 24.

ka Advokatūras likuma 15.panta 10.punkta noteikumu piemērošana saistīta ar advokātu profesionālās ētikas apsvērumiem, sarežģītākos gadījumos, kur nepieciešama pamatīga faktisko apstākļu pārbaude, un lai uzlabotu attiecīgā Padomes lēmuma saturisko kvalitāti, pirms sava lēmuma taisīšanas Padome saskaņā ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas nolikuma²⁷⁸ noteikumiem var lūgt tās Ētikas komisiju izskatīt un novērtēt Padomes saņemtās sūdzības un iesniegumus advokātu blakus nodarbošanos sakarā un/vai dot novērtējumu un sniegt savu atzinumu par to, vai attiecīgā zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbošanās, starp citu, ievērojot Padomes 15.06.2010. lēmuma un šī apkārtraksta noteikumus, ētisku apsvērumu dēļ ir pieļaujama un līdz ar to savienojama ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā.

96. Pārejas periods. Ikvienam zvērinātam advokātam un zvērināta advokāta palīgam (pēdējam kopā ar viņa patronu) ir pienākums līdz 2011.gada 1.oktobrim, bet jebkurā gadījumā bez neattaisnojamas vilcināšanās rakstveidā paziņot Padomei par ikvienu blakus nodarbošanos, kuru Advokatūras likums tieši neaizliedz, kura atbilst visiem augstāk norādītajiem kumulatīviem kritērijiem²⁷⁹ un kuru attiecīgais zvērināts advokāts vai zvērināta advokāta palīgs uzsācis pirms un turpina pēc šī apkārtraksta paziņošanas dienas, neatkarīgi no tā, vai, starp citu, ievērojot Padomes 15.06.2010. lēmuma un šī apkārtraksta noteikumus, attiecīgais zvērināts advokāts vai zvērināta advokāta palīgs uzskata šādu blakus nodarbošanos par savienojamu ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā vai nē, tajā skaitā, neskatoties uz to, vai attiecīgais zvērināts advokāts vai zvērināta advokāta palīgs uzskata *de minimis* principu²⁸⁰ par piemērojamu vai nē. Lai kļiedētu jebkādas šaubas, Padome norāda, ka šis paziņošanas pienākums piemērojams, neskatoties uz to, vai Padomei par šādu blakus nodarbošanos jau zināms un/vai ticis paziņots iepriekš.
97. Padome sāks piemērot Padomes 15.06.2010. lēmuma un šī apkārtraksta noteikumus attiecībā uz ikvienu zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbošanos, kuru Advokatūras likums tieši neaizliedz un kura uzsākta pirms un tiek turpināta pēc šī apkārtraksta paziņošanas dienas, sākot ar 2012.gada 1.janvāri. Lai kļiedētu jebkādas šaubas, minētais attieksies arī uz tādām zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus nodarbēm, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz un kuras Padomei iepriekš ar savu lēmumu ir atļāvuši.

²⁷⁸ Skat. Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas nolikums, kas apstiprināts ar 2010.gada 2.novembra Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmumu Nr.232, pieejams Latvijas Zvērinātu advokātu padomes mājas lapā: <http://www.advokatura.lv>

²⁷⁹ Skat. šī apkārtraksta § 89.

²⁸⁰ Skat. šī apkārtraksta § 24.

V NOBEIGUMA NOTEIKUMI

[a] Padomes 15.06.2010. lēmumā un apkārtrakstā paustās Padomes nostājas lietderīgums

98. Padomes 15.06.2010. lēmumā un apkārtrakstā paustās Padomes nostājas lietderīgums. Atsaucoties Padomes aicinājumam sniegt viedokli par Padomes 15.06.2010. lēmumā pausto nostāju, atsevišķi mūsu advokatūras locekļi cēluši principiālus iebildumus pret to.²⁸¹ Neielaižoties šī apkārtraksta ietvaros šo iebildumu detalizētā apspriešanās pēc būtības,²⁸² Padome vēlas vien vispārīgi norādīt, ka nevienu no šiem iebildumiem Padome neuzskata par pārliecinošu un tādu, kas Padomei liktu konceptuāli grozīt minēto nostāju. Kā jau minēts, pašas advokatūras uzdevums ir sargāt savu cieņu un godu, kā arī rūpēties par savas ētikas izkopšanu.²⁸³ Izvērtējot pastāvošos apstākļus zvērinātu advokātu un viņu palīgu blakus nodarbošanos sakarā,²⁸⁴ Padome ir dziļi pārliecināta un uzskata, ka Padomes 15.06.2010. lēmuma pieņemšana un 1932.gadā vienprātīgi izteiktā Padomes principiālā viedokļa atkal apstiprināšana mūsdienās, kad, starp citu, advokāta prakse ir kļuvusi stipri komplicēta un prasa ārkārtīgi lielu koncentrēšanos un uzmanību, ļoti daudz laika un spēku, kā arī plašās teorētiskās un praktiskās zināšanas²⁸⁵ un - jo īpaši, kad Latvijā nav izjūtams zvērinātu advokātu un to palīgu

²⁸¹ Starp citu, tiek norādīts, ka advokātu amatu savienojamības jautājums nav tik svarīgs un ka Padomei būtu jāvelta savs laiks, pūles un uzmanība citiem jautājumiem, kas mazāk ierobežo advokātus un kas uzlabo advokātu iespējas. Tāpat tiek norādīts, ka Padomes nostāja neatbilst Advokatūras likumam, demokrātiskas valsts iekārtas pamatiem, advokātu profesijas reglamentācijas liberalizācijas tendencēm, pastāvošajai praksei, kārtībai un tradīcijām, tā ir atrauta no reālās dzīves, ignorējot sabiedrībā pastāvošās attiecības un ekonomiskās realitātes, un vērsta uz advokātu ietekmes mazināšanu sabiedrībā. Padomes nostāja, tiek apgalvots, nepamatoti ierobežo Latvijas Republikas Satversmē un starptautiskos cilvēktiesību instrumentos garantētās brīvības un tiesības, tajā skaitā tiesības uz īpašumu un tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos, ar kurām apveltīti arī zvērināti advokāti un viņu palīgi. Visbeidzot tiek norādīts, ka dažādas advokātu blakus nodarbošanās ārpus valsts dienesta, kā, piemēram, darba tiesiskās attiecības un amats kapitālsabiedrību valdēs un padomēs vispār nemaz nevar, piemēram, ietekmēt advokātu neatkarību, bet tās sniedz advokātiem iespēju gūt pieredzi un paplašināt savu redzesloku, zināšanas, pieredzi un labāk izprast sabiedrībā notiekošos procesus.

²⁸² Padome vien atrod par pamatotu šajā sakarā aizrādīt, ka vairāki no šiem iebildumiem savulaik tikuši izteikti un atspēkoti jau tad, kad Maskavas Zvērinātu advokātu padomes 1887.gadā izveidotā sevišķā komisija jautājumā par amatu savienojamību, kā vienu no pirmajiem šādiem mēģinājumiem bijušās Krievijas advokatūrā, ierosināja ieviest vispārīgus noteikumus attiecībā uz to advokātu blakus nodarbošanos savienojamību ar advokāta amatu, kas nav aizliegtas *ex lege*. Skat., piem., bijušais Maskavas Zvērinātu advokātu padomes 1887.gadā izveidotās sevišķās komisijas jautājumā par amatu savienojamību loceklis un zvērināts advokāts Вяткин А.П., „Доклад А.П. Вяткина”, publicēts: „Доклады по вопросу о совмещении звания присяжного поверенного с другими должностями и занятиями”, Москва: Совет Присяжных Поверенных округа Московской Судебной Палаты, Тип. А. И. Мамонтова и Ко, 1888. г., с.8. et seq. un bijušais Maskavas Zvērinātu advokātu padomes 1887.gadā izveidotās sevišķās komisijas jautājumā par amatu savienojamību loceklis un zvērināts advokāts Доброхотов Д.Н., „Доклад Д.Н. Доброхотова”, publicēts: „Доклады по вопросу о совмещении звания присяжного поверенного с другими должностями и занятиями”, Москва: Совет Присяжных Поверенных округа Московской Судебной Палаты, Тип. А. И. Мамонтова и Ко, 1888. г., с.20. et seq.

²⁸³ Skat. bijušais Latvijas Zvērinātu advokātu padomes ilggadējais loceklis un tās vice-priekšsēdētājs, zvērināts advokāts Voldemārs Minkevičs, „Advokatūras ētika”, publicēts: J.Ankravs, Ā.Dzirkalis, A.Auziņš (red.), „Darbam un tiesībām” – Latvijas Senāta Apvienotās Sapulces priekšsēdētājam Aleksandram Gubenim vēltis rakstu krājums, Rīga: Latvijas Krimināltiesību biedrības izdevums, 1939.g., 56.lpp., kā arī 1993.gada 27.aprīļa Latvijas Republikas Advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 19.panta noteikumi, starp citu, noteic, ka Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijā pēc profesijas principa apvienotas fiziskās personas, lai rūpētos par savas profesijas prestižu.

²⁸⁴ Pēc Padomes rīcībā esošajām ziņām pašreiz tikai nelielai daļai zvērinātiem advokātiem un zvērinātu advokātu palīgiem ir tāda blakus nodarbošanās, kas, ievērojot Padomes 15.06.2010. lēmuma un šī apkārtraksta noteikumus, visticamāk nav savienojamas ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā, tādēļ ir pamats cerēt, ka Padomes 15.06.2010. lēmumā un šajā apkārtrakstā atklātas Padomes nostājas izvešana dzīve neradīs lielas praktiskas grūtības, sarežģījumus un neērtības Latvijas advokatūrai vai individuāliem tās locekļiem.

²⁸⁵ Starp citu, lai advokāts varētu iegūt saviem uzdevumiem vajadzīgās plašās teorētiskās un praktiskās zināšanas, viņam jābūt cieši saistītam ar zinātni, viņam jāseko zinātniskiem darbiem un literatūrai, citiem vārdiem, – īstam advokātam jābūt teorētiķim-praktiķim, jeb praktiskam zinātniekam, kas no vienas puses piemēro teoriju praksē, un no otras puses liek pamatakmeņus – idejas jaunām juridiskām celtnēm – likumiem, kuri rodas no pastāvošo likumu paplašinātas iztulkošanas, piemērojot viņu dzīves prasībām un vajadzībām. Skat. bijušais Latvijas advokatūras loceklis, zvērināta

trūkums,²⁸⁶ ir ārkārtīgi lietderīga. Pēc Padomes dziļas pārlicības, tā, starp citu, stiprinās Latvijas zvērinātas advokatūras reputāciju un prestižu plašākas sabiedrības acīs,²⁸⁷ jo advokatūrā tiks uzņemti un darbosies vienīgi tādi zvērināti advokāti un viņu palīgi, kas savu profesionālo uzmanību un pūles velta, galvenokārt, pilnvērtīgai advokāta amata pienākumu pildīšanai, pilnvērtīgi nododoties advokāta profesijai un praksei. Tāpat šāda Padomes nostāja zināmā mērā samazinās arī tādu personu skaitu advokatūrā, kas nevēlas pilnvērtīgi nodarboties ar advokāta amata pienākumu izpildīšanu, vienlaicīgi tomēr nekavējot jaunu juristu uzņemšanu Latvijas zvērinātā advokatūrā un līdz ar to arī visas Latvijas advokātu korporācijas attīstību. Bez tam, Padome uzskata, ka Padomes 15.06.2010. lēmuma un šī apkārtraksta pieņemšana un tātad vienotu vispārīgu noteikumu par zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu blakus nodarbošanos, kuras Advokatūras likums tieši neaizliedz, savienojamību ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā noteikšana viesīs nepieciešamo skaidrību, lai arī tikai vispārīgu, par to, kāda ir Padomes nostāja minētajā jautājumā. Tas savukārt ļaus izvairīties no dažādiem pārpratumiem ikdienā.

[b] Padomes 15.06.2010. lēmumā un apkārtrakstā paustās Padomes nostājas atbilstība citu Eiropas valstu advokatūru modernajai praksei

99. Vispārīgas piezīmes. Stingru prasību izvirzīšana un uzturēšana attiecībā uz zvērinātu advokātu un viņu palīgu blakus nodarbēm kopumā saskan ar tendencēm, kas novērojamas citu Eiropas valstu advokatūru modernajā praksē. Tā, piemēram, kā jau minēts, pavisam nesen savos spriedumos Akzo Nobel lietā, *cause célèbre*, gan Vispārējā tiesa,²⁸⁸ gan Eiropas Savienības Tiesas Virspalāta²⁸⁹ konstatēja, ka ievērojams skaits Eiropas Savienības dalībvalstu vispār neatļauj organizāciju nodarbinātiem iekšējiem juristiem iestāties advokatūrā un atsevišķās Eiropas Savienības dalībvalstīs darba attiecības ar personu, kas nav advokāts, nav savienojamas ar advokāta statusu. Eiropas Savienības dalībvalstīs un to starpā ir atšķirīgi noteikumi par to, ciktāl advokātiem atļauts ieņemt citus amatus, piemēram, iesaistīties komercdarbībā. Galvenais mērķis noteikumiem, kuri aizliedz advokātam ieņemt citus amatus, ir aizsargāt advokātu no ietekmes, kas var apdraudēt viņa neatkarību vai pasliktināt viņa lomu tiesas spriešanā. Šo noteikumu dažādība atspoguļo atšķirīgus vietējos nosacījumus, atšķirīgu uztveri par advokāta amata pienākumiem un atšķirīgu noteikumu izveides tehniku. Piemēram, dažos gadījumos ir pilnībā aizliegts ieņemt konkrētus amatus, taču citkārt iesaistīšanās citos nodarbinātības veidos ir atļauta, ievērojot īpašas advokāta neatkarības

advokāta palīgs Konrads Dekerts, „Dažas domas par advokatūru un viņas reorganizāciju”, Rīga: Izdevniecība „Gaisma”, 1934.g., 9.lpp.

²⁸⁶ Uz 2011.gada 1.martu Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijā sastāv 1142 zvērināti advokāti un 192 zvērinātu advokātu palīgi, kā arī 12 Eiropas Savienības dalībvalstu advokāti.

²⁸⁷ Pēc Padomes ieskata apstākļos, kad bez advokatūras locekļiem ar juridiskās palīdzības sniegšanu nodarbojas arī citas personas, ir ārkārtīgi svarīgi, lai sabiedrība redz un atzīst, ka advokāta sniegtā palīdzība ir kvalitātes un citādā ziņā pārāka pār citu personu sniegto juridisko palīdzību. Šādu stāvokli var sasniegt vienīgi ar stingru advokatūras iekšēju disciplīnu un augstu profesionālās ētikas līmeni.

²⁸⁸ Skat. 2007.gada 17.septembra Eiropas Savienības Tiesas (Vispārējās tiesas) spriedumu Apvienotās lietās T-125/03 un T-253/03, Akzo Nobel Chemicals Ltd. un Akros Chemicals Ltd. pret Eiropas Komisiju, [2007], ETZ-II-3523, 171.paragrāfs.

²⁸⁹ Skat. 2010.gada 14.septembra Eiropas Savienības Tiesas (Virspalāta) spriedumu Lietā C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals Ltd. un Akros Chemicals Ltd. pret Eiropas Komisiju, [2010], ETZ-I-0000, 72.paragrāfs.

garantijas.²⁹⁰

100. Igaunijas Republika. Igaunijas Zvērinātu advokātu kolēģijā nedrīkst darboties personas, kas atrodas darba tiesiskajās attiecībās ar trešajām personām vai ko trešās personas nodarbina uz uzņēmuma līguma pamata (izņemot pasniedzēju un pētnieku darbu), vai kas darbojas arodā, kas nav savienojams ar advokāta profesionālās ētikas un neatkarības principiem.²⁹¹
101. Lietuvas Republika. Lietuvā profesionālā brīvība un neatkarība ir viens no advokātu darbības pamatprincipiem, tādēļ advokātiem un to palīgiem ir aizliegts atrasties darba tiesiskajās attiecībās ar trešajām personām vai darboties citos atalgotos posteņos, izņemot darbu Lietuvas Advokātu kolēģijā, pasniedzēju un pētnieku darbu, radošu darbu, kā arī bezatlīdzības (izņemot prēmijas) darbošanos juridisku personu pārvaldes vai uzraudzības institūcijās. Advokāts gan drīkst darboties arī kā maksātnespējas, restrukturizācijas, īpašuma vai mantojuma administrators, lobētājs, likvidators, kurators, testamenta izpildītājs, īpašuma fiduciārs, patenta pilnvarotais, šķīrējtiesnesis, mediators, samierinātājs vai tiesību eksperts komercstrīdos. Lietuvas advokāti nedrīkst nodarboties ar ekonomisku un komerciālu darbību.²⁹²
102. Somijas Republika. Somijā par advokātu nevar būt tāda persona, kura darbojas privātā dienestā vai kura ir citādi privāti nodarbinātā un saņem par to atlīdzību, ja šāda nodarbošanās var tikt uzskatīta par kaitīgu advokāta neatkarībai.²⁹³
103. Zviedrijas Karaliste. Zviedrijā par advokātu nevar būt tāda persona, kura strādā pie kāda, kas nav advokāts, izņemot, ja Zviedrijas Advokātu kolēģijas valde izņēmuma kārtā atļauj šādu personu uzņemt Zviedrijas advokatūrā, kā arī ir aizliegtas tādas advokātu blakus nodarbošanās, kuru daba un apmērs apdraud advokātu neatkarību vai kā citādi nav savienojama ar advokāta stāvokli.²⁹⁴
104. Čehijas Republika. Čehijā par advokātu nevar būt tāda persona, kura atrodas darba attiecībās ar trešo personu vai sniedz pakalpojumus, pamatojoties uz uzņēmuma līguma noteikumiem, izņemot, starp citu, darbu Čehijas Advokātu kolēģijas labā, darbu pie advokāta vai advokātu sabiedrībā, pasniedzēja darbu, darbu mākslā vai literatūrā, kā arī tiesību pētniecības darbu. Sniedzot juridisko palīdzību, Čehijas advokātam ir jābūt neatkarīgam.²⁹⁵
105. Polijas Republika. Polijā advokāts nedrīkst praktizēt, ja viņš ir nodarbināts pie

²⁹⁰ Skat. Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) Eiropas advokātu Ētikas kodeksa skaidrojošais memorands, 2.5.punkta komentāri – nesavienojamie amati.

²⁹¹ Skat. 2001.gada 21.marta Igaunijas Republikas Zvērinātu advokātu kolēģijas likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 27.panta pirmās daļas 4.punktu, 27.panta pirmās daļas 6.punktu, 27.panta otro daļu, 35.panta pirmās daļas 2.punktu, 36.panta pirmās daļas 7.punktu, 36.panta pirmās daļas 8.punktu, pieejams Igaunijas Zvērinātu advokātu kolēģijas mājas lapā: <http://www.advokatuur.ee>

²⁹² Skat. 2004.gada 18.marta Lietuvas Republikas Advokātu kolēģijas likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 4.panta trešo daļu, 4.panta ceturto daļu, 5.panta pirmo daļu un 43.panta pirmo daļu, pieejams Lietuvas Advokātu kolēģijas mājas lapā: <http://www.advoco.lt>

²⁹³ Skat. 1958.gada 12.decembra Somijas Republikas Likuma par advokātiem (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 3.panta ceturto daļu, pieejams Somijas Advokātu kolēģijas mājas lapā: <http://www.asianajajat.fi>

²⁹⁴ Skat. 1942.gada Zviedrijas Karalistes Tiesu procesa kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 8.nodaļas 2.panta sesto daļu un 1962.gada Zviedrijas Advokātu kolēģijas statūtu 3.punkta septīto daļu un 39.punktu, pieejami Zviedrijas Advokātu kolēģijas mājas lapā: <http://www.advokatsamfundet.se>

²⁹⁵ Skat. 1996.gada 13.marta Čehijas Republikas Likuma par advokāta profesiju (Nr. 85/1996 Sb.) (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 3.panta pirmo daļu, 5.panta pirmās daļas g) punktu, 9.panta pirmo daļu, 15a.panta pirmo un trešo daļu, pieejams Čehijas Advokātu kolēģijas mājas lapā: <http://www.cak.cz>

trešajām personām, izņemot pasniedzēju un akadēmisko darbu. Tāpat ar advokāta statusu nav savienojama tāda advokāta blakus nodarbošanās, kas aizskar advokāta profesijas godu un cieņu vai kas ierobežo advokāta neatkarību, tajā skaitā, administratora amats, valdes locekļa un prokūrista amats kapitālsabiedrības, kā arī profesionālā komercpilnvarnieka nodarbošanās.²⁹⁶

106. Vācijas Federatīvā Republika. Vācijā advokāts ir neatkarīga justīcijas amatpersona, kam ir pienākums atturēties no darbībām un saistībām, kas var apdraudēt advokāta profesionālo neatkarību. Par advokātu nevar būt tāda persona, kuras nodarbošanās nav savienojama ar advokāta profesiju, īpaši neatkarīgas justīcijas amatpersonas statusu, vai kas var graut pārliecību par advokātu neatkarību. Advokāts nedrīkst pārstāvēt klientu tiesās un šķīrējtiesās advokāta statusā, ja viņam ir pienākums veltīt savu darba laiku un darbu šī klienta labā, pamatojoties uz patstāvīgām darba attiecībām vai līdzīgas nodarbinātības attiecībām.²⁹⁷
107. Francijas Republika. Francijā advokāts ir justīcijas palīg-profesija. Advokāta profesija ir brīva un neatkarīga profesija. Advokāti var sniegt juridisko palīdzību un pārstāvēt citas personas attiecībās ar valsts pārvaldi, ievērojot tiesību aktos noteiktos ierobežojumus.²⁹⁸ Francijas advokāta profesija ir nesavienojama ar jebkādu komerciāla rakstura darbību neatkarīgi no tā, vai to veic advokāts pats vai caur starpnieku. Tāpat advokāts, starp citu, nevar būt dalībnieks sabiedrībā, komandītsabiedrībā, sabiedrības ar ierobežotu atbildību valdē, sabiedrības valdes priekšsēdētājs vai padomes loceklis, akciju sabiedrības ģenerāldirektors, civiltiesiskas sabiedrības vadītājs.²⁹⁹ Kā jau minēts, 2010.gada jūlijā Francijas Advokātu kolēģiju nacionālās padomes ģenerālā asambleja ierosinājusi šos noteikumus reformēt.³⁰⁰
108. Krievijas Federācija. Savukārt Krievijas Federācijā, ar kuras advokatūru Latvijas advokatūrai ir kopīgas saknes, advokātu darbību regulējošais federālais likums *expressis verbis* noteic, ka advokatūras darbības pamatā ir neatkarības princips un advokāts ir neatkarīgs profesionāls padomdevējs tiesību jautājumos, kam nav tiesības nodibināt darba tiesiskās attiecības ar trešajām personām, izņemot pasniedzēju, zinātnisku vai radošu darbu, kā arī darbošanos Krievijas un starptautiskās advokatūras institūcijās.³⁰¹

²⁹⁶ Skat. 1982.gada 26.maija Polijas Republikas Likuma „Par advokāta profesiju” (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 4b.panta pirmās daļas 1.punktu un 4b.panta trešo daļu, pieejams Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) mājas lapā: <http://www.ccbe.eu>, kā arī 1998.gada 10.oktobra Polijas Advokātu kolēģijas Advokātu Ētikas kodeksa (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 9.panta pirmo daļu un otro daļu, pieejams Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) mājas lapā: <http://www.ccbe.eu>

²⁹⁷ Skat. 1959.gada 1.augusta Vācijas Federatīvās Republikas Federālā advokatūras likuma (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 1.pantu, 3.panta pirmo daļu, 7.panta astoto daļu, 14.panta otrās daļas 8.punktu, 43a.panta pirmo daļu un 46.panta pirmo daļu, pieejams Vācijas Federālās advokātu kameras mājas lapā: <http://www.brak.de>

²⁹⁸ Skat. 1971.gada 31.decembra Francijas Republikas Likumu nr.71-1130 „Par atsevišķu tiesu un juridisko profesiju reformu” (kā tas vēlāk grozīts un papildināts), 1. un 3.pantu, pieejams Francijas tiesību aktu portālā: <http://www.legifrance.gouv.fr>

²⁹⁹ Skat. 1991.gada 27.novembra Francijas Republikas valdības Dekrēta nr.91-1197 „Par advokāta profesijas organizāciju” (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 111.pantu et seq., pieejams Francijas tiesību aktu portālā: <http://www.legifrance.gouv.fr>

³⁰⁰ Skat. šī apkārtraksta § 54.

³⁰¹ Skat. 2002.gada 31.maija Krievijas Federācijas federālā likuma „Par advokātu darbību un advokatūru Krievijas Federācijā” (kā tas vēlāk grozīts un papildināts) 2.panta pirmo daļu un 3.panta otro daļu, pieejams Krievijas Federācijas Federālās advokātu palātas mājas lapā: <http://www.fparf.ru>